

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Karolína Mládková

**Aktuální otázky uznání a výkonu cizích
rozhodčích nálezů ve srovnávací praxi**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc.

Katedra: Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 09.11.2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 175 831 znaků včetně mezer.

Karolína Mládková

diplomantka

V Praze dne 09.11.2022

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala paní prof. JUDr. Monice Pauknerové, CSc., DSc., za odborné vedení mé diplomové práce, její čas, konzultace a za všechny její cenné rady, připomínky a pomoc s psáním diplomové práce.

Za všechno patří obrovské díky mé mamince Pavle.

Obsah

Úvod.....	1
1. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v mezinárodním právu soukromém.....	3
1.1. Charakteristika rozhodčího řízení	3
1.1.1. Druhy rozhodčího řízení.....	5
1.1.2. Rozhodčí smlouva	6
1.1.3. Rozhodčí nález	8
1.2. Charakteristika vykonávacího řízení	9
1.3. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů	11
1.4. Prameny právní úpravy	12
1.4.1. Mnohostranné mezinárodní úmluvy.....	12
1.4.2. Dvoustranné smlouvy o právní pomoci	14
1.4.3. Unijní právo.....	15
1.4.4. Vnitrostátní právní úprava.....	15
1.4.5. Soft law	17
2. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v českém právním řádu	18
2.1. Zásada vzájemnosti	19
2.2. Důvody pro odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů	20
2.2.1. Odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů dle Newyorské úmluvy	21
2.2.2. Odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů dle ZMPS	25
2.3. Procesní úprava uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů	27
2.4. Praktická úskalí uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v judikatuře českých soudů	30
2.4.1. Judikatura Nejvyššího soudu.....	31
2.4.2. Judikatura Ústavního soudu	32
2.5. Analýza právní úpravy a judikatury	33
2.5.1. Srovnání soudního výkonu rozhodnutí a exekučního řízení v českém právním řádu.....	38
2.5.2. Srovnání výkonu cizích a tuzemských rozhodčích nálezů.....	39
2.5.3. Srovnání uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů a cizích soudních rozhodnutí .	40
3. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v českém právním řádu se změnami od 1. ledna 2022	44
3.1. Novela zákona o mezinárodním právu soukromém a exekučního řádu.....	46
3.2. Analýza platné právní úpravy	49
4. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v právním řádu Spolkové republiky Německo... ..	53
4.1. Prameny právní úpravy	53
4.2. Obecná charakteristika rozhodčího řízení	54
4.3. Obecná charakteristika vykonávacího řízení.....	57
4.4. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů.....	58
4.4.1. Procesní pravidla uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů	60
4.4.2. Důvody odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.....	61
4.5. Analýza německé právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů a srovnání s českou právní úpravou	62

Závěr.....	65
Seznam zkratek	66
Seznam použitých zdrojů.....	68
Abstrakt.....	76
Abstract.....	77

Úvod

Rozhodčí řízení neboli arbitráž je vedle tradičního soudního řízení oblíbeným alternativním způsobem řešení sporů nejen v tuzemsku, ale rovněž ve vztazích s mezinárodním prvkem. Strany jej volí zejména pro jeho rychlost, nákladovou předvídatelnost, jednoinstančnost, pro neutrální a expertní posouzení sporu, flexibilitu řízení, autonomii stran a možnost disponovat s řízením či pro mezinárodní vykonatelnost rozhodčích smluv a rozhodčích nálezů.¹ Přesto se nejen v českém právním řádu vyskytují různé instituty, procesní pravidla či legislativní mezery, které tyto výhody rozhodčího řízení limitují, a naopak zakládají řadu nevýhod tohoto alternativního způsobu řešení sporů. A právě procesně právní úprava uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů takovou nevýhodu může představovat. V českém právním prostředí se v minulosti jednalo např. o ustálenou judikaturu českých soudů, která znemožňovala vykonat cizí rozhodčí nálezy v exekučním řízení, resp. jejich vykonatelnost podmiňovala dodatečným řízením a vydáním rozhodnutí o uznání.

Autorka této práce si proto klade za cíl nejprve popsat právní úpravu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v českém právním řádu, vymezit základní pojmy a instituty a představit hlavní národní i mezinárodní prameny právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Dále je autorkou proveden rozbor relevantních závěrů judikatury českých soudů ve vztahu k možnostem výkonu cizích rozhodčích nálezů v České republice. Záměrem autorky je vysvětlit, proč dle jejího názoru tyto závěry představovaly před novelizací právního řádu zásadní překážku pro úspěšné vymožení pohledávek věřitelů a rozpor s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Autorka této práce dále sleduje a analyzuje legislativní vývoj v této oblasti, zejména se zabývá novelou zákona o mezinárodním právu soukromém a exekučního řádu. Jejím cílem je zhodnotit, zdali je novelizovaná právní úprava účinná od 1. ledna 2022 pozitivním přínosem pro soulad české právní úpravy s mezinárodními smlouvami a dobrou zprávou pro věřitele, případně uvést, v čem jsou spatřovány její nedostatky.

Závěrem je autorkou provedena komparace rozhodčího řízení, vykonávacího řízení a procesu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů právního řádu Spolkové republiky Německo s českou právní úpravou. Spolková republika Německo je v rámci mezinárodního obchodu jedním z hlavních partnerů České republiky. Je častou smluvní stranou a v důsledku toho i stranou sporu. Autorka této práce proto považuje za vhodné oba právní řády porovnat

---

¹ BORN, Gary B. *International Arbitration: Law and Practice*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law International, 2012, s. 9.

a zodpovědět na otázku, zdali je německá právní úprava v oblasti uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů vhodným zdrojem inspirace pro české zákonodárce či nikoli.

Problematiku uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů si jako téma své diplomové práce autorka zvolila z důvodu její předchozí studentské právní praxe v mezinárodní advokátní kanceláři, v rámci které měla příležitost se s tématem, judikaturou a konkrétními případy uvedenými v této práci blíže seznámit. Vzhledem ke stoupající oblíbenosti alternativních metod řešení sporů navíc považuje toto téma za aktuální a jeho řešení za důležité.

1. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v mezinárodním právu soukromém

1.1. Charakteristika rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení je v odborné literatuře definováno různými způsoby. Obecně jej můžeme definovat jako „*rozhodování soukromoprávních sporů soukromými osobami (rozhodci) nebo nestátními rozhodčími institucemi (stálými rozhodčími soudy), které jsou oprávněny na základě příslušných právních předpisů předložený spor projednat, rozhodnout a vydat pro strany závazné rozhodnutí – rozhodčí nález*“.² B. Poláček rozhodčí řízení definuje jako způsob řešení sporů, v rámci kterého je rozhodování o právech a povinnostech dotčených osob dobrovolně svěřeno jiné osobě – rozhodci, který svou pravomoc odvozuje nikoli od orgánů státu, ale od dohody stran, a to na základě zákonného rámce, který vymezuje jednotlivé podmínky pro uzavírání rozhodčích smluv.³ Dle G. B. Borna se jedná o proces, při němž strany souhlasně předkládají spor nevládnímu rozhodovacímu orgánu vybranému stranami nebo pro strany, aby vydal závazné rozhodnutí řešící jejich spor v souladu s neutrálními rozhodovacími postupy, které umožňují každé straně svůj případ takovému rozhodovacímu orgánu předložit.⁴

Obecná mezinárodně uznávaná definice rozhodčího řízení však neexistuje a výše uvedené definice jsou pouze jeho doktrinálním výkladem. G. B. Born proto shrnuje čtyři základní definiční znaky, které arbitráž charakterizují. Za prvé se jedná o konsensuální způsob řešení sporů, který je založen dohodou stran. Druhým charakteristickým rysem rozhodčího řízení je předložení sporu nevládnímu rozhodovacímu orgánu. Ten je typicky vybrán přímo stranami, nebo v případě absence dohody stran zvolenou rozhodčí institucí pro strany. Třetím definičním znakem rozhodčího řízení je ten, že jeho výsledkem je závazný rozhodčí nález, který je konečným rozhodnutím ve věci a který může být přezkoumán národními soudy pouze na základě omezeného výčtu důvodů. Konečně o rozhodčí řízení může jít pouze tehdy, postupuje-li se podle nestranných rozhodovacích postupů, které umožňují stranám aktivně ovlivňovat jeho průběh.⁵

Rozhodčí řízení je zásadně determinováno právními předpisy státu místa jeho konání (*lex arbitri*, či též *lex loci arbitri*). Je to právě stát, kdo stanoví zákonný rámec konání rozhodčího řízení, podmínky pro uzavření rozhodčí smlouvy, požadavky, které musí splňovat osoba

---

² PFEIFFER, Magdalena; PAUKNEROVÁ, Monika; RŮŽIČKA, Květoslav a kol. *Mezinárodní obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, s. 311.

³ POLÁČEK, Bohumil. *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 297.

⁴ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 4.

⁵ Tamtéž, s. 4-6.

rozhodce, či podmínky závaznosti rozhodčího nálezu.⁶ *Lex arbitri* tedy tvoří všechny právní předpisy, které se týkají rozhodčího řízení, včetně předpisů o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Jejich aplikovatelnost pak závisí na tom, zda jde o řízení tuzemské nebo s mezinárodním prvkem, a v jaké procesní fázi se řízení nachází.⁷

V České republice nalezneme základní právní úpravu rozhodčího řízení v ZRŘ. Pokud jde o vztah k zahraničí, část sedmá ZMPS obsahuje kolizní úpravu přípustnosti, náležitostí a formy rozhodčí smlouvy, způsobilosti cizince být rozhodcem, určení rozhodného práva pro spor a procesní úpravu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

Vztah rozhodčího řízení a soudního řízení je upraven v § 106 OSŘ. Ten v prvním odstavci stanoví, že jakmile soud k námitce žalovaného uplatněné nejpozději při prvním úkonu ve věci samé zjistí, že věc má být podle smlouvy účastníků projednána v řízení před rozhodci, nemůže věc dále projednávat a řízení zastaví. To znamená, že má-li být řízení pro uzavřenou rozhodčí smlouvu zastaveno, vyžaduje se aktivní jednání účastníka řízení, resp. žalovaného, který musí nejpozději při prvním úkonu ve věci samé před soudem uplatnit námitku. Soud totiž není oprávněn z vlastní iniciativy zjišťovat, zda účastníci řízení uzavřeli rozhodčí smlouvu a zda věc má být projednána v rozhodčím řízení. Opožděnou či nedůvodnou námitku žalovaného soud zamítne.⁸ Neuplatní-li žalovaný námitku vůbec, soud spor projedná a ve věci rozhodne.

Přes vznesenou námitku soud věc rovněž projedná, jestliže účastníci prohlásí, že na smlouvě netrvají. Stejně tak soud věc projedná, jestliže zjistí, že věc nemůže být podle českého práva podrobena rozhodčí smlouvě, nebo že je rozhodčí smlouva neplatná, popř. že vůbec neexistuje, nebo že její projednání v řízení před rozhodci přesahuje rámec pravomoci přiznané jim smlouvou, anebo že se rozhodčí soud odmítl věcí zabývat (§ 106 odst. 1 OSŘ).

Dojde-li k zastavení soudního řízení, právní účinky původního návrhu zůstávají zachovány, pokud je v téže věci podán návrh na zahájení řízení před rozhodčím orgánem, a to do 30 dnů od doručení usnesení soudu o zastavení řízení (§ 106 odst. 2 OSŘ). Pokud bylo rozhodčí řízení zahájeno dříve, než došlo k řízení před soudem, přeruší soud řízení o neexistenci, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy až do doby, než se v rozhodčím řízení rozhodne o pravomoci nebo ve věci samé (§ 106 odst. 3 OSŘ).

---

⁶ PFEIFFER (2019) op. cit. pozn. 2, s. 312.

⁷ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 9.

⁸ PŘIDAL, Ondřej. In: SVOBODA, Karel; SMOLÍK, Petr; LEVÝ, Jiří; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 529-530.

1.1.1. Druhy rozhodčího řízení

Odborná literatura rozlišuje dva základní druhy rozhodčího řízení – před stálými rozhodčími soudy (institucionální) a rozhodčí řízení *ad hoc* (pro daný případ). *Ad hoc* rozhodčí řízení je takové řízení, při kterém si samotné strany, příp. jimi jmenovaní rozhodci, vytvářejí pravidla pro projednání sporu. Strany si rovněž vybírají rozhodce, aniž by byly vázány konkrétním seznamem rozhodců či procesními pravidly upravující jejich výběr. Jedinou limitací stran jsou platné právní předpisy na území státu, kde se má rozhodčí řízení konat.⁹ Institucionální rozhodčí řízení je řízeno specializovanými rozhodčími institucemi (též stálými rozhodčími soudy). Jedná se o instituce, které mají zpravidla vlastní zaměstnance, rozhodovací orgán a procesní pravidla rozhodčího řízení. Ta upravují základní rámec rozhodčího řízení a typicky opravňují rozhodčí instituci k výběru rozhodců, k řešení námitek vůči rozhodcům, k určení místa konání rozhodčího řízení, stanovení nákladů arbitráže a v některých případech k přezkumu rozhodčích nálezů.¹⁰ Podle ZRR mohou stálé rozhodčí soudy vydávat své statuty a řády. Pokud se strany dohodnou na příslušnosti konkrétního stálého rozhodčího soudu a neujednají v rozhodčí smlouvě jinak, platí, že se podrobily právě statutům a řádům daného stálého rozhodčího soudu (§ 13 odst. 2 a 3 ZRR).

V České republice působí tři stále rozhodčí soudy založené zákonem – Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha a Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno. K nejvýznamnějším zahraničním sudištím patří např. Mezinárodní rozhodčí soud při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži (ICAICC – *ICC International Court of Arbitration*), Londýnský soud mezinárodního rozhodčího řízení (LCIA – *London Court of International Arbitration*), Mezinárodní rozhodčí soud Hospodářské komory ve Vídni (VIAC – *Vienna International Arbitral Center*), Mezinárodní středisko pro řešení sporů (ICDR – *International Center for Dispute Resolution*) při Americké arbitrážní asociaci (AAA – *American Arbitration Association*) nebo Singapurské mezinárodní rozhodčí centrum (SIAC – *Singapore International Arbitration Center*).

Kromě výše uvedeného dělení se v literatuře setkáme rovněž s členěním na fakultativní a obligatorní rozhodčí řízení. Fakultativním (nebo též dobrovolným) rozhodčím řízením se rozumí takové rozhodčí řízení, které nemůže proběhnout, aniž by mezi stranami existovala platná rozhodčí smlouva. Naopak obligatorní rozhodčí řízení je zahájeno podáním žaloby rozhodci či rozhodčímu soudu, aniž by byla uzavřena platná rozhodčí smlouva, a to na základě

⁹ PFEIFFER (2019) op. cit. pozn. 2, s. 317.

¹⁰ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 27.

ustanovení mezinárodní smlouvy nebo vnitrostátního právního předpisu. V České republice se v současnosti lze setkat pouze s fakultativním rozhodčím řízením.¹¹

N. Rozehnalová rovněž rozlišuje rozhodčí řízení tradiční a online, v rámci kterého jsou využívány elektronické komunikace ve všech fázích rozhodčího řízení, tzn. od podání návrhu na zahájení řízení až po vydání rozhodčího nálezu. V tomto řízení se na rozdíl od tradičního rozhodčího řízení neuplatní zásada ústnosti a spor je věcně projednán pouze na základě elektronicky zasláných písemných podání a listinných důkazů.¹² Online rozhodčí řízení nabízí v České republice Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.¹³ Prostřednictvím online platformy jsou při Rozhodčím soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky vedeny nejen majetkové, ale rovněž doménové spory.¹⁴

Rozhodčí řízení lze rovněž členit na tuzemské a mezinárodní. O tuzemské rozhodčí řízení se jedná tehdy, pokud se všechny relevantní prvky rozhodčího řízení, např. platnost rozhodčí smlouvy, pravidla řízení či forma rozhodčího nálezu, vztahují k České republice a řídí se českým právem. Má-li rozhodčí řízení vztah k zahraničí, jedná se o mezinárodní rozhodčí řízení. V rámci mezinárodního rozhodčího řízení je pak v literatuře dále rozlišováno rozhodčí řízení (i) mezi státy či jinými mezinárodními subjekty, (ii) mezi stranami, které podléhají jurisdikci různých států, a (iii) mezi státy a soukromými osobami cizí národnosti nebo sídla.¹⁵

1.1.2. Rozhodčí smlouva

Pro vznik pravomoci rozhodčího orgánu se vyžaduje platná rozhodčí smlouva. Rozhodčí smlouva je základním stavebním kamenem mezinárodní arbitráže. Jedná se o dohodu či ujednání stran o tom, že o určitých sporech mezi nimi má rozhodovat jeden nebo více rozhodců či stálý rozhodčí soud, a tedy že spor nemá být rozhodován soudem.¹⁶ Sama o sobě však pravomoc rozhodčího soudu nezakládá. Podmínkou projednání a rozhodnutí sporu je vedle platné rozhodčí smlouvy i tzv. arbitrabilita sporu. Ta vyjadřuje přípustnost projednání sporu v řízení

---

¹¹ PFEIFFER (2019) op. cit. pozn. 2, s. 317.

¹² ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 100.

¹³ O rozhodčím řízení. *Soud.cz* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>.

¹⁴ Online platforma je dostupná na: <https://domeny.soud.cz/>.

¹⁵ HILL, Jonathan; CHONG Adeline. *International Commercial Disputes: Commercial Conflict of Laws in English Courts*. 4th edition. Oxford: Hart Publishing, 2010, s. 756.

¹⁶ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a v zahraničí*. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 48-49.

před rozhodci, tedy vymezuje, co může být dle platné právní úpravy předmětem rozhodčího řízení.¹⁷

Arbitrabilita sporu je v § 2 odst. 1 a 2 ZRŘ vymezena pozitivně i negativně. Rozhodčí smlouva může být stranami uzavřena pouze ohledně majetkových sporů, a to za podmínky, že o předmětu sporu lze uzavřít smír dle § 99 OSŘ. Za majetkové spory lze považovat kontradiktorní řízení vedená o návrzích, jimiž se navrhovatel domáhá, aby byl odpůrce uznán povinným poskytnout majetkové plnění, příp. aby se zdržel určité činnosti.¹⁸ Současně musí jít o takové spory, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu nebo o nichž to stanoví zvláštní zákon. Naopak ohledně sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů platnou rozhodčí smlouvu sjednat nelze. Novela ZRŘ z roku 2016 rovněž vyloučila vedení rozhodčího řízení v rámci spotřebitelských sporů.¹⁹

Rozhodčí smlouva může být v zásadě dvojího typu (§ 2 odst. 3 ZRŘ), a to buď ve formě rozhodčí doložky nebo smlouvy o rozhodci. Strany se mohou předem dohodnout, že všechny v budoucnu mezi nimi vzniklé spory z určitého právního vztahu, např. ze smlouvy, budou předloženy rozhodci. Tento typ rozhodčí smlouvy zákon označuje za rozhodčí doložku. Pro jednotlivý již vzniklý spor mohou strany uzavřít tzv. smlouvu o rozhodci, ve které zpravidla označí i konkrétního rozhodce či rozhodčí soud.

Z hlediska formy vyžaduje ZRŘ písemnou formu rozhodčí smlouvy, která je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telefonicky, dálnopisem nebo jiným elektronickými prostředky. Není-li tato forma dodržena, rozhodčí smlouva je neplatná (§ 3 odst. 1 ZRŘ). Pokud jde o rozhodčí doložku, která je součástí hlavní smlouvy, k platnému uzavření rozhodčí smlouvy postačí, jestliže byl písemný návrh hlavní smlouvy obsahující i rozhodčí doložku druhou stranou přijat způsobem, ze kterého je patrný souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy (§ 3 odst. 2 ZRŘ).

Pokud jde o poměr k cizině, přípustnost rozhodčí smlouvy se posuzuje podle českého právního řádu. Ostatní náležitosti se posuzují podle právního řádu státu, v němž má být rozhodčí nález vydán (§ 117 odst. 1 ZMPS). Forma se řídí právem ostatních náležitostí rozhodčí smlouvy. K jejímu zachování postačí, pokud je projev vůle jedné ze stran v souladu s právním řádem místa nebo míst, kde k němu dochází (§ 117 odst. 2 ZMPS).

Obsah rozhodčích smluv je ponechán na vůli stran. České právní předpisy ani mezinárodní smlouvy náležitosti obsahu rozhodčích smluv nestanovují. Strany se však typicky domluví na právu rozhodném pro projednání sporu. Tím je primárně právo určené volbou stran. Pokud

---

¹⁷ BĚLOHLÁVEK (2012) op. cit. pozn. 7, s. 105.

¹⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Rozhodčí řízení, ordre public a trestní právo: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2008, 2 sv., s. 298.

¹⁹ Zákon č. 258/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru.

strany volbu práva neprovedou, je rozhodné právo určeno rozhodci na základě ustanovení ZMPS. Ke kolizním normám rozhodného práva však lze přihlídnout, pouze pokud to vyplývá z volby práva učiněné stranami. Jestliže strany výslovně pověří rozhodce, spor lze projednat rovněž podle zásad spravedlnosti (§ 119 ZMPS).

1.1.3. Rozhodčí nález

Rozhodčí řízení končí právní mocí rozhodčího nálezu nebo doručením usnesení v případech, kdy se rozhodčí nález nevydává, např. pokud rozhodce rozhoduje o nedostatku své pravomoci (§ 23, § 15 odst. 1 ZRŘ). Rozhodčí nález je formou rozhodnutí, kterou se v rozhodčím řízení rozhoduje ve věci samé nebo se jí ukládá určitá povinnost, přičemž na rozdíl od usnesení se jedná o takovou formu rozhodnutí, která je exekucním titulem.²⁰ Z Newyorské úmluvy stejně tak jako ze Vzorového zákona UNCITRAL vyplývá, že o rozhodčí nález se jedná tehdy, pokud je vydán na základě uzavřené rozhodčí smlouvy, obsahuje zákonem stanovené minimální náležitosti a závazně je jím rozhodnuto ve věci samé, nikoli o procesní otázce.²¹

Kromě konečného rozhodnutí dovozuje literatura i možnost vydání mezitímního (*interim*) nebo částečného (*partial*) rozhodčího nálezu, ačkoli ZRŘ o takové možnosti výslovně nehovoří.²² Analogicky k § 152 odst. 2 OSŘ lze mezitímním rozhodčím nálezem rozhodnout o základu nároku, zatímco částečným rozhodčím nálezem o části uplatněného nároku. Obdobně lze na žádost stran vydat tzv. dodatečný (doplňující) nález za účelem rozhodnutí o všech zbývajících nárocích stran, je-li některý z nich opomenut.²³ Tento institut je obsažen rovněž ve Vzorovém zákonu UNCITRAL (*additional award* – čl. 33 odst. 3 Vzorového zákona UNCITRAL). Výjimečně nastává i situace, kdy se jedna ze stran (typicky žalovaný) rozhodčího řízení neúčastní nebo se ho odmítne účastnit. Bez ohledu na to, zda se jedná o lhotejnost účastníka řízení či o záměrnou procesní strategii, je rozhodčí soud logicky nucen zaujmout přívětivější postavení vůči aktivní straně sporu. Výsledkem je pak vydání „kontumačního“ rozhodčího nálezu (*default award*).²⁴

Obdobně jako v rámci soudního řízení mohou strany rozhodčího řízení dospět v jeho průběhu k dohodě. Pokud k tomu dojde, mohou strany dohodou o narovnání svůj spor vyřešit a současně zrušit pravomoc rozhodčího orgánu věc projednávat a rozhodnout. V mnoha

---

²⁰ OLÍK, Miloš. In: OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr; JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 143.

²¹ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 278.

²² Tamtéž, s. 286-287.

²³ BĚLOHLÁVEK (2012) op. cit. pozn. 7, s. 831-833.

²⁴ BLACKABY, Nigel; PARTASIDES, Constantine; REDFERN, Alan; HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on International Arbitration*. 6th edition. Oxford: Oxford University Press, 2015, s. 512.

případech však strany požadují, aby podmínky narovnání byly vtěleny přímo do rozhodčího nálezu (*consent award*). Spíše než podnikat další kroky a vymáhat závazky z hmotněprávní dohody o narovnání je totiž pro stranu jednodušší vymáhat již pravomocný a konečný rozhodčí nález.²⁵ Možnost uzavřít smír ve formě rozhodčího nálezu předpokládá rovněž § 24 ZRŘ.

Pokud jde o formální náležitosti rozhodčích nálezů, ustanovení § 25 ZRŘ stanoví, že rozhodčí nález musí být usnesen většinou rozhodců, vyhotoven písemně a podepsán alespoň většinou rozhodců. Výrok musí být určitý a obsahem rozhodčího nálezu musí být rovněž odůvodnění, ledaže se strany dohodly, že na odůvodnění netrvají. Formální náležitosti rozhodčích nálezů jsou tedy obecně definovány v právních předpisech států, v nichž se rozhodčí řízení koná, příp. mohou být uvedeny v rozhodčí smlouvě či pravidlech rozhodčí instituce. Naopak z Newyorské úmluvy pouze nepřímě vyplývá, že rozhodčí nález je písemným instrumentem (čl. IV odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy). Písemná forma stejně tak jako odůvodnění nálezu, podpis rozhodců a datum jsou obecně vyžadovány ve většině jurisdikcí. Nejsou-li tyto a případně další zákonem či smlouvou stanovené formální náležitosti splněny, dotčený rozhodčí nález může být předmětem řízení o zrušení rozhodčího nálezu, v cizí jurisdikci může být odepřeno jeho uznání.²⁶

Pro rozhodčí řízení je charakteristická jednoinstančnost řízení. Proti rozhodčímu nálezu není přípustné odvolání, pouze pro podstatné vady lze rozhodčí nález na návrh kterékoli strany zrušit rozhodnutím soudu (blíže v kapitole 2.2.2. této práce). Strany si nicméně v rozhodčí smlouvě mohou ujednat přezkum rozhodčího nálezu jinými rozhodci. Žádost o přezkum musí být zaslána druhé straně sporu nejpozději do 30 dnů ode dne doručení rozhodčího nálezu straně žádající (§ 27 ZRŘ). Rozhodčí nález, který nelze přezkoumat, nabývá dnem doručení účinků pravomocného a vykonatelného soudního rozhodnutí (§ 28 odst. 2 ZRŘ).

1.2. Charakteristika vykonávacího řízení

Ustanovení § 251 OSŘ stanoví, že nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí. Obdobně může oprávněný podat exekuční návrh, nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá exekuční titul (§ 37 odst. 2 EŘ). Obě ustanovení upravují druh řízení, jehož cílem je donutit dlužníka ke splnění povinností a úspěšně vymocit plnění, které oprávněnému náleží na základě pravomocného rozhodnutí – vykonávací řízení.

---

²⁵ BLACKABY (2015) op. cit. pozn. 24, s. 513.

²⁶ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 281.

Výkon rozhodnutí je v literatuře definován jako uspokojení nároku, který byl oprávněnému přiznán konečným rozhodnutím ve věci, přičemž k němu dochází prostřednictvím donucovací moci státu (orgánem státu nebo jiným subjektem, na nějž byla donucovací moc přenesena), bez vůle povinného nebo zcela proti jeho vůli. Jeho funkce je zejména uhrazovací, příp. zajišťovací (např. soudcovské zástavní právo). Naopak sankční funkci vykonávací řízení nenese, neboť jeho hlavním účelem není potrestat dlužníka.²⁷ Jedná se o zvláštní fakultativní fázi občanského soudního řízení, která zpravidla následuje po řízení nalézacím pro případ, že povinný nesplní svou povinnost uloženou mu exekučním titulem dobrovolně.²⁸ Toto stádium civilního procesu je však současně na nalézacím řízení relativně nezávislé. Vykonávacímu řízení totiž nemusí to nalézací vůbec předcházet, když titulem pro výkon rozhodnutí mohou být vedle soudních rozhodnutí i rozhodnutí jiných orgánů – rozhodčí nálezy.²⁹

Vykonávací řízení a právní úprava výkonu rozhodnutí je v České republice dvoukolejná. Oprávnění se mohou domáhat ochrany buď v rámci soudního výkonu rozhodnutí dle OSŘ nebo prostřednictvím exekuce dle EŘ. Společnými jsou pro obě řízení předpoklady výkonu rozhodnutí. Prvním předpokladem je dle teorie existence vykonatelného exekučního titulu. Vykonatelným se titul stává v okamžiku, kdy uplyne lhůta k dobrovolnému plnění (tzv. formální vykonatelnost). Navíc musí obsahovat označení povinného, oprávněného, obsah a rozsah povinnosti, jež má být splněna, a lhůtu k plnění (tzv. materiální vykonatelnost, § 261a OSŘ). Druhým předpokladem je skutečnost, že povinný nesplnil povinnost uloženou exekučním titulem. Konečně se vyžaduje, aby oprávněný podal návrh na výkon rozhodnutí. Vykonávací řízení je ovládáno dispoziční zásadou, jde o řízení návrhové, soud jej tedy nemůže zahájit z úřední povinnosti.³⁰

Samotné vykonávací řízení ve smyslu OSŘ pak probíhá ve dvou, resp. třech fázích. V první fázi soud zjišťuje, zdali jsou splněny všechny předpoklady pro výkon rozhodnutí a shledá-li, že ano, nařídí výkon. V druhé fázi dochází k provedení výkonu, jehož cílem má být vydobytí vymáhaného plnění. Má-li být uspokojeno více věřitelů, přichází třetí fáze – rozvrh výtěžku. Zatímco první dvě fáze mají charakter řízení sporného, třetí fáze je vždy řízením nesporným.³¹

---

²⁷ WINTEROVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, Alena; MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, s. 18.

²⁸ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel; SMOLÍK, Petr; LEVÝ, Jiří; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1165.

²⁹ WINTEROVÁ (2018) op. cit. pozn. 27, s. 17.

³⁰ MÁDR, Jaroslav. In: JIRSA, Jaromír; MÁDR, Jaroslav; BERAN, Vladimír; HAVLÍČEK, Karel a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha V (§ 251 až 376 o.s.ř.)*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 23.

³¹ WINTEROVÁ (2018) op. cit. pozn. 27, s. 19.

Pro exekuci dle EŘ jsou charakteristické některé odchylky. Předně je soudní exekutor, kterému došel exekuční návrh, povinen požádat exekuční soud o pověření a nařízení exekuce (§ 43a odst. 1 EŘ). Jsou-li splněny všechny zákonné předpoklady, soud vydá pověření (§ 43a odst. 3 EŘ), na základě kterého je soudní exekutor oprávněn začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného (§ 35 odst. 3 EŘ). Soudní exekutor následně posoudí, jakým vhodným způsobem bude exekuce vedena, a vydá exekuční příkaz, který má účinky nařízení výkonu rozhodnutí dle OSŘ (§ 47 odst. 1 a 2 EŘ). Na základě něj pak probíhá druhá fáze vykonávacího řízení, tedy samotné provádění výkonu.

Další společné znaky a odlišnosti těchto řízení jsou popsány v kapitole 2.5.1. této práce.

1.3. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

Jak již bylo uvedeno výše, rozhodčí nález, který nelze přezkoumat, nabývá dnem doručení účinku pravomocného a vykonatelného soudního rozhodnutí. Pokud jde o cizí rozhodčí nálezy, tzn. rozhodčí nálezy vydané v cizím státě mimo území České republiky,³² účinky a závaznost takových rozhodčích nálezů jsou stanoveny právními předpisy státu, na jehož území byly vydány. U cizích rozhodčích nálezů je tedy rozhodující kritérium místa vydání rozhodčího nálezu (teritoriální kritérium), nikoli právo rozhodné pro projednání sporu, procesní předpisy určené pro jeho rozhodování či dokonce státní příslušnost rozhodce.³³

Cizí rozhodčí nálezy mohou být v České republice uznány a vykonány jako české rozhodčí nálezy za podmínek, které stanoví zákon nebo mezinárodní smlouva (§ 120 odst. 1 ZMPS). Uznáním cizího rozhodčího nálezu se rozumí skutečnost, že se cizímu rozhodčímu nálezu přiřítají stejné právní účinky, jako kdyby šlo o rozhodčí nález vydaný v tuzemsku. Za výkon cizího rozhodčího nálezu se považuje donucení povinného ke splnění povinnosti, která je mu stanovena rozhodčím nálezem a kterou nesplnil dobrovolně ve lhůtě určené mu k plnění.³⁴

Protože k uznání rozhodčího nálezu může dojít, aniž by byl rozhodčí nález následně vykonán, objevuje se v literatuře názor, že je třeba rozlišovat „uznání“ a „uznání a výkon“ rozhodčích nálezů. „Uznání“ je považováno za defenzivní postup. Typicky k němu strana přistoupí v okamžiku, kdy bude namítat překážku *rei iudicatae*, tedy že spor již byl pravomocně rozhodnut. Aby to prokázala, předloží soudu rozhodčí nález a bude žádat, aby jej označil za platný a závazný pro strany sporu. Naopak „uznání a výkon“ mají ofenzivní povahu. Bude-li soudu předložen rozhodčí nález k výkonu nesplněné povinnosti, úkolem soudu bude, aby byl

³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2013, sp. zn. 23 Cdo 1034/2012.

³³ RŮŽIČKA, Květoslav. In: PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda; ZAVADILOVÁ, Marta a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 794.

³⁴ Tamtéž, s. 795.

takový nález nejprve uznán a následně vykonán, tzn. aby byly vůči povinnému uplatněny všechny dostupné právní sankce.³⁵

Konkrétní podmínky uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů vymezuje tato práce v kapitole 2. a 3.

1.4. Prameny právní úpravy

V oblasti rozhodčího řízení a uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů hrají důležitou roli zejména mezinárodní smlouvy, ať již bilaterální (smlouvy o právní pomoci) či multilaterální. Představují nejúčinnější metodu k vytvoření „univerzálního“ systému práva upravujícího mezinárodní arbitráž a napomáhají propojit jednotlivé právní řády, jejichž právní předpisy se svým zněním liší, ale jejichž společným cílem je usnadnit mezinárodní výkon rozhodčích smluv a rozhodčích nálezů.³⁶ Jejich význam spočívá v unifikaci práva v této oblasti, odstranění bariér týkajících se teritoriálního omezení účinků rozhodčích nálezů a jiných překážek, pokud jde o jejich výkon na území jiných států.³⁷ Jedině neomezené uznání a výkon těchto titulů totiž může vést k podpoře mezinárodního obchodu a mezinárodních investic.

Unijní právo v tomto ohledu naopak jednoznačně zaostává, když úpravu rozhodčího řízení a uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů nenabízí. Mezinárodní prameny práva proto doplňuje pouze vnitrostátní právo, pravidla institucionálních rozhodčích orgánů (jsou-li přijata stranami sporu) a rozhodčí smlouvy uzavřené v souladu s mezinárodní a vnitrostátní legislativou.³⁸ Zásadně v této oblasti přispěla rovněž iniciativa a normotvorba Komise UNCITRAL (*United Nations Commission on International Trade Law*). V rámci její činnosti vznikla např. Newyorská úmluva, Rozhodčí pravidla UNCITRAL či Smírčí pravidla UNCITRAL. Za účelem unifikace vnitrostátních právních řádů byl přijat rovněž Vzorový zákon UNCITRAL pro mezinárodní obchodní arbitráž. Ten představuje vzor úpravy rozhodčího řízení pro vnitrostátní legislativu.

1.4.1. Mnohostranné mezinárodní úmluvy

Za jedny z prvních mnohostranných mezinárodních úmluv v této oblasti se považují tzv. **Ženevské protokoly**. Pod tímto názvem se někdy souhrnně označuje Ženevský protokol o doložkách o rozsudím z roku 1923 a Ženevská úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích

---

³⁵ BLACKABY (2015) op. cit. pozn. 24, s. 611-612.

³⁶ Tamtéž, s. 59.

³⁷ ROZEHNALOVÁ (2013) op. cit. pozn. 12, s. 104.

³⁸ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 18.

výroků.³⁹ Ženevské protokoly představují prvotní snahu o unifikaci rozhodčího řízení. Cílem Ženevských protokolů bylo zejména zabezpečit uznávání rozhodčích smluv soudy, zajistit vykonatelnost rozhodčích nálezů a stanovit podmínky, za kterých je uznání a výkon umožněn, a podmínky, které uznání a výkonu brání.⁴⁰ Ženevské protokoly však brzy pozbyly účinnosti mezi smluvními státy, pro které vstoupila v platnost Newyorská úmluva (čl. VII odst. 2 Newyorské úmluvy).

Nejvýznamnější mnohostrannou mezinárodní úmluvou je právě zmiňovaná **Newyorská úmluva** z roku 1958.⁴¹ Tato úmluva, která vznikla pod záštitou OSN, má v současnosti více než 150 smluvních států.⁴² Byla vyhotovena v anglickém, čínském, francouzském, ruském a španělském jazykovém znění, přičemž všechna tato znění mají stejnou platnost (čl. XVI odst. 1 Newyorské úmluvy). Na rozdíl od Vzorového zákona UNCITRAL se Newyorská úmluva nesoustředí na všechny aspekty rozhodčího řízení, ale pouze na uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů, aniž by současně upravovala procesní hlediska rozhodčího řízení. Hlavním cílem Newyorské úmluvy je dle G. B. Borna vytvořit uniformní souhrn mezinárodních právních standardů pro výkon rozhodčích smluv a rozhodčích nálezů. Její význam spočívá zejména v tom, že obsahuje povinnost soudů smluvních států (i) uznat a vykonat cizí rozhodčí nálezy s výjimkou těch, jejichž uznání a výkon lze odepřít, (ii) závazek uznat platnost písemné rozhodčí smlouvy a (iii) povinnost odkázat strany sporu na rozhodčí řízení, pokud uzavřely platnou rozhodčí smlouvu.⁴³

Méně významnou a v praxi méně užívanou úmluvou je **Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži**,⁴⁴ která vznikla v rámci Evropské hospodářské komise OSN v roce 1961. Ta na rozdíl od Newyorské úmluvy upravuje i procesní aspekty arbitráže, např. zahájení a průběh rozhodčího řízení nebo vztah rozhodčích a státních soudů. Rovněž výslovně rozlišuje mezi rozhodčím řízením před stálou rozhodčí institucí a *ad hoc* rozhodčím řízením.

Řešení sporů z investic mezi státy a občany jiných států upravuje **Washingtonská úmluva** z roku 1965.⁴⁵ Washingtonskou úmluvou bylo zřízeno Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic (ICSID – *International Center for Settlement of Investment Disputes*), jehož pravomoc je založena písemnou smlouvou mezi státem na jedné straně a zahraničním investorem na straně

---

³⁹ Úmluva č. 191/1931 Sb., o protokolu o doložkách o rozsudím, Úmluva č. 192/1931 Sb., o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků.

⁴⁰ ROZEHNALOVÁ (2013) op. cit. pozn. 12, s. 106-107.

⁴¹ Vyhláška č. 74/1959 Sb., o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

⁴² Contracting States. *Newyorkconvention.org* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/list-of-contracting-states>.

⁴³ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 19-20.

⁴⁴ Vyhláška č. 176/1964 Sb., o Evropské úmluvě o obchodní arbitráži.

⁴⁵ Vyhláška č. 420/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států.

druhé (čl. 25 odst. 1 Washingtonské úmluvy). Kromě toho obsahuje pravidla průběhu rozhodčího řízení a uznání a výkonu rozhodčího nálezu (kapitola IV Washingtonské úmluvy).

1.4.2. Dvoustranné smlouvy o právní pomoci

Česká republika je rovněž vázána dvoustrannými smlouvami o právní pomoci. Pouze některé z těchto smluv však výslovně upravují zacházení s rozhodčími nálezy. Mezi takové patří např. smlouva uzavřená se Slovenskem (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 209/1993 Sb.), Španělskem (vyhláška č. 6/1989 Sb.), Portugalskem (č. 23/1931 Sb.) nebo Švýcarskem (č. 23/1929 Sb.).

V praxi může docházet ke střetům dvoustranné smlouvy o právní pomoci a multilaterální mezinárodní úmluvy. V takovém případě se dle B. Poláčka aplikuje tzv. pravidlo maximální efektivity. Podle tohoto pravidla se aplikuje ta právní úprava, která je nepříznivější pro zachování platnosti rozhodčího řízení a výkonu rozhodčího nálezu.⁴⁶ N. Rozehnalová v této souvislosti rovněž zmiňuje aplikaci obecných pravidel *lex posteriori derogat legi priori* nebo *lex specialis derogat legi generali*.⁴⁷

Newyorská úmluva tento střet upravuje v čl. VII odst. 1, který stanoví, že ustanovení Newyorské úmluvy se nedotýkají platnosti mnohostranných nebo dvoustranných dohod uzavřených mezi smluvními státy, ani nemohou zbavit žádnou zúčastněnou stranu případného práva použití rozhodčího nálezu způsobem a v rozsahu stanoveném zákonodárstvím nebo smlouvami země, ve které je nález uplatňován. Newyorská úmluva tímto deklaruje, že cizí rozhodčí nálezy by měly být uznávány a vykonávány v co největším možném rozsahu buď podle Newyorské úmluvy nebo na základě jiných pramenů práva. Výše uvedené ustanovení se v literatuře označuje také jako „ustanovení kompatibility“ (*compatibility provision*). Toto ustanovení zajišťuje smluvním státům, že přijetím Newyorské úmluvy nebude dotčena platnost dříve uzavřených smluv mnohostranných či dvoustranných. Současně tím dává oprávněným možnost volby „výhodnějšího“ práva (*more favourable right*).⁴⁸ Strany tak mohou zvolit úpravu Newyorské úmluvy či dvoustranné smlouvy o právní pomoci. V tomto ohledu je Newyorská úmluva specifická ve srovnání např. s Vídeňskou úmluvou o smluvním právu z roku 1969, dle které má vždy přednost úprava pozdější (čl. 30 Vídeňské úmluvy o smluvním právu).

---

⁴⁶ POLÁČEK (2017) op. cit. pozn. 3, s. 306.

⁴⁷ ROZEHNALOVÁ (2013) op. cit. pozn. 12, s. 120.

⁴⁸ QUINKE, David. In: WOLFF, Reinmar (ed.). *New York Convention. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards of 10 June 1958. Article-by-Article Commentary*. 2nd edition. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2019, s. 476-481.

1.4.3. Unijní právo

Unijní právo obecnou úpravu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů neobsahuje. Nařízení Brusel I bis stanoví v čl. 1 odst. 2 písm. d), že se nařízení nevztahuje na rozhodčí řízení. Pokud jde o uznání a výkon obsažený v kapitole III nařízení Brusel I bis, vztahuje se pouze na rozhodnutí. Tím se dle výkladových ustanovení rozumí pouze rozhodnutí vydaná soudem (čl. 2 písm. a) nařízení Brusel I bis). Obdobně se na rozhodčí řízení neaplikuje ani Luganská úmluva, jejíž smluvní stranou je Evropská unie (čl. 1 odst. 1 písm. d) Luganské úmluvy).

Recitál 12 nařízení Brusel I bis dále stanoví, že žádné ustanovení nařízení Brusel I bis by nemělo bránit soudům členských států, je-li u nich podána žaloba ve věci, ohledně které strany uzavřely rozhodčí dohodu, aby odkázaly strany na rozhodčí řízení, aby řízení přerušily, zastavily nebo přezkoumaly platnost rozhodčí dohody. Nařízením Brusel I bis rovněž není dotčeno uplatňování Newyorské úmluvy (čl. 73 odst. 2 nařízení Brusel I bis).

Soudní dvůr Evropské unie k tomuto doplnil, že nařízení Brusel I bis nebrání tomu, aby soud členského státu uznal a vykonal rozhodčí nález nebo aby uznání a výkon takového rozhodčího nálezu odepřel. Nařízení Brusel I bis nicméně tyto instituty neupravuje, a proto se na řízení vztahuje pouze vnitrostátní a mezinárodní právo použitelné v členském státě, v němž je uznání nebo výkon požadováno.⁴⁹ Mezi nařízením Brusel I bis a mezinárodní obchodní arbitráží tak existuje určité rozhraní. Toto rozhraní spočívá v tom, že se na spor aplikuje nařízení Brusel I bis pouze pokud z jakéhokoli důvodu není rozhodčí smlouva brána na zřetel a soud rozhoduje spor ve věci samé. Jedině rozhodnutí ve věci, kterým soud rozhoduje o platnosti nebo existenci rozhodčí smlouvy, spadá do působnosti nařízení Brusel I bis.⁵⁰

1.4.4. Vnitrostátní právní úprava

Kromě zákonů, které na vnitrostátní úrovni upravují rozhodčí a vykonávací řízení (zejména ZRŘ, OSŘ a EŘ), je uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů ve vztazích s mezinárodním prvkem upraveno v ZMPS. Ten se použije v mezích ustanovení vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a přímo aplikovatelných ustanovení unijního práva (§ 2 ZMPS).

Aplikační přednost mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal souhlas Parlament a jimiž je Česká republika vázána, nicméně vyplývá již z čl. 10 Ústavy. Ústava však na rozdíl od ZMPS výslovně předpokládá ratifikaci mezinárodních smluv Parlamentem, tzn. aplikační přednost

---

⁴⁹ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (velkého senátu) ze dne 13. května 2015, věc C-536/13, Gazprom.

⁵⁰ WILHELMSSEN, Louise Hauberg. *International commercial arbitration and the Brussels I regulation*. Northampton (MA): Edward Elgar Publishing, 2018, s. 54-55.

teoreticky přiznává užšímu okruhu mezinárodních smluv. V praxi však půjde o relativně malou skupinu mezinárodních smluv, zejména o některé starší mezinárodní smlouvy. Důvodem je, že smlouvy v oblasti mezinárodního práva soukromého jsou zpravidla sjednávány jako smlouvy, jejichž úprava je vyhrazena zákonu, a proto je k jejich ratifikaci třeba souhlasu obou komor Parlamentu (čl. 49 Ústavy).⁵¹

Z čl. 10 Ústavy rovněž vyplývá, že mezinárodní smlouva je přednostně aplikovatelná jen stanoví-li něco jiného než český zákon. V případě shody právní úpravy se dle P. Belloňové soudní rozhodnutí mohou opírat o ustanovení českého zákona. Za vhodné nicméně považuje současné uvedení příslušné mezinárodní smlouvy, která se svým obsahem s vnitrostátním právem shoduje, popř. přímou aplikaci mezinárodní smlouvy s odkazem na vnitrostátní právo v odůvodnění.⁵² Opačně není dle důvodové zprávy k ZMPS pro přednostní aplikaci normy mezinárodní smlouvy důvod, protože k jejímu porušení nemůže dojít.⁵³ P. Bříza nicméně upozorňuje na skutečnost, že i přes stejné znění mohou být ustanovení předmětem rozdílného výkladu, a je proto vždy třeba zkoumat, zda aplikace národní úpravy nepovede k odlišnému výsledku než aplikace mezinárodní smlouvy.⁵⁴

V praxi může rovněž docházet k absenci výslovného ustanovení v mezinárodní smlouvě, které je obsaženo ve vnitrostátním právu. Pak je třeba posoudit, jestli je úprava v mezinárodní smlouvě celistvá a uzavřená, nebo jestli připouští využití vnitrostátní právní úpravy.⁵⁵ Tento závěr bude vždy závislý na konkrétním posouzení ustanovení mezinárodních smluv a dotčených institutů. Obecný závěr o aplikaci vnitrostátního práva tak na tomto místě učinit nelze. P. Bříza k tomuto uvádí, že by vždy měla mít přednost snaha nalézt odpověď, resp. ji odvodit, v nadnárodní úpravě před aplikací vnitrostátního práva. K té je třeba přistoupit teprve je-li zcela zřejmé, že mezinárodní smlouva odpověď neposkytuje.⁵⁶

Na závěr je třeba připomenout to, co uvádí P. Belloňová, a sice že aplikační přednost mezinárodních smluv je podmíněna jejich přímou použitelností (*self-executing*), tzn. dostatečnou přesností, aby nebylo požadováno jejich provedení v zákoně.⁵⁷

---

⁵¹ BELLOŇOVÁ, Pavla. In: PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda; ZAVADILOVÁ, Marta a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 18.

⁵² Tamtéž, s. 19.

⁵³ Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. Zvláštní část, k § 2.

⁵⁴ BŘÍZA, Petr. In: BŘÍZA, Petr; BŘICHÁČEK, Tomáš; FIŠEROVÁ, Zuzana; HORÁK, Pavel; PTÁČEK, Lubomír; SVOBODA, Jiří. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 14.

⁵⁵ BELLOŇOVÁ (2013) op. cit. pozn. 51, s. 19.

⁵⁶ BŘÍZA (2014) op. cit. pozn. 54, s. 14.

⁵⁷ BELLOŇOVÁ (2013) op. cit. pozn. 51, s. 18.

1.4.5. Soft law

Zatímco *hard law* hledí na mezinárodní rozhodčí řízení zvenčí – popisuje proces uznání a výkonu rozhodčích smluv a nálezů z pohledu soudců a zákonodárců – *soft law* se dívá na rozhodčí řízení zevnitř. Nabízí různá pravidla, doporučení či pokyny, pokud jde např. o provádění důkazů, techniky vedení řízení či úpravu jednání právních zástupců stran.⁵⁸

Mezi nejvýznamnější z těchto pravidel patří **Vzorový zákon UNCITRAL**.⁵⁹ Pod záštitou Komise UNCITRAL byl přijat v roce 1985,⁶⁰ přičemž novelizován byl pouze jedenkrát v roce 2006.⁶¹ Jak již bylo uvedeno výše, jedná se o vzorovou úpravu rozhodčího řízení. Zákonodárci v jednotlivých členských státech se mohou rozhodnout pravidla v něm obsažená promítnout do národní legislativy, či zvolit jiné řešení.⁶² Vzorový zákon UNCITRAL je komplexním souhrnem pravidel upravující definici rozhodčí smlouvy a její vznik, mezitímní a předběžná opatření, průběh rozhodčího řízení, včetně jeho konce, vyhotovení rozhodčího nálezu a uznání a výkon rozhodčích nálezů. Zpracováním judikatury národních soudů států, které Vzorový zákon UNCITRAL implementovaly, se Komise UNCITRAL pokouší rovněž o jeho jednotnou interpretaci.⁶³

---

⁵⁸ BLACKABY (2015) op. cit. pozn. 24, s. 66.

⁵⁹ Vzorový zákon UNCITRAL je v anglickém jazyce dostupný na: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/19-09955_e_book.pdf.

⁶⁰ Rezoluce Valného shromáždění OSN 40/72, ze dne 11. prosince 1985 [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/477/79/IMG/NR047779.pdf?OpenElement>.

⁶¹ Rezoluce Valného shromáždění OSN 61/33, ze dne 18. prosince 2006 [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/496/41/PDF/N0649641.pdf?OpenElement>.

⁶² ROZEHNALOVÁ (2013) op. cit. pozn. 12, s. 115.

⁶³ Judikatura je dostupná na webových stránkách <https://www.uncitral.org/clout/>.

2. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v českém právním řádu

Cílem rozhodčího řízení, na rozdíl od mediace či jiných alternativních způsobů řešení sporu, je vydat pro strany závazné rozhodnutí ve věci. Vítěz sporu mezinárodního rozhodčího řízení rozumně očekává, že povinnost uložená povinnému rozhodčí institucí bude splněna bez zbytečného odkladu.⁶⁴ Ke splnění povinnosti vyplývající z rozhodčího nálezu dochází zpravidla dobrovolně. Pokud však povinný z rozhodčího nálezu nesplní svou povinnost řádně a včas nebo ji zcela odmítne splnit, je oprávněný nucen podniknout další procesní kroky k jejímu výkonu. V případě mezinárodních sporů bude o nucený výkon velmi často žádat v jiném státě, než kde bylo rozhodčí řízení vedeno, a to proti zahraničnímu majetku. Právě pro tyto případy upravuje Newyorská úmluva a národní legislativa celistvý „*pro-enforcement*“ režim uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Dle G. B. Borna se tento režim aplikuje v případě, že (i) je žádáno o uznání rozhodčího nálezu, (ii) který vyplývá z obchodního vztahu a (iii) definovaného právního vztahu, přičemž (iv) se jedná o cizí nebo netuzemský rozhodčí nález a (v) je zaručena vzájemnost.⁶⁵

Newyorská úmluva stanovuje obecnou povinnost smluvních států **uznat cizí rozhodčí nález** za závazný a povolit jeho výkon podle právních předpisů státu, v němž je nález uplatňován (čl. III Newyorské úmluvy). Vztahuje se na uznání a výkon rozhodčích nálezů, které vyplývají ze sporů mezi fyzickými a právnickými osobami (čl. I odst. 1 Newyorské úmluvy). Aplikuje se jak na rozhodčí nálezy vydané stálými rozhodčími soudy, tak na nálezy vydané rozhodci ustanovenými *ad hoc* (čl. I odst. 2 Newyorské úmluvy).

Na základě výhrady čl. I odst. 3 věty druhé Newyorské úmluvy mohou smluvní státy prohlásit, že se Newyorská úmluva bude v rámci jejich jurisdikce aplikovat pouze na spory obchodní. Co se však rozumí obchodními spory, Newyorská úmluva neupravuje. Je tedy na soudech jednotlivých smluvních států, aby posoudily, zda je povaha sporu obchodní či nikoli. To činí v praxi problémy, neboť vztahy, které jsou považovány za obchodní v jednom smluvním státě, nemusí být hodnoceny totožně v jiném smluvním státě.⁶⁶ Česká republika však tuto výhradu nepřijala.

Na rozdíl od Ženevských protokolů již Newyorská úmluva nevyžaduje dvojí prohlášení vykonatelnosti (*double exequatur*). Podle *double exequatur* musel být rozhodčí nález nejprve potvrzen v místě konání rozhodčího řízení (první prohlášení vykonatelnosti), aby mohl být uznán v zahraničí (druhé prohlášení vykonatelnosti). Pokud jeden ze soudů prohlásí vykonatelnosti

⁶⁴ BLACKABY (2015) op. cit. pozn. 24, s. 605.

⁶⁵ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 369-375.

⁶⁶ BLACKABY (2015) op. cit. pozn. 24, s. 619.

odmítl, rozhodčí nález nemohl být v zahraničí uznán. Tato praxe činila proces uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů komplikovaným, nejistým a pomalým postupem.⁶⁷ I proto od něj bylo při tvorbě Newyorské úmluvy upuštěno.

Čl. II Newyorské úmluvy dále upravuje závazek států **uznat písemné rozhodčí dohody** a unifikuje jejich formu. Písemnou dohodou se dle Newyorské úmluvy rozumí rozhodčí doložka obsažená ve smlouvě a rozhodčí smlouva podepsaná stranami nebo obsažená ve výměně dopisů nebo telegramů (čl. II odst. 2 Newyorské úmluvy). Nejvyšší soud k tomu doplnil, že výměna dopisů nebo telegramů zahrnuje i výměnu komunikace prostřednictvím e-mailů neobsahujících kvalifikovaných elektronický podpis, není-li kvalifikovaný elektronický podpis rozhodčí smlouvy *stricto sensu* vyžadován.⁶⁸

Newyorská úmluva tak stanoví základní podmínky pro uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů. ZMPS se aplikuje subsidiárně, tedy v případech, kdy se na právní poměr stran neaplikuje Newyorská úmluva ani jiná multilaterální či bilaterální mezinárodní smlouva. Procesní postup uznání a výkonu je nicméně přenechán úpravě obsažené ve vnitrostátním právu (v OSŘ a EŘ).

2.1. Zásada vzájemnosti

Základním předpokladem uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v tuzemsku je zásada vzájemnosti. Tu K. Růžička definuje jako „*přiznání určité výhody účastníkovi nebo postup tuzemského orgánu určitým způsobem pouze tehdy, jestliže je stejná výhoda nebo stejné postavení přiznáno českému účastníkovi orgánem cizího státu, jehož osoba je účastníkem řízení v tuzemsku*“. Jde tedy o posouzení toho, zda cizí stát, na jehož území byl vydán rozhodčí nález, který má být uznán a vykonán v České republice, rovněž uznává a vykonává rozhodčí nálezy vydané na území České republiky.⁶⁹ Rozhodčí nálezy vydané v cizím státě budou v České republice uznány a vykonány jako tuzemské rozhodčí nálezy právě jen bude-li zaručena vzájemnost (§ 120 ZMPS věta první).

Vzájemnost se považuje za zaručenou také v případě, že cizí stát všeobecně prohlašuje cizí rozhodčí nálezy za vykonatelné za podmínky vzájemnosti (§ 120 ZMPS věta druhá). Hlediskem tohoto posouzení může být i okolnost, že je cizí stát, stejně jako Česká republika, smluvní stranou multilaterální mezinárodní smlouvy (např. Newyorské úmluvy), popř. že státy mezi sebou uzavřely smlouvu o právní pomoci. V této souvislosti uvádí K. Růžička, že je-li rozhodčí nález vydán na území smluvního státu Newyorské úmluvy a o jeho uznání a výkon se žádá

⁶⁷ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 381.

⁶⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. května 2019, sp. zn. 23 Cdo 3439/2018.

⁶⁹ RŮŽIČKA (2013) op. cit. pozn. 33, s. 795.

v České republice, vychází se z fikce, že vzájemnost je zaručena.⁷⁰ P. Bříza a T. Břicháček zastávají názor, že k prokázání vzájemnosti postačí zjištění stavu vnitrostátního práva nebo zachované praxe daného státu. Vzájemnost nemusí být zajištěna mezinárodní smlouvou ani jiným mezistátním ujednáním. Konstatují, že není nutné, aby cizí stát v minulosti již český rozhodčí nález vykonal nebo uznal, ale postačí, že je jeho právní úprava taková, že uznání a výkon na základě vzájemnosti umožňuje.⁷¹

P. Bříza a T. Břicháček mají rovněž za to, že další podmínky stanovené zákonem pro vykonatelnost rozhodčích nálezů, např. podmínky, za kterých je uznání a výkon odepřen (§ 121 ZMPS), nekladou žádné překážky pro zaručení vzájemnosti. Pokud by však takové další podmínky byly natolik omezující, že by vedly k reálné nevykonatelnosti rozhodčích nálezů, nepovažují vzájemnost za zaručenou. Autoři se zamýšlí rovněž nad situací, kdy cizí stát sice všeobecně deklaruje vzájemnost, ta však v praxi pokulhává. Na tomto místě se autoři přiklání k názoru, že vzájemnost by přesto měla být považována za zaručenou vzhledem k celkovému přístupu státu k rozhodčím nálezům. Jednotlivé odchylky by neměly být rozhodující.⁷²

Česká republika přijala Newyorskou úmluvu s výhradou čl. I odst. 3 věty první, podle kterého se úmluva aplikuje pouze na uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů vydaných na území jiného smluvního státu Newyorské úmluvy. Pokud jde o nesmluvní státy, úmluva se aplikuje právě na základě a v mezích recipročního (vzájemného) zacházení.⁷³ Protože však Newyorskou úmluvu ratifikovaly prakticky všechny obchodující státy, požadavek vzájemnosti je téměř vždy splněn a jeho praktický význam je dle G. B. Borna omezený.⁷⁴

2.2. Důvody pro odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů

Rozhodčí nálezy mohou být obecně stíženy různými vadami, pro které je možné je zrušit. ZRŘ tuto možnost upravuje v § 31. Tento institut se nicméně týká výlučně tuzemských rozhodčích nálezů, tj. rozhodčích nálezů vydaných na území České republiky.⁷⁵ Český soud cizí rozhodčí nálezy rušit nemůže. K vypořádání se s jejich vadami mu nicméně slouží institut odepření uznání nebo výkonu cizích rozhodčích nálezů.

---

⁷⁰ Tamtéž, s. 795.

⁷¹ BŘÍZA, Petr; BŘICHÁČEK, Tomáš. In: BŘÍZA, Petr; BŘICHÁČEK, Tomáš; FIŠEROVÁ, Zuzana; HORÁK, Pavel; PTÁČEK, Lubomír; SVOBODA, Jiří. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 696.

⁷² Tamtéž, s. 697.

⁷³ United Nations Treaty Series. Volume 330, No. 4739 [Online]. s. 69 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20330/v330.pdf>.

⁷⁴ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 375.

⁷⁵ BĚLOHLÁVEK (2012) op. cit. pozn. 7, s. 1064.

2.2.1. Odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů dle Newyorské úmluvy

Institut odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů upravuje Newyorská úmluva v čl. V, který jednotlivé důvody odepření vyjmenovává. Tyto důvody jsou dále rozděleny na (i) důvody, pro které může být uznání a výkon rozhodčího nálezu odepřen na žádost strany, proti níž je nález uplatňován (čl. V odst. 1 Newyorské úmluvy), a (ii) důvody, pro které může příslušný orgán země uznání nebo výkon odepřít, a to i bez návrhu (čl. V odst. 2 Newyorské úmluvy).

Na žádost strany lze uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu odepřít, prokáže-li navrhovatel exekučnímu orgánu země, v němž je o uznání a výkon žádáno, že:

- a) strany rozhodčí smlouvy nebyly podle zákona, který se na ně vztahuje, způsobilé k jednání nebo že zmíněná dohoda není platná podle práva, jemuž strany dohodu podrobily, nebo podle práva státu, kde byl nález vydán;
- b) strana, proti níž je rozhodčí nález uplatňován, nebyla řádně vyrozuměna o ustanovení rozhodce nebo o rozhodčím řízení a nemohla tak z jakýchkoli důvodů uplatnit své požadavky;
- c) nález se týká sporu, pro který nebyla uzavřena rozhodčí smlouva nebo který není v mezích rozhodčí doložky, nebo že nález obsahuje rozhodnutí přesahující dosah smlouvy o rozhodci nebo rozhodčí doložky;
- d) složení rozhodčího soudu nebo rozhodčího řízení nebylo v souladu s ujednáním stran, nebo v souladu se zákony země, kde se rozhodčí řízení konalo, pokud ujednání stran chybělo; nebo
- e) nález se dosud mezi stranami nestal závazným, byl zrušen nebo jeho výkon byl odložen orgány země, v níž byl rozhodčí nález vydán.

Druhou skupinu důvodů lze zkoumat z úřední povinnosti, jestliže příslušný exekuční orgán země zjistí, že:

- f) předmět sporu nemůže být předmětem rozhodčího řízení podle práva této země, tzn. není arbitrabilní; nebo
- g) uznání a výkon rozhodčího nálezu by byly v rozporu s veřejným pořádkem.

Ad a) Podle tohoto písmene je možné odepřít uznání a výkon rozhodčího nálezu ze dvou důvodů. Prvním důvodem je nezpůsobilost stran právně jednat, a to nejen ve vztahu k uzavření rozhodčí smlouvy, ale rovněž pokud jde o způsobilost strany být účastníkem řízení. Druhým důvodem je neplatnost rozhodčí smlouvy. Na tomto místě se v praxi uplatní tzv. doktrína oddělitelnosti či separace (*doctrine of separability*), podle které je platnost rozhodčí smlouvy

třeba zkoumat odděleně od platnosti smlouvy hlavní, přičemž zánik či neplatnost smlouvy hlavní nemá *eo ipso* za následek zánik či neplatnost rozhodčí smlouvy.⁷⁶

Ad b) Druhý důvod odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu je někdy doktrínou považován za ten vůbec nejdůležitější. Zabývá se totiž otázkou spravedlivého procesu. Pojetí spravedlivého procesu se může v jednotlivých právních rádech lišit. Obecně ale platí, že bylo-li řízení vedeno s ohledem na dohodu stran, v souladu se zásadou rovného zacházení a při zachování práva stran na přístup k soudu, řízení lze považovat za řádné a v souladu se zásadou spravedlivého procesu, aniž by současně muselo probíhat za stejných podmínek, jako by probíhalo soudní řízení.⁷⁷

Ad c) Čl. V odst. 1 písm. c) Newyorské úmluvy umožňuje odepřít uznání a výkon rozhodčího nálezu pro případ excesu rozhodčího orgánu. Aplikuje se na případy, kdy mezi stranami sice existuje platná rozhodčí smlouva, avšak rozhodčí nález a záležitosti v něm rozhodnuté překračují rozsah pravomoci svěřené rozhodčímu orgánu rozhodčí smlouvou (tzv. rozhodnutí *ultra petita* či *extra petita*) nebo se naopak vůbec nezabývá záležitostmi, které strany rozhodčímu orgánu předložily k rozhodnutí (tzv. rozhodnutí *infra petita*).⁷⁸ Mohou-li však být části rozhodčího nálezu ve věcech podrobených rozhodčímu řízení odděleny od zbývajících částí nálezu, které mu podrobeny nejsou, ta část nálezu, která obsahuje rozhodnutí o věcech podrobených rozhodčímu řízení, může být uznána a vykonána dle čl. V odst. 1 písm. c) Newyorské úmluvy.

Ad d) Způsob jmenování rozhodců, složení rozhodčích orgánů, stejně jako postup rozhodčího řízení jsou zpravidla definovány stranami v rozhodčí smlouvě. Není-li takové ujednání stran respektováno, je založen důvod pro odepření výkonu rozhodčího nálezu. Výjimečně však soudy mohou výkon rozhodnutí i přes takový nedostatek povolit, pokud neměl a ani by nemohl mít zásadní vliv na výsledek rozhodčího řízení či pokud je takový nedostatek považován za pouhou technickou vadu.⁷⁹

Ad e) Autoři Newyorské úmluvy sice upustili od požadavku konečnosti rozhodčího nálezu, čímž současně ustoupili od mechanismu *double exequatur*, avšak připustili, aby nezávaznost rozhodčího nálezu nadále představovala platný důvod pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodčího

---

⁷⁶ NACIMIENTO, Patricia. In: KRONKE, Herbert; NACIMIENTO, Patricia; OTTO, Dirk; PORT, Nicola Christine. (eds.). *Recognition and enforcement of foreign arbitral awards: a global commentary on the New York Convention* [Online]. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2010, s. 216, 218, 221 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=6491030&pq-origsite=primo>.

⁷⁷ BLACKABY (2015) op. cit. pozn. 24, s. 627-628.

⁷⁸ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 387.

⁷⁹ PAULSSON, Marike. *The 1958 New York Convention in Action*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law International, 2016, s. 191.

nálezu.⁸⁰ Kdy se rozhodčí nález stane mezi stranami závazným, resp. účinným, je však v literatuře sporné. N. Rozehnalová uvádí, že termín lze chápat buď tak, že je rozhodčí nález konečný, nebo tak, že proti němu není možné uplatnit opravné prostředky a může být soudně vykonán, přičemž se přiklání k druhému pojetí.⁸¹ V praxi diskutovaná je však i otázka, zdali by i zrušený rozhodčí nález mohl být vykonatelný. Vyskytují se názory, že byl-li rozhodčí nález zrušen v zemi původu na základě tuzemské normy či sporného důvodu, je nepřijatelné, aby strana nemohla nález vykonat jinde.⁸²

Ad f) Odepřít uznání a výkon rozhodčího nálezu *ex officio* je možné v případě, že předmět sporu není arbitrabilní, přičemž arbitrabilita je v jednotlivých právních řádech vymezena individuálně. N. Rozehnalová upozorňuje na zcela zvláštní postavení arbitrability jako důvodu pro odepření uznání a výkonu rozhodčích nálezů. Výslovně je totiž zmíněna v čl. V odst. 2 Newyorské úmluvy a patří tak mezi důvody, které soudy zohledňují z úřední povinnosti. Současně však může být důvodem neplatnosti rozhodčí smlouvy dle čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy, ke kterému se přihlíží pouze na návrh strany.⁸³ D. Quinke s tímto pohledem nesouhlasí a uvádí, že arbitrabilita podle Newyorské úmluvy by neměla být chápána jako podmínka platnosti rozhodčí smlouvy (smluvní podmínka), ale spíše jako podmínka pravomoci rozhodčího orgánu spor rozhodnout (procesní podmínka).⁸⁴

Ad g) Ačkoli se výklad pojmu veřejný pořádek v jednotlivých jurisdikcích liší, v judikatuře většiny smluvních států je vykládán restriktivně a je respektován jeho mimořádný charakter. Umožňuje odepřít výkon rozhodčího nálezu, pokud se dotýká podstatných, základních a imperativních právních norem.⁸⁵ V literatuře je však kritizována nejednoznačnost tohoto pojmu a riziko vytváření překážek pro uznání a výkon rozhodčích nálezů.⁸⁶

Je rovněž třeba upozornit na skutečnost, že dvě výše uvedené skupiny důvodů pro odepření uznání a výkonu rozhodčích nálezů se mohou navzájem překrývat. Většina důvodů uvedená v čl. V odst. 1 Newyorské úmluvy totiž v zásadě může představovat i procesní porušení

---

⁸⁰ UNITED NATIONS COMMISSION ON INTERNATIONAL TRADE LAW. *UNCITRAL Secretariat Guide on the Convention and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958)*. Vienna: Publishing and Library Section, United Nations Office at Vienna, 2016, s. 207.

⁸¹ ROZEHNALOVÁ (2013) op. cit. pozn. 12, s. 378.

⁸² DARWAZEH, Nadia. In: KRONKE, Herbert; NACIMIENTO, Patricia; OTTO, Dirk; PORT, Nicola Christine (eds.). *Recognition and enforcement of foreign arbitral awards: a global commentary on the New York Convention* [Online]. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2010, s. 344 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=6491030&pq-origsite=primo>.

⁸³ ROZEHNALOVÁ (2013) op. cit. pozn. 12, s. 373-374.

⁸⁴ QUINKE (2019) op. cit. pozn. 48, s. 397.

⁸⁵ BORN (2012) op. cit. pozn. 1, s. 403-404.

⁸⁶ WOLFF, Reinmar. In: WOLFF, Reinmar (ed.). *New York Convention. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards of 10 June 1958. Article-by-Article Commentary*. 2nd edition. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2019, s. 419.

veřejného pořádku podle čl. V odst. 2 Newyorské úmluvy. P. Nacimiento příkladmo uvádí, že porušení práva na přístup k soudu, které je ve většině zemí chráněno na úrovni ústavního práva, může v některých jurisdikcích být současně porušením veřejného pořádku.⁸⁷

Ch. Borris a R. Hennecke uvádějí, že výčet výše uvedených důvodů je taxativní a národní právo žádné dodatečné důvody stanovit nemůže. Mimo jiné i proto shledávají článek V Newyorské úmluvy za institut *in favorem arbitrandum*. Relativně úzce vymezené důvody odepření uznání a výkonu odstraňují překážky výkonu rozhodčích nálezů a naplňují tak hlavní cíl Newyorské úmluvy, kterým je uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v co největším rozsahu a bez omezení (*pro-arbitration bias*). Jako příklad uvádějí dle jejich názoru úzce vymezený důvod veřejného pořádku (*public policy*) namísto případně široce pojatého mezinárodního veřejného pořádku (*international public policy*).⁸⁸

Kromě úzce a taxativně vymezených důvodů odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů napomáhá jejich snadnému výkonu také nemožnost vnitrostátních soudů přezkoumávat rozhodnutí ve věci samé. To vyplývá i z judikatury Nejvyššího soudu, který stanovil, že při posuzování důvodů pro odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů se nelze zabývat věcnou správností k výkonu navrženého rozhodčího nálezu. Soudy v řízení o uznání či výkonu nezkoumají hmotněprávní vztahy mezi oprávněným a povinným, neaplikují cizí právo a ani se nezabývají správností aplikace cizího práva. Rozhodující je pouze skutečnost, zda cizozemské rozhodnutí může sloužit jako exekuční titul v České republice.⁸⁹

Důkazní břemeno ve vztahu k první skupině důvodů nese návrhovatel, který musí existenci jednoho z důvodů prokázat. To potvrdil i Nejvyšší soud, podle kterého existenci překážek uznání a výkonu uvedených v čl. V odst. 1 Newyorské úmluvy musí prokázat povinný, naopak pokud jde o okolnosti vyjmenované v čl. V odst. 2 Newyorské úmluvy, ty zkoumá soud z úřední povinnosti.⁹⁰ Pokud však povinný namítá okolnost podle odst. 1, jedná se o námitku, se kterou je soud povinen se vždy vypořádat.⁹¹

Článek V Newyorské úmluvy stanoví v odst. 1 a 2, že uznání a výkon nálezu „mohou být odepřeny“, což odpovídá rovněž anglické verzi Newyorské úmluvy, která zní „*may be refused*“. Z jazykového výkladu, jakož i z výkladu doktríny tedy vyplývá, že pokud je dán některý

---

⁸⁷ NACIMIENTO (2010) op. cit. pozn. 76, s. 207.

⁸⁸ BORRIS, Christian; HENNECKE, Rudolf. In: WOLFF, Reinmar (ed.). *New York Convention. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards of 10 June 1958. Article-by-Article Commentary*. 2nd edition. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2019, s. 250-251.

⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2001, sp. zn. 21 Cdo 1511/2000.

⁹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2004, sp. zn. 20 Cdo 456/2003.

⁹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2011, sp. zn. 29 Cdo 265/2010.

z důvodů pro odepření uznání či výkonu rozhodčího nálezu, soud není povinen výkon odepřít. Jedná se pouze o možnost.⁹²

2.2.2. Odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů dle ZMPS

Vedle Newyorské úmluvy upravuje důvody odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů rovněž ZMPS v § 121. Podle jeho ustanovení lze uznání nebo výkon cizího rozhodčího nálezu odepřít za předpokladu, že cizí rozhodčí nález:

- a) není pravomocný nebo vykonatelný podle práva státu, kde byl vydán;
- b) byl ve státě, v němž byl vydán nebo podle jehož práva byl vydán, zrušen;
- c) je stížen takovou vadou, která je důvodem pro zrušení českého rozhodčího nálezu soudem dle ZRŘ; nebo
- d) odporuje veřejnému pořádku.

Ad a) Základní podmínkou uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů je právní moc a vykonatelnost rozhodčího nálezu. Český soud proto nemůže uznat nebo vykonat cizí rozhodčí nález, který je ve státě jeho vydání předmětem přezkumu nebo návrhu na jeho zrušení, dokud o tom nebude pravomocně rozhodnuto. Právní moc a vykonatelnost se vyznačuje doložkou právní moci, která je zpravidla vyznačena v rozhodčím nálezu nebo jinak doložena.⁹³

Ad b) Pokud dojde podle právního řádu státu, v němž byl rozhodčí nález vydán, k pravomocnému zrušení rozhodčího nálezu, rozhodčí nález přestává být exekucním titulem a není již možné jej na území České republiky vykonat. Zrušení rozhodčího nálezu ve státě jeho vydání je tedy důvodem odepření jeho uznání a výkonu, což mimo jiné vyplývá i z důvodu ad a) – zrušený rozhodčí nález není pravomocný ani vykonatelný.

Ad c) Jak již bylo uvedeno výše, ZRŘ obsahuje důvody, pro které je možné zrušit výlučně tuzemské rozhodčí nálezy. Pravomoc obecného soudu zrušit na návrh rozhodčí nález představuje pravomoc kontrolní, nikoli přezkumnou.⁹⁴ P. Bříza a T. Břicháček uvádějí, že institut zrušení rozhodčího nálezu nepředstavuje žádný řádný ani mimořádný opravný prostředek, přičemž ke zrušení nedochází pro nedostatky skutkového zjištění ani pro nedostatky v právním posouzení.⁹⁵

Ačkoli zrušení cizího rozhodčího nálezu není dle ZRŘ přípustné, ZMPS si důvody zrušení rozhodčích nálezů dle ZRŘ vypůjčuje pro účely odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích

---

⁹² BLACKABY (2015) op. cit. pozn. 24, s. 623.

⁹³ RŮŽIČKA (2013) op. cit. pozn. 33, s. 800.

⁹⁴ JANOUŠEK, Martin. In: OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr; JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 206.

⁹⁵ BŘÍZA (2014) op. cit. pozn. 71, s. 703.

nálezů. Tyto důvody reflektují vady základních podmínek pro vydání rozhodčích nálezů, tj. zejména nedostatek pravomoci rozhodců či rozhodčích soudů. V literatuře se setkáme s členěním těchto v zásadě procesních vad na (i) vady týkající se rozhodčí smlouvy (např. neplatnost rozhodčí smlouvy, nedostatek arbitrability), (ii) vady týkající se samotného rozhodčího řízení (např. rozhodování neoprávněným rozhodcem) a (iii) vady, které se týkají samotného rozhodčího nálezu (např. nedostatek písemné formy či odůvodnění).⁹⁶ Tomu odpovídá i ustanovení § 31 ZRŘ, podle kterého může soud na návrh stran rozhodčí nález zrušit, pokud:

- i) byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu;
- ii) rozhodčí smlouva je neplatná z jiných důvodů, byla zrušena nebo se na spor nevztahuje;
- iii) ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl povolán k rozhodování rozhodčí smlouvou ani jinak, nebo neměl způsobilost být rozhodcem;
- iv) rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců;
- v) straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat;
- vi) rozhodčí nález zní na plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo jde o plnění nemožné či nedovolené dle tuzemského práva; nebo
- vii) se zjistí, že jsou dány důvody pro podání návrhu na obnovu řízení dle OSŘ.

Výčet zrušovacích důvodů dle § 31 ZRŘ je taxativní. Vzhledem ke kogentní povaze dotčeného ustanovení jejich rozsah nelze rozšiřovat ani zužovat dohodou stran pod sankcí neplatnosti.⁹⁷

Ad d) Posledním důvodem odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů je rozpor s veřejným pořádkem. Výklad tohoto pojmu není v literatuře jednotný. P. Bříza a T. Břicháček rozpor s veřejným pořádkem definují jako rozpor se základními (imperativními) normami českého právního řádu.⁹⁸ K. Růžička za rozpor s veřejným pořádkem chápe i rozpor se základními představami o spravedlnosti, resp. rozpor s kogentními předpisy českého práva, např. sjednání úroku z prodlení v nepřiměřené výši.⁹⁹ Ústavní soud v této souvislosti uzavřel, že vzhledem k tomu, že žádná jednotná a mezinárodně uznávaná definice veřejného pořádku neexistuje, lze rozpor s veřejným pořádkem shledat tehdy, jestliže by přiznání účinku vykonatelnosti rozhodčího nálezu odporovalo základním principům ústavního a právního řádu, společenského zřízení a veřejného pořádku vůbec. Upozornil současně na skutečnost, že pouhé

---

⁹⁶ PFEIFFER (2019) op. cit. pozn. 2, s. 330.

⁹⁷ JANOUŠEK (2017) op. cit. pozn. 94, s. 207.

⁹⁸ BŘÍZA (2014) op. cit. pozn. 71, s. 704.

⁹⁹ RŮŽIČKA (2013) op. cit. pozn. 33, s. 804.

odlišnosti v procesních předpisech právních řádů rozpor s veřejným pořádkem nezakládají a soudy by měly tento pojem vykládat spíše restriktivně.¹⁰⁰

Na rozdíl od Newyorské úmluvy, která důvody odepření rozlišuje na ty, které soudy zkoumají z úřední povinnosti, a ty, ke kterým se přihlíží na návrh účastníka řízení, ZMPS tuto dvoukolejnost neobsahuje. Důvody odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů soud zkoumá vždy z úřední povinnosti a pokud shledá existenci takového důvodu, je povinen uznání či výkon odepřít. V tomto smyslu jde o specifickou úpravu i ve vztahu k ZRŘ. Důvod ad c) dle ZMPS soud uplatní z úřední povinnosti, ačkoli v rozhodčím řízení dle ZRŘ by mohl být uplatněn pouze na návrh účastníka řízení.

Na závěr je třeba připomenout hlavní důsledky odepření uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu českými soudy. Jak uvádí N. Rozehnalová, důsledkem odepření uznání a výkonu není zrušení rozhodčího nálezu ani odnětí možnosti jej uplatnit a vykonat v zahraničí. Jediným důsledkem je nemožnost výkonu cizího rozhodčího nálezu na území České republiky.¹⁰¹ Oprávněnému tím však není odepřena možnost vykonat rozhodčí nález v jiné zemi, kde má povinný majetek. Vždy ale bude záviset na konkrétním důvodu pro odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu. Bude-li nález trpět závažnými vadami, např. bude-li jedné ze stran sporu odepřena možnost se k věci vyjádřit a bránit se, oprávněný pravděpodobně neuspěje ani v cizí jurisdikci.¹⁰² Důvody odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů jsou tedy negativně formulovanou podmínkou, která doplňuje zásadu vzájemnosti upravenou v § 120 ZMPS.¹⁰³

2.3. Procesní úprava uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů

Proces uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů není na rozdíl od úpravy podmínek uznání a výkonu komplexně upraven Newyorskou úmluvou. Závazná procesní pravidla týkající se postupu smluvních států při uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů Newyorská úmluva neobsahuje a jejich úpravu přenechává jednotlivým smluvním státům. Pokud však jde o základní rámec a cíle procesu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, stanoví Newyorská úmluva pravidla, která by legislativa smluvních států měla respektovat.

Takovým základním pravidlem je i čl. III Newyorské úmluvy, podle kterého pro uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů nemají být stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon národních rozhodčích nálezů. I toto ustanovení reflektuje hlavní cíl Newyorské úmluvy, kterým je umožnit uznání a výkon cizích

---

¹⁰⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 10. května 2010, sp. zn. IV. ÚS 189/10.

¹⁰¹ ROZEHNALOVÁ (2013) op. cit. pozn. 12, s. 365.

¹⁰² BLACKABY (2015) op. cit. pozn. 24, s. 615-616.

¹⁰³ BŘÍZA (2014) op. cit. pozn. 71, s. 701.

rozhodčích nálezů v co největším rozsahu. Ačkoli Newyorská úmluva sama neunifikuje procesní úpravu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, limituje smluvní státy v jejich vnitrostátní úpravě a současně garantuje ostatním smluvním státům, že podmínky uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů nebudou v jednotlivých státech v rozporu s tímto základním cílem.¹⁰⁴

Newyorská úmluva dále v čl. IV odst. 1 stanoví, že strana, která žádá o uznání a výkon musí spolu s žádostí předložit exekučnímu orgánu (i) originál rozhodčího nálezu řádně potvrzený nebo jeho řádně ověřenou kopii a (ii) originál písemné rozhodčí smlouvy nebo její řádně ověřenou kopii. Tyto podmínky jsou stanoveny taxativně a vnitrostátní právo by dodatečně podmínky stanovovat nemělo.¹⁰⁵ Jakmile navrhovatel předloží soudu dokumenty uvedené v čl. IV Newyorské úmluvy, má se za to, že je *prima facie* oprávněn k uznání a výkonu rozhodčího nálezu.¹⁰⁶

M. Scherer i s ohledem na rozhodovací praxi soudů smluvních států doplňuje, že pokud jde o rozhodčí smlouvu, navrhovatel není povinen prokázat její platnost. Důkazní břemeno ve vztahu k neplatnosti rozhodčí smlouvy nese odpůrce návrhu.¹⁰⁷ V čem se naopak soudní praxe smluvních států liší, je otázka, zdali je výčet výše uvedených a předkládaných dokumentů kumulativní, či zda postačí předložení jen některého z těchto dokumentů.¹⁰⁸ Zatímco některé soudy striktně trvají na předložení všech výše uvedených dokumentů, např. německá judikatura v tomto smyslu naopak odkázala na zásadu výhodnějšího práva (*more favourable right*), když judikovala, že k uznání a nařízení výkonu rozhodčího nálezu není třeba předložit rozhodčí smlouvu, protože německé vnitrostátní právo to nevyžaduje.¹⁰⁹

Pokud není rozhodčí náleze nebo rozhodčí smlouva vyhotovena v úředním jazyce státu, v němž je rozhodčí náleze uplatňován, je strana, která o uznání a výkon rozhodčího nálezu žádá, povinna předložit překlad těchto dokumentů do tohoto jazyka. Překlad musí být ověřen úředním nebo přísežným tlumočnickem nebo diplomatickým či konzulárním zástupcem (čl. IV odst. 2 Newyorské úmluvy).

---

¹⁰⁴ SCHERER, Maxi. In: WOLFF, Reinmar (ed.). *New York Convention. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards of 10 June 1958. Article-by-Article Commentary*. 2nd edition. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2019, s. 200-201.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 214-215.

¹⁰⁶ UNITED NATIONS COMMISSION ON INTERNATIONAL TRADE LAW (2016) op. cit. pozn. 80, s. 99.

¹⁰⁷ SCHERER (2019) op. cit. pozn. 104, s. 222-223.

¹⁰⁸ UNITED NATIONS COMMISSION ON INTERNATIONAL TRADE LAW (2016) op. cit. pozn. 80, s. 101.

¹⁰⁹ Rozhodnutí Bavorského Vrchního zemského soudu (Bayerisches Oberstes Landesgericht) ze dne 11. srpna 2004, sp. zn. 4 Z Sch 05/00; Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově (Oberlandesgericht München) ze dne 15. března 2004, sp. zn. 34 Sch 06/05; Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Berlíně (Kammergericht) ze dne 10. srpna 2006, sp. zn. 20 Sch 07/04; Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově ze dne 23. února 2007, sp. zn. 34 Sch 31/06.

V neposlední řadě Newyorská úmluva procesně upravuje situaci, kdy byla podána žádost na zrušení nebo odklad výkonu rozhodčího nálezu ve státě, podle jehož právních předpisů byl nález vydán. V takovém případě je soud, u něhož je rozhodčí nález uplatňován, oprávněn odložit rozhodnutí o výkonu nálezu a na žádost oprávněného rovněž uložit dlužníkovi povinnost složit přiměřenou jistotu (čl. VI Newyorské úmluvy).

Na vnitrostátní úrovni upravuje podmínky a pravidla procesu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů ZMPS. Samotný proces vykonávacího řízení pak upravují OSŘ a EŘ. „Vykonavatelem“ postupu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů se tedy stávají teprve procesní pravidla obsažená ve vnitrostátním právu, podle kterého se posuzují i otázky Newyorskou úmluvou výslovně neupravené, např. dokazování.¹¹⁰

Uznání cizího rozhodčího nálezu se nevyslovuje zvláštním rozhodnutím – je neformální. Cizí rozhodčí nález se uzná tím, že se k němu přihlédne jako by šlo o český rozhodčí nález za splnění podmínky vzájemnosti, není-li dán důvod pro jeho odepření (§ 122 odst. 1 ZMPS). Podmínku vzájemnosti i okolnosti, které vedou k odepření uznání či výkonu cizího rozhodčího nálezu, zkoumá český soud vždy z úřední povinnosti. Jsou-li podmínky pro uznání rozhodčího nálezu splněny, přihlíží se k rozhodčímu nálezu jako by šlo o nález tuzemský.¹¹¹ Se splněním podmínek pro uznání se soud nicméně vypořádá v rámci odůvodnění rozhodnutí ve věci, zpravidla při nařízení výkonu rozhodnutí. Uznání cizího rozhodčího nálezu má tedy povahu vyřešené předběžné otázky.¹¹²

Výkon rozhodnutí cizího rozhodčího nálezu se nařizuje rozhodnutím českého soudu, které je třeba odůvodnit (§ 122 odst. 3 ZMPS). Soudní výkon rozhodnutí ve smyslu OSŘ se nařizuje vždy na návrh oprávněného (§ 251 odst. 1 OSŘ). Příslušným soudem je obecný soud povinného. Nemá-li však povinný obecný soud nebo není-li v České republice, je příslušný soud, v jehož obvodu má povinný majetek (§ 252 OSŘ). V odůvodnění usnesení se soud vypořádá s podmínkami uznání cizího rozhodčího nálezu. Rovněž exekuci lze vést jen na návrh oprávněného (§ 37 odst. 1 EŘ). Řízení je zahájeno dnem, hodinou a minutou, kdy exekuční návrh dojde soudnímu exekutorovi (§ 35 odst. 2 EŘ). V exekučním řízení však soud exekuci nenařizuje. Účinky nařízení výkonu rozhodnutí dle OSŘ má až exekuční příkaz vydaný soudním exekutorem (§ 47 odst. 2 EŘ).

---

¹¹⁰ MIČINSKÝ, Ludovít; OLÍK, Miloš. *Dohovor o uznání a výkone rozhodcovských rozhodnutí. Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (New York, 1958). Komentář/Komentář*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, s. 64-65.

¹¹¹ BŘÍZA (2014) op. cit. pozn. 71, s. 707.

¹¹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. října 2008, sp. zn. 20 Nd 125/2007.

N. Rozehnalová tedy shrnuje, že (i) proces uznání je založen na podmínkách, které stanoví Newyorská úmluva, samotný proces uznání však Newyorskou úmluvou stanoven není a je přenechán vnitrostátní úpravě, (ii) prohlášení vykonatelnosti, tzn. výsledek procesu uznání, se řídí Newyorskou úmluvou, je-li tento institut upraven tuzemským právem, a (iii) vlastní výkon rozhodčího nálezu je upraven právními předpisy místa výkonu rozhodčího nálezu.¹¹³

2.4. Praktická úskalí uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v judikatuře českých soudů

Soudní výkon rozhodnutí dle OSŘ a exekuční řízení dle EŘ se neliší ve svém účelu, podmínkách nařízení výkonu rozhodnutí, podstatně odlišné nejsou ani způsoby výkonu rozhodnutí. Průběh jednotlivých řízení je nicméně odlišný. Zatímco dle § 251 OSŘ výkon rozhodnutí nařizuje a provádí soud na návrh oprávněného, návrh na nařízení exekuce podává oprávněný přímo soudnímu exekutorovi dle vlastního výběru. Ten musí nejpozději do 15 dnů požádat příslušný exekuční soud o pověření a nařízení exekuce (§ 43a odst. 1 EŘ). Teprve na základě tohoto pověření je soudní exekutor oprávněn vydat exekuční příkaz ohledně majetku, který má být exekucí postižen (§ 47 odst. 1 EŘ).

Pověření soudního exekutora dle EŘ není soudním rozhodnutím a nedoručuje se účastníkům řízení (§ 43a odst. 5 EŘ). Nejvyšší soud k tomu v rámci své rozhodovací praxe doplnil, že **pověření soudního exekutora vedením exekuce nemá povahu formálního rozhodnutí**, když pověření neobsahuje odůvodnění a není možné se proti němu odvolat.¹¹⁴ M. Kasíková zastává názor, že pověření soudního exekutora slouží především k tomu, aby bylo postaveno na jisto, od kterého okamžiku může soudní exekutor začít exekuci provádět, tedy od kdy je oprávněn začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného, což do okamžiku jeho pověření není přípustné (srov. § 35 odst. 3 EŘ).¹¹⁵

Protože pověření soudního exekutora vedením exekuce není dle platné právní úpravy, judikatury českých soudů ani dle doktríny považováno formálně za rozhodnutí, dovozovali Nejvyšší soud i Ústavní soud na základě právní úpravy platné a účinné ke dni 31. prosince 2021, tzn. před novelou ZMPS a EŘ účinnou od 1. ledna 2022,¹¹⁶ že výkon cizího rozhodčího nálezu v exekučním řízení není možný. Není-li totiž pověření soudního exekutora rozhodnutím soudu, které by bylo odůvodněné, nebyly dle názorů nejvyšších soudních instancí splněny podmínky

¹¹³ ROZEHNALOVÁ (2013) op. cit. pozn. 12, s. 370.

¹¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016.

¹¹⁵ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina; JIRMANOVÁ, Miroslava; HUBÁČEK, Jaroslav; PLÁŠIL, Vladimír; ŠIMKA, Karel; KUČERA, Zdeněk; NEKOLA, Václav. *Exekuční řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 351.

¹¹⁶ Zákon č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

§ 122 odst. 3 ZMPS, tedy že výkon rozhodnutí se nařizuje rozhodnutím soudu. Ačkoli tedy byli věřitelé za jiných okolností oprávněni zvolit si formu výkonu rozhodnutí – soudní výkon rozhodnutí nebo exekuční řízení – v rámci výkonu cizích rozhodčích nálezů byl před výše uvedenou novelou prakticky možný pouze soudní výkon rozhodnutí.

2.4.1. Judikatura Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud se přípustností výkonu cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení zabýval v několika rozhodnutích. Opakovaně rozhodoval ve věci německé oprávněné, společnosti Zuckerhandelsunion, a české povinné, společnosti Neli.¹¹⁷ Oprávněná se domáhala nařízení exekuce k vymožení pohledávek na základě rozhodčích nálezů vydaných Sdružením pro rafinovaný cukr v Londýně (*The Sugar Association of London*).¹¹⁸

V rámci dvou svých rozhodnutí Nejvyšší soud nejprve zopakoval základní ustanovení, která se na věc aplikují. Připomněl, že dle čl. III Newyorské úmluvy uzná každý smluvní stát rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon dle právních předpisů státu, v němž je rozhodčí nález uplatňován, a to za podmínek čl. IV a V Newyorské úmluvy. Jak již bylo uvedeno výše, sama Newyorská úmluva však úpravu procesních pravidel uznání a výkonu neobsahuje a odkazuje na tuzemské právní předpisy. Dále dle § 37 odst. 2 EŘ p. z. mohl oprávněný podat návrh na nařízení exekuce, nesplnil-li povinný dobrovolně to, co mu ukládal exekuční titul, pokud se nejednalo o cizí rozhodnutí. Exekuční návrh však bylo možné podat, měla-li být exekuce vedena podle cizího rozhodnutí, u něhož bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu EU nebo mezinárodní smlouvy nebo rozhodnutí o uznání.

Nejvyšší soud dále konstatoval, že Newyorská úmluva se řadí mezi přímo použitelné mezinárodní smlouvy a rozhodčí nálezy spadající do její působnosti jsou za titul výkonu rozhodnutí uznávány bez dalšího. To nicméně dle Nejvyššího soudu neznamená, že by jakékoli rozhodčí nálezy mohly být zároveň způsobilými exekučními tituly. Ačkoli Nejvyšší soud uvedl, že vykonatelné rozhodčí nálezy jsou exekučním titulem dle § 40 odst. 1 písm. c) EŘ, s odkazem na § 37 odst. 2 EŘ p. z. zastal názor, že **způsobilým exekučním titulem by cizí rozhodčí nález mohl být pouze za předpokladu vydání rozhodnutí o uznání rozhodčího nálezu**. Připomněl, že pověření soudního exekutora není rozhodnutím, neobsahuje odůvodnění, a uzavřel, že výkon v rámci exekučního řízení není bez rozhodnutí o uznání rozhodčího nálezu možný.

Nejvyšší soud současně popřel, že by tato skutečnost zakládala rozpor s čl. III Newyorské úmluvy, který zapovídá stanovení „podstatně tíživějších podmínek nebo vyšších soudních

¹¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 2016, sp. zn. 20 Cdo 1165/2016; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. října 2017, sp. zn. 20 Cdo 3422/2017.

¹¹⁸ Více informací o Sdružení pro rafinovaný cukr v Londýně dostupných na: <https://sugarassociation.co.uk/>.

poplatků“, pokud jde o výkon cizích rozhodčích nálezů. Jestliže se zásady v tuzemském právním prostředí uplatňují v úplnosti jen v jednom ze dvou režimů výkonu rozhodčích nálezů – v režimu soudního výkonu rozhodnutí – nejde dle Nejvyššího soudu o porušení čl. III Newyorské úmluvy, neboť oprávněným nic nebránilo v podání návrhu na nařízení soudního výkonu rozhodnutí, v rámci kterého panovaly a po novele i nadále panují stejné poměry pro tuzemské i cizí rozhodčí nálezy.

Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší soud i v jiném, z hlediska času v zásadě paralelně probíhajícím řízení.¹¹⁹ V daném případě se zabýval exekučním návrhem podaným na základě pravomocného rozhodčího nálezu Rozhodcovského Súdu Royal Development.¹²⁰ Nejvyšší soud zde zopakoval své výše uvedené judikatorní závěry i argumentaci. V dané věci navíc doplnil, že pověřením soudního exekutora podle EŘ p. z. nemohlo dojít k uznání cizího rozhodnutí, neboť toto pověření se rozhodných podmínek uznání a výkonu cizích titulů vůbec nedotýkalo. Pověření není rozhodnutím nýbrž pouhým „přihlednutím“, kterým se výkon rozhodnutí (exekuce) nenařizuje. Rovněž zdůraznil, že pověření soudního exekutora je instrumentem, v němž z povahy věci nelze spatřovat dispozici k těm postupům, které předjímá čl. V Newyorské úmluvy, v jehož rámci lze výkon rozhodčího nálezu za tam stanovených podmínek odepřít. Nic na této skutečnosti nemá změnit ani režim soudní ingerence do exekučního řízení upravený v ustanovení § 43a odst. 6 EŘ. Aniž by Nejvyšší soud svůj názor blíže specifikoval, uvedl, že možnost výkonu cizích rozhodčích nálezů pouze cestou soudního výkonu rozhodnutí vyplývá rovněž z čl. III a čl. IV Newyorské úmluvy.

V jiném rozhodnutí doplnil, že procedura „povolení výkonu“ se tedy musí uskutečnit podle předpisů, které představuje tuzemský OSŘ a EŘ. Z ustanovení § 37 odst. 2 EŘ p. z. pak dovodil, že exekuci lze vést jen tehdy, bylo-li rozhodnuto o uznání.¹²¹

2.4.2. Judikatura Ústavního soudu

Závěry Nejvyššího soudu ve věci německé oprávněné Zuckerhandelsunion a na ně navazující judikatorní tendenci potvrdil i Ústavní soud.¹²² V rámci ústavní stížnosti se oprávněná Zuckerhandelsunion domáhala své ochrany zejména z důvodu rozporu právní úpravy ve znění účinném před novelou a na ni navazující judikatury se zásadou přednosti mezinárodní smlouvy – Newyorské úmluvy – před zákonem a dále z důvodu porušení čl. III Newyorské úmluvy.

---

¹¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. srpna 2017, sp. zn. 20 Cdo 5882/2016.

¹²⁰ Více informací o rozhodčím soudu dostupných na: <http://www.royaldevelopment.sk/rsrd/rsrd.htm>.

¹²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. června 2018, sp. zn. 20 Cdo 1754/2018.

¹²² Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. listopadu 2019, sp. zn. III. ÚS 170/18; Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. listopadu 2020, sp. zn. II. ÚS 3141/20.

Stěžovatelka namítla zejména znevýhodňování výkonu cizích rozhodčích nálezů, které bylo možné vykonat pouze cestou soudního výkonu rozhodnutí dle OSŘ, oproti rozhodcím nálezům národním. Ty byly a nadále jsou vykonatelné i v exekučním řízení a pro nařízení jejich výkonu zákon nevyžaduje řízení o uznání či prohlášení vykonatelnosti. To dle stěžovatelky odporovalo smyslu a podstatě čl. III Newyorské úmluvy.

Svůj právní názor stěžovatelka podpořila tím, že dle jejího názoru povinnost uznat a povolit výkon cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení vyplývala ze samotného čl. III Newyorské úmluvy, který stanoví, že smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon. Ústavní soud však tuto argumentaci nepřijal a uvedl, že výrazy „uzná“ a „povolí“ naznačují nutnost splnění určité procedury spíše než povinnost soudů umožnit výkon cizích rozhodčích nálezů v exekuci.

Newyorská úmluva v čl. III uvádí, že pro uznání a výkon rozhodčích nálezů nesmějí být stanoveny „podstatně tíživější podmínky“ než pro uznání a výkon národních rozhodčích nálezů. Ústavní soud v této souvislosti dovodil, že z výrazu „podstatně“ plyne, že tyto podmínky nemusejí být stejné.

Velmi stručné rozhodnutí pak Ústavní soud uzavřel tím, že mu nepřísluší být arbitrem toho, který z právních výkladů je „správnější“. Ačkoli tedy dle Ústavního soudu předložila stěžovatelka relevantní a logické argumenty, podstatné pro závěry Ústavního soudu bylo, že rozhodnutí Nejvyššího soudu je vedeno jasnými úvahami a nevykazuje znaky libovůle.

2.5. Analýza právní úpravy a judikatury

Ze zákonné konstrukce uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů a z judikatury českých soudů tedy vzhledem k právnímu stavu ke konci roku 2021 vyplývalo, že vykonat cizí rozhodčí nálezy bylo možné pouze v rámci soudního výkonu rozhodnutí dle OSŘ. Aby bylo možné cizí rozhodčí nález vykonat i v exekučním řízení, požadovaly české soudy, aby byl dotčený rozhodčí nález uznán ve zvláštním řízení o uznání. Argumentaci Nejvyššího soudu a Ústavního soudu stejně tak jako znění právní úpravy před účinností novely nepovažuje autorka této práce za správné. Dle názoru autorky byly zcela v rozporu s podstatou a smyslem Newyorské úmluvy, když bránily oprávněným v účinném vymožení svých nároků, a níže uvádí pro svůj závěr několik argumentů.

Čl. III Newyorské úmluvy zní *„každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích. Pro uznání a výkon rozhodčích nálezů, na něž se vztahuje*

Úmluva, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro uznání a výkon rozhodčích nálezů místních (národních)“.

Podle komentářové literatury obsahuje čl. III Newyorské úmluvy dva základní principy. Prvním z nich je podpora a posílení jednoho z hlavních cílů Newyorské úmluvy, kterým je co nejsnazší a neomezený výkon cizích rozhodčích nálezů (*pro-enforcement bias*). Tento princip Newyorská úmluva naplňuje tak, že zavazuje smluvní státy, aby obecně uznávaly a vykonávaly cizí rozhodčí nálezy. Za druhé se Newyorská úmluva zabývá procesními předpisy, které upravují uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů na území smluvních států, kde je uznání či výkon uplatňován (*lex fori*). Tyto procesní předpisy Newyorská úmluva limituje a vytváří jejich zákonný rámec. Činí tak jednak tím, že zavazuje smluvní státy, aby uznání a výkon byly prováděny v souladu s jejími ustanoveními, zejména čl. IV a V Newyorské úmluvy. Současně zakazuje, aby právní předpisy *lex fori* stanovily pro uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky, než jsou stanoveny pro rozhodčí nálezy národní.¹²³ Ačkoli tedy Newyorská úmluva sama neobsahuje procesní pravidla uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, vytváří základní rámec a standard jejich uznání a výkonu ve smluvních státech. Ty se přijetím a ratifikací Newyorské úmluvy zavazují uzpůsobit těmto pravidlům vnitrostátní legislativu.

Přesto výklad tohoto ustanovení činil v judikatuře českých soudů obtíže. Ústavní soud ve výše uvedeném případě dovedl, že výrazy „uzná“ a „povolí“ neznamenají povinnost, spíše nutnost naplnění určitého procesního postupu.¹²⁴ Německá literatura s tímto pohledem nesouhlasí a odkazuje na anglické znění čl. III Newyorské úmluvy „*shall recognize and enforce*“. Dle M. Scherer samotné znění Newyorské úmluvy a výraz „*shall*“ zdůrazňují nutnost uznat a vykonat rozhodčí nálezy, ledaže nejsou splněny podmínky dle čl. IV Newyorské úmluvy, popř. se uplatní některý z taxativně vyjmenovaných důvodů pro odepření uznání či výkonu dle čl. V Newyorské úmluvy.¹²⁵

Další argumenty Nejvyššího soudu a Ústavního soudu lze rozdělit do dvou linií:

- a) Judikatura za prvé nepovažuje pověření soudního exekutora za soudní rozhodnutí, a proto nemohla být splněna podmínka § 122 odst. 3 ZMPS, tedy že nařídít výkon cizího rozhodčího nálezu lze jen na základě rozhodnutí soudu.
- b) Za druhé, přestože je cizí rozhodčí nálezy exekucním titulem, nebyl způsobilým exekucním titulem, nebylo-li rozhodnuto o jeho uznání dle § 37 odst. 2 EŘ p. z.

¹²³ SCHERER (2019) op. cit. pozn. 104, s. 200.

¹²⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. listopadu 2019, sp. zn. III. ÚS 170/18.

¹²⁵ SCHERER (2019) op. cit. pozn. 104, s. 202.

Ad a) Nepovažuje-li judikatura ani literatura pověření soudního exekutora za rozhodnutí, je tomu tak zcela oprávněně. Ingerence soudů v rámci exekučního řízení je ve své podstatě formou dozoru nad prováděním exekucí. Teprve na základě pověření je totiž soudní exekutor oprávněn zjišťovat a zajišťovat majetek povinného (§ 35 odst. 3 EŘ) a současně je povinen činit veškeré nutné úkony k provedení exekuce. Samotné pověření však není a ani nemá být formální. Podle A. Mackové je účelem této zákonné konstrukce snaha urychlit řízení a zároveň zamezit možným průtahům, ke kterým by mohlo dojít např. v důsledku odvolání povinného, jehož výsledek by mohl nařízení exekuce a pověření soudního exekutora jejím provedením zvrátit.¹²⁶ S tímto pojetím autorka této práce souhlasí. Navíc skutečnost, že pověření soudního exekutora nemá povahu rozhodnutí, vyplývá již ze samotného zákonného znění (§ 43a odst. 5 EŘ).

Teoreticky by bylo možné argumentovat ve prospěch výkonu cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení pomocí ustanovení § 47 EŘ, které upravuje zvláštní typ procesního rozhodnutí, kterým se nařizuje výkon – exekuční příkaz. Exekučním příkazem se rozumí příkaz k provedení exekuce způsobem uvedeným v zákoně. Vydává jej soudní exekutor poté, co soud vydá pověření podle § 43a EŘ (§ 47 odst. 1 EŘ). Podle § 47 odst. 2 EŘ má exekuční příkaz účinky nařízení výkonu rozhodnutí dle OSŘ. K tomu M. Kasíková uvádí, že tímto ustanovením je vyjádřena rovnost usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí vydaného soudem dle OSŘ a exekučního příkazu vydaného soudním exekutorem postupem podle EŘ. Tuto rovnost vykládá tak, že všude tam, kde procesní či jiné předpisy spojují s vydáním usnesení o nařízení soudního výkonu rozhodnutí určité právní účinky, stejné právní účinky nastávají vydáním exekučního příkazu.¹²⁷ Je proto otázkou, zdali by právě na základě tohoto ustanovení nemohl exekuční příkaz suplovat funkci rozhodnutí o uznání.

Autorka této práce se nicméně domnívá, že ani tato argumentace by před Nejvyšším soudem ani Ústavním soudem neobstála a nařídit výkon cizího rozhodčího nálezu v exekučním řízení by před novelou nebylo možné. Je tomu tak mimo jiné proto, že exekuční příkaz vykazuje formální a procesní nedostatky – nejedná se o rozhodnutí vydané českým soudem. Přiznává-li ustanovení § 47 odst. 2 EŘ stejné právní účinky soudnímu usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a exekučnímu příkazu, nepromíjí tím současně nedostatek formy tam, kde konkrétní formu a procesní postup vyžaduje zákon.

Ad b) Ustanovení § 40 odst. 1 písm. c) EŘ stanoví, že exekučním titulem je i vykonatelný rozhodčí nález. Podle A. Zezuly je nepochybné, že pod toto ustanovení nespádají cizozemské

---

¹²⁶ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, Alena; MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, s. 65.

¹²⁷ KASÍKOVÁ (2022) op. cit. pozn. 115, s. 412.

rozhodčí nálezy.¹²⁸ Naopak M. Kasíková zastává názor, že exekucním titulem může být rovněž rozhodčí nález vydaný rozhodčími orgány v jiném státě za podmínek stanovených v mnohostranných či dvoustranných mezinárodních smlouvách, pokud k jeho výkonu na území České republiky není třeba zvláštního uznání. Tento závěr nepřímo vyplývá i z § 40 odst. 1 písm. f) EŘ, podle kterého lze vykonat i některé exekucní tituly vydané mimo území České republiky, u kterých soudy postupují podle mezinárodních smluv – v případě cizích rozhodčích nálezů dle Newyorské úmluvy, dvoustranných smluv či dle ZMPS.¹²⁹

Judikatura českých soudů sice konstatovala, že Newyorská úmluva je přímo aplikovatelnou mezinárodní smlouvou a rozhodčí nálezy spadající do její působnosti jsou považovány za titul výkonu rozhodnutí bez zvláštního řízení, avšak způsobilým exekucním titulem by mohly být cizí rozhodčí nálezy pouze tehdy, pokud by bylo vydáno rozhodnutí o uznání dle § 37 odst. 2 EŘ p. z. Ustanovení § 37 odst. 2 EŘ p. z. nicméně výslovně zmiňovalo pouze cizí rozhodnutí, nikoli cizí rozhodčí nálezy. M. Jirmanová dovozuje, že cizím rozhodnutím je třeba rozumět nejen rozhodnutí vydaná soudem cizího státu, cizí soudní smíry či notářské a jiné veřejné listiny, ale rovněž cizí rozhodčí nálezy.¹³⁰ Autorka této práce se s tímto názorem neztotožňuje a považuje takový výklad za extenzivní. Samotný EŘ totiž v § 40 výslovně odlišuje soudní rozhodnutí a nálezy vydané rozhodčími orgány, rovněž ZMPS obsahuje odlišný režim pro cizí soudní rozhodnutí a cizí rozhodčí nálezy. Úmysl zákonodárce považovat za cizí rozhodnutí rovněž cizí rozhodčí nálezy tedy nelze dovodit. Za přípustný by autorka této práce považovala argument *per analogiam*, popř. teleologický výklad, kterým by nutnost existence rozhodnutí o uznání byla dovozena s odkazem na legislativní mezeru. Analogická aplikace uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí na cizí rozhodčí nálezy, stejně tak jako zahájení řízení o uznání v režimu ZMPS, byly nicméně před novelizací doktrínou považovány za sporné.¹³¹

Výše uvedené názory o tom, že výkon cizích rozhodčích nálezů v exekucním řízení nebyl možný bez existence rozhodnutí o uznání, se nadto dostaly do rozporu s požadavkem Newyorské úmluvy, pokud jde o absenci „podstatně tíživějších podmínek“. Podrobněji se otázkou, zda požadavek vydat rozhodnutí o uznání rozhodčího nálezu představuje rozpor s čl. III Newyorské úmluvy, zabývá autorka této práce v kapitole 3.2. této práce.

---

¹²⁸ ZEŽULA, Aleš. In: SVOBODA, Karel; JÍCHA, Lukáš; KREJSTA, Jan; HOZMAN, David; ÚŠELOVÁ, Veronika; KOCINEC, Jaroslav. *Exekucní řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 256.

¹²⁹ KASÍKOVÁ (2022) op. cit. pozn. 115, s. 285, 290-291.

¹³⁰ JIRMANOVÁ, Miroslava. In: KASÍKOVÁ, Martina; JIRMANOVÁ, Miroslava; HUBÁČEK, Jaroslav; PLÁŠIL, Vladimír; ŠIMKA, Karel; KUČERA, Zdeněk; NEKOLA, Václav. *Exekucní řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 259.

¹³¹ PFEIFFER, Magdalena. The Cinderella Treatment of Foreign Arbitral Awards in the Czech Enforcement Procedure. In: PFEIFFER, Magdalena; BRODEC, Jan; BŘÍZA, Petr; ZAVADILOVÁ, Marta (eds.). *Liber Amicorum Monika Pauknerová*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 339-340.

Nejvyšší soud rovněž vyslovil názor, že možnost výkonu cizích rozhodčích nálezů pouze cestou soudního výkonu rozhodnutí vyplývá rovněž z čl. III a čl. IV Newyorské úmluvy.¹³² V dané věci se Nejvyšší soud zabýval výkonem rozhodnutí v exekučním řízení nejen podle Newyorské úmluvy, ale rovněž podle smlouvy o právní pomoci uzavřené mezi Českou republikou a Slovenskem.¹³³ Podle jejího znění se návrh na uznání a výkon podává přímo soudu a pouze soud je oprávněn uznat nebo nařídit výkon rozhodnutí (čl. 22-24). Odtud Nejvyšší soud logicky dovedl za přípustnou pouze formu soudního výkonu rozhodnutí. S odkazem na tuto argumentaci uvedl, že obdobné lze vyvodit rovněž z Newyorské úmluvy. Bližší odůvodnění sice Nejvyšší soud neposkytl, avšak ani přesto nemůže autorka této práce s výše uvedeným závěrem souhlasit. Čl. III a čl. IV Newyorské úmluvy procesní pravidla uznání a výkonu neobsahují, nezmiňují výslovně ani „soud“ či jiný exekuční orgán, naopak odkazují na vnitrostátní procesní předpisy, kterými jsou EŘ a OSŘ. Stal-li se teprve na základě výkladu těchto předpisů výkon cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení nepřípustný, neznamená to, že výkon omezuje sama Newyorská úmluva. Takový závěr navíc autorka této práce považuje za rozporný s hlavním principem Newyorské úmluvy, kterým je usnadnit výkon rozhodčích nálezů v co největší míře ve všech smluvních státech (*pro-enforcement bias*).

Zcela jiný pohled na věc nabízí K. Zabloudilová. Dle jejího názoru exekuční výkon cizích rozhodčích nálezů v režimu Newyorské úmluvy měl být připuštěn už jen proto, že se v souladu s § 37 odst. 2 písm. b) EŘ p. z. jedná o cizí rozhodnutí, která jsou doktrínou považována za **automaticky vykonatelná bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti na základě přímo aplikovatelné mezinárodní smlouvy** – Newyorské úmluvy. Pro srovnání uvádí, že na základě stejného ustanovení je prováděn exekuční výkon soudních rozhodnutí vydaných v režimu nařízení Brusel I bis, které stejně jako Newyorská úmluva upouští od prohlášení vykonatelnosti. Výkon takových soudních rozhodnutí je připuštěn bez dalšího. K. Zabloudilové tedy není zřejmé, proč judikatura v tomto smyslu činila rozdíly mezi rozhodnutími vydanými na základě přímo aplikovatelného unijního předpisu a přímo aplikovatelné mezinárodní smlouvy.¹³⁴ Taková aplikace a výklad práva by pro oprávněné byly jednoznačně výhodnější. Přesto se autorka této práce neztotožňuje se závěrem, že pojem soudní rozhodnutí by měl být vykládán tak, že zahrnuje i rozhodčí nálezy.

---

¹³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. srpna 2017, sp. zn. 20 Cdo 5882/2016.

¹³³ Sdělení č. 209/2003 Sb., o Smlouvě mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech, Ministerstva zahraničních věcí.

¹³⁴ ZABLOUDILOVÁ, Kateřina. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v českém právním prostředí ve světle novelizované právní úpravy a recentní rozhodovací praxe. *Právník*. 2022, roč. 161, č. 3, s. 279-280.

2.5.1. Srovnání soudního výkonu rozhodnutí a exekučního řízení v českém právním řádu

Nejvyšší soud dále uvedl, že není v rozporu s čl. III Newyorské úmluvy, jestliže se v něm stanovené zásady v úplnosti uplatní pouze v jednom ze dvou režimů vykonávacího řízení – v rámci soudního výkonu rozhodnutí. Nemožnost vykonat cizí rozhodčí nálezy v exekučním řízení obhajoval tím, že oprávněným nic nebrání v podání návrhu na nařízení soudního výkonu rozhodnutí. O „podstatně tíživější podmínky“ se proto nemohlo jednat.

Jak již bylo uvedeno výše, soudní výkon rozhodnutí a exekuční řízení se svým účelem, podmínkami nařízení výkonu rozhodnutí ani způsoby provedení výkonu rozhodnutí v zásadě neliší. Odlišnosti však lze spatřovat zejména v průběhu obou řízení.

Obě řízení jsou zahajována na návrh (§ 261 odst. 1 OSŘ, § 35 odst. 1 EŘ). Zda se vykonávací řízení povede a co bude jeho předmětem, je v dispozici oprávněného. Obsah obou návrhů se nicméně liší. Zatímco v exekučním návrhu je oprávněný povinen označit soudního exekutora a jeho sídlo, účastníky řízení, exekuční titul, uvést povinnost, která má být splněna, příp. v jakém rozsahu má být splněna, označit důkazy a doložit originál či úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřenou potvrzením o vykonatelnosti, ledaže jde o exekuční titul vydaný exekučním soudem (§ 38 odst. 1 EŘ), návrh na soudní výkon rozhodnutí musí obsahovat i další náležitosti. Pokud jde o vymožení peněžitého plnění, je oprávněný navíc povinen uvést **způsob, kterým má být majetek povinného postížen**. Navrhuje-li srážky ze mzdy, musí v návrhu uvést plátce mzdy povinného. Navrhuje-li výkon příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, označí v návrhu peněžní ústav a číslo účtu povinného. Je-li navrhován výkon příkázáním jiné pohledávky, označí v návrhu osobu dlužníka povinného a důvod této pohledávky (§ 261 odst. 1 OSŘ).

Kromě způsobu výkonu je oprávněný povinen i přesně **označit majetek**, který má být výkonem rozhodnutí postíhnut. Například v případě výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí výslovně oprávněný určí věci, které mají být prodány (§ 323 odst. 2 OSŘ), jde-li o prodej nemovité věci, přesně označí nemovitou věc (§ 335 odst. 1 OSŘ).

Pokud jde o nemovité věci, popř. jiný majetek evidovaný ve veřejných seznamech, nebo o případ, kdy je oprávněnému známo číslo bankovního účtu povinného, označit majetek a navrhnout způsob výkonu není obtížné. Konkrétní majetek povinného a další informace o něm však nemusí být oprávněnému známy. A nedojde-li k označení majetku a způsobu výkonu rozhodnutí, soud návrh na nařízení výkonu rozhodnutí odmítne (§ 43 odst. 2 ve spojení s § 254 odst. 1 OSŘ).

V takovém případě má oprávněný pouze možnost využít institut prohlášení o majetku (§ 260a a násl. OSŘ). A. Macková podstatu tohoto institutu vysvětluje tak, že spočívá v prohlášení povinného vůči soudu o všech hodnotách, které mohou být zákonnými způsoby postiženy ve vykonávacím řízení.¹³⁵ Prohlášení o majetku musí navrhnout oprávněný (§ 260a odst. 1 OSŘ). Ochranu před dispozicí s majetkem povinného mu poskytuje ustanovení § 260h OSŘ, které stanoví, že právní jednání týkající se majetku povinného poté, co bylo povinnému doručeno předvolání k prohlášení o majetku, jsou vůči oprávněnému neúčinná. Této neúčinnosti se nicméně oprávněný musí opět dovolávat vůči konkrétním osobám.

Tyto povinnosti tedy představují významnou zátěž pro věřitele. I z toho důvodu je obecně preferováno exekuční řízení, v rámci kterého majetek povinného zjišťuje soudní exekutor (§ 35 odst. 3 EŘ) a na základě výsledku tohoto zjištění navrhuje odpovídající způsob výkonu (§ 47 odst. 1 EŘ).

Nadto je na rozdíl od exekučního řízení soudní výkon rozhodnutí zatížen **soudním poplatkem**, jehož výše závisí na způsobu výkonu, resp. výši peněžitého plnění.¹³⁶

2.5.2. Srovnání výkonu cizích a tuzemských rozhodčích nálezů

Tuzemský rozhodčí nález je za splnění zákonných podmínek vykonatelný jak v rámci soudního výkonu rozhodnutí, tak v exekučním řízení. Podle § 40 odst. 1 písm. c) EŘ je vykonatelný rozhodčí nález exekučním titulem. Rozhodčí nález nabývá účinku pravomocného a vykonatelného soudního rozhodnutí, není-li možné jej přezkoumat (§ 28 odst. 2 ZRŘ). V souladu s § 28 odst. 1 ZRŘ je rozhodce oprávněn opatřit tuzemský rozhodčí nález doložkou právní moci, avšak nevyznačuje doložku vykonatelnosti. Vykonatelnost tedy nastává jako důsledek právní moci a je posuzována soudem jako otázka prejudiciální.¹³⁷

V tomto ohledu se vymožení pohledávek z cizích rozhodčích nálezů před novelou podstatně lišilo. Za prvé podle znění právních předpisů ke dni 31. prosince 2021 nebyl výkon cizích rozhodčích nálezů v rámci exekučního řízení přípustný. Za druhé bylo pro případ vedení exekuce judikaturou nad rámec zákona požadováno, aby před samotným výkonem bylo rozhodnuto o uznání cizího rozhodčího nálezu. K. Zabloudilová k tomu dodává, že pro výkon tuzemských a zahraničních rozhodčích nálezů nemohly panovat stejné podmínky v situaci, kdy cizí rozhodčí nálezy nebylo možné bez dalšího vykonat v exekučním řízení, zatímco vykonatelnost tuzemských nálezů byla zkoumána soudy jako předběžná otázka a jejich výkon

¹³⁵ MACKOVÁ (2018) op. cit. pozn. 126, s. 51.

¹³⁶ Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Položka 21 Sazebníku poplatků (příloha zákona).

¹³⁷ BĚLOHLÁVEK (2012) op. cit. pozn. 7, s. 1004.

byl připuštěn bez dalšího řízení.¹³⁸ Výkon cizích rozhodčích nálezů byl v tomto smyslu znevýhodněn oproti těm tuzemským.

Nejvyšší soud tuto nerovnost obhajoval skutečností, že podmínky soudního výkonu rozhodnutí dle OSŘ byly stejné u rozhodčích nálezů vydaných v české i zahraniční jurisdikci. Tak tomu beze sporu je i po novele. Pro účely soudního výkonu rozhodnutí není původ rozhodčího nálezu rozhodující a tuzemské i cizí rozhodčí nálezy jsou „způsobilými“ exekučními tituly, aniž by OSŘ vyžadoval jakékoli dodatečné řízení či vydání rozhodnutí o uznání. Avšak jiný způsob výkonu – výkon v exekučním řízení – rozhodčím nálezům vydaným v zahraničí Nejvyšší soud zcela zapověděl, resp. jej podmínil vydáním rozhodnutí ve zvláštním soudním řízení o uznání, ačkoli stejné podmínky neplatily pro tuzemské rozhodčí nálezy. O. Rathouský a T. Skorkovská v tomto smyslu uzavřeli, že jakýkoli výklad právních předpisů, který ve vztahu k výkonu znevýhodňoval postavení oprávněných s cizími rozhodčími nálezů oproti postavení oprávněných s rozhodčími nálezů vydanými v tuzemsku, je nepřípustný a odporuje čl. 10 Ústavy.¹³⁹

I z těchto důvodů se autorka této práce domnívá, že možnost vykonat cizí rozhodčí nálezy pouze soudním výkonem rozhodnutí představovala ve srovnání s právní úpravou výkonu tuzemských rozhodčích nálezů „podstatně tíživější podmínku“ dle čl. III Newyorské úmluvy. Tento méně výhodný režim byl dle názoru autorky v rozporu s Newyorskou úmluvou a argumentace Ústavního soudu a Nejvyššího soudu v tom smyslu, že soudní výkon rozhodnutí je dostačující, nemůže obstat.

2.5.3. Srovnání uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů a cizích soudních rozhodnutí

Pro uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí se aplikuje různý zákonný režim v závislosti na zemi, ve které došlo k vydání soudního rozhodnutí. V obchodních věcech ve vztazích mezi členskými státy EU se použije nařízení Brusel I bis. Tam, kde bylo vydáno rozhodnutí v občanských nebo obchodních věcech islandskými, norskými nebo švýcarskými soudy, aplikují soudy členských států EU Luganskou úmluvu. Úpravu uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí obsahují dále některé mnohostranné smlouvy, např. pro oblast mezinárodní přepravy Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), a dvoustranné smlouvy o právní pomoci. Na vnitrostátní úrovni úpravu uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí obsahuje ZMPS. Bez ohledu na zemi původu daného rozhodnutí je však pro všechna

---

¹³⁸ ZABLOUDILOVÁ (2022) op. cit. pozn. 134, s. 282-283.

¹³⁹ RATHOUSKÝ, Ondřej; SKORKOVSKÁ, Tamara. Exekuce na základě zahraničních rozhodčích nálezů. *EPRAVO.CZ Magazine* [Online]. 2017, č. 4, s. 100-101 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/dataPublic/data/E-pravo_mag/2017_E4_web.pdf.

rozhodnutí společné, že musí být nejen v právní moci, ale rovněž musí být způsobilým exekučním titulem ve státě svého původu a umožňovat nucený výkon povinností v něm uložených.¹⁴⁰

Nařízení Brusel I bis stanoví základní pravidlo, podle kterého jsou rozhodnutí vydaná v některém členském státě v ostatních členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení, a jsou vykonatelná, aniž by bylo vyžadováno prohlášení o vykonatelnosti (*exequatur*) (čl. 36, 39 nařízení Brusel I bis). K tomu je navrhovatel povinen předložit vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro ověření jeho pravosti, a osvědčení vydané za použití formuláře soudem nebo jiným orgánem v členském státě, kde došlo k jeho vydání (čl. 37, 42, 53 nařízení Brusel I bis). Řízení o výkonu rozhodnutí se řídí právem státu, ve kterém je výkon žádán (čl. 41 nařízení Brusel I bis). Na návrh stran mohou být uznání či výkon odepřeny, je-li dán některý z důvodů uvedených v nařízení (čl. 45 a násl. nařízení Brusel I bis). Rozhodnutí ale nesmí nikdy být přezkoumávána ve věci samé (čl. 52 nařízení Brusel I bis).

Pokud jde o uznání cizích soudních rozhodnutí, platí pro Luganskou úmluvu totéž, co pro režim upravený nařízením Brusel I bis – rozhodnutí vydaná ve smluvním státě jsou v ostatních smluvních státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení (čl. 33 Luganské úmluvy). Důvody, pro které nelze rozhodnutí uznat jsou rovněž totožné s důvody upravenými nařízením Brusel I bis. V rámci výkonu však Luganská úmluva nad rámec nařízení Brusel I bis vyžaduje existenci prohlášení vykonatelnosti, které předchází samotnému podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (čl. 38 Luganské úmluvy). Proti rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti je přípustný opravný prostředek (čl. 43 odst. 1 Luganské úmluvy).

Nařízením Brusel I bis není dotčeno uplatňování Luganské úmluvy ani dvoustranných úmluv a dohod mezi členským státem EU a třetím státem. Tato úprava se aplikuje přednostně před úpravou v nařízení Brusel I bis (čl. 73 odst. 1 a 3 nařízení Brusel I bis).

Nelze-li postupovat podle nařízení Brusel I bis ani jiné mezinárodní smlouvy, aplikuje se na uznání a výkon soudních rozhodnutí ZMPS. Půjde o taková rozhodnutí, která byla vydána soudy třetích zemí, pokud Česká republika a tento třetí stát neuzavřeli mezinárodní smlouvu upravující uznání a výkon soudních rozhodnutí. Cizí soudní rozhodnutí mají v České republice účinnost, jestliže nabyla podle potvrzení příslušného cizího orgánu právní moci a byla-li uznána (§ 14 ZMPS). Uznání cizího rozhodnutí v majetkových věcech se nevyslovuje zvláštním

---

¹⁴⁰ DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, Lucie. Jak moc musí být cizí rozsudek vykonatelný? In: PFEIFFER, Magdalena; BRODEC, Jan; BŘÍZA, Petr; ZAVADILOVÁ, Marta (eds.). *Liber Amicorum Monika Pauknerová*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 132.

výrokem. Cizí rozhodnutí je uznáno tím, že se k němu přihlédne, jako by šlo o tuzemské rozhodnutí (§ 16 odst. 1 ZMPS), na návrh je lze uznat i v řízení o uznání (§ 16 odst. 3 ZMPS). V ostatních věcech se cizí rozhodnutí vždy uznávají ve zvláštním řízení o uznání (§ 16 odst. 2 ZMPS). Je-li dána některá z překážek uvedených v § 15 ZMPS, např. rozpor s veřejným pořádkem nebo nedostatek vzájemnosti, cizí rozhodnutí nelze uznat. Výkon cizího rozhodnutí lze nařídit rozhodnutím českého soudu, které je třeba odůvodnit (§ 16 odst. 5 ZMPS).

Ve věci uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí dovedl Nejvyšší soud totéž, co u výkonu cizích rozhodčích nálezů. **Rozhodnutí, která byla vydána soudy v třetích státech ve věcech majetkových a na jejichž výkon se aplikuje ZMPS, je možné vykonat pouze cestou soudního výkonu rozhodnutí. Exekuční řízení je přípustné pouze na základě cizího rozhodnutí, které bylo uznáno zvláštním rozhodnutím českého soudu, tedy odůvodněným rozsudkem.**¹⁴¹ A tento závěr si Nejvyšší soud vypůjčil a analogicky jej aplikoval i v rozhodnutích týkajících se výkonu cizích rozhodčích nálezů, když judikoval, že výkon cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení není přípustný, ledaže je rozhodnuto o jeho uznání.

Ve výše uvedeném rozhodnutí byl podán návrh na nařízení exekuce k vymožení pohledávky na základě vykonatelného rozsudku Obvodního soudu v okrese Brevard, stát Florida, Spojené státy americké. Spojené státy americké, resp. stát Florida, a Česká republika nicméně nejsou vázány společnou dvoustrannou či mnohostrannou mezinárodní smlouvou, která by přeshraniční uznání a výkon soudních rozhodnutí regulovala. Jak uvádí O. Rathouský a T. Skorkovská, pro výkon takového rozsudku nepochybně platí, že cestou exekučního řízení lze postupovat jedině, pokud o takovém rozhodnutí bylo vydáno rozhodnutí o uznání.¹⁴² Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů se ale v tomto ohledu liší. Newyorská úmluva je přímo aplikovatelnou mezinárodní smlouvou, která má přednost před ustanoveními ZMPS. Procesní pravidla výkonu rozhodčích nálezů sice sama neupravuje a jejich obsah přenechává vnitrostátní legislativě, z té nicméně před novelou požadavek existence rozhodnutí o uznání přímo nevyplýval, pouze jej dovozovala judikatura. Nadto obsahuje Newyorská úmluva určitý standard právní úpravy a zavazuje smluvní státy k jeho přijetí. Tím je mimo jiné závazek smluvního státu uznat a vykonat cizí rozhodčí nálezy, a to bez podstatně tíživějších podmínek či vyšších soudních poplatků.

K analogické aplikaci § 16 ZMPS na výkon cizích rozhodčích nálezů přistupuje kriticky rovněž M. Pfeiffer. Předně proto, že § 16 ZMPS se vztahuje pouze na soudní rozhodnutí. Výslovná úprava s totožným obsahem týkající se rozhodčích nálezů je obsažena v § 122 ZMPS.

---

¹⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016.

¹⁴² RATHOUSKÝ (2017) op. cit. pozn. 139, s. 100-101.

I jeho aplikaci však považuje za problematickou, pokud jde o rozhodčí nálezy vydané v režimu Newyorské úmluvy. Takto by dle M. Pfeiffer bylo možné argumentovat pouze u těch rozhodčích nálezů, které byly vydané v nesmluvních státech Newyorské úmluvy, protože pouze tehdy by se ZMPS použil.¹⁴³ Sám Nejvyšší soud navíc v minulosti judikoval, že aplikace ustanovení § 120 a násl. ZMPS je vyloučena, je-li rozhodčí nález vydán v režimu Newyorské úmluvy či jiné bilaterální smlouvy.¹⁴⁴

Za druhé, i pokud by subsidiární aplikaci ZMPS bylo možné dovodit, je dle M. Pfeiffer otázkou, zda před účinností novely ZMPS vůbec obsahoval úpravu pravidel k zahájení řízení o uznání. Ta byla před účinností novely obsažena pouze v § 16 odst. 2 ZMPS, přičemž nebylo v literatuře zřejmé, zdali se aplikuje i na rozhodnutí v majetkových věcech. Ustanovení § 122 ZMPS navíc výslovně stanovilo, že se k uznání nevyžaduje dalšího řízení a zvláštní úpravu řízení o návrhu na uznání neobsahovalo.¹⁴⁵ Podle K. Zabloudivové právní úprava účinná ke konci roku 2021 možnost vést zvláštní řízení o uznání cizích rozhodčích nálezů vůbec nepřipouštěla.¹⁴⁶ Naopak P. Bříza a T. Břicháček zastali názor, že mělo být možné rozhodnout o uznání rozhodčího nálezu ve zvláštním řízení, a to postupem analogickým k postupu upraveném v § 16 ZMPS, tzn. analogicky dle úpravy uznání a výkonu soudních rozhodnutí, a na základě takto uznaného rozhodčího nálezu nařídít exekuci podle EŘ. Autoři souhlasili, že rozhodčí nálezy nejsou pokryty definicí „cizího rozhodnutí“ a postup dle § 16 ZMPS by se na ně *stricto sensu* neměl vztahovat. Odebrání této možnosti nicméně považovali za „*příliš příkrý a zcela neodůvodněný důsledek z hlediska reality a potřeb praxe*“.¹⁴⁷

Argumentací Nejvyššího soudu proto autorka této práce není zcela přesvědčena a přiklání se k výkladu M. Pfeiffer. Domnívá se dále, že pokud strany sporu volí rozhodčí řízení namísto soudního řízení, činí tak z důvodu jednoduššího procesu a menší časové zátěže. Nebyl proto dán důvod zacházet s rozhodčími nálezy obdobným způsobem jako se soudními rozhodnutími, jejichž vydání předchází zcela odlišný režim, a zatěžovat vymožení pohledávek řízením o uznání rozhodčího nálezu. Nadto jednoduchost uznání a výkonu garantuje oprávněným mezinárodní smlouva, která Českou republiku zavazuje k přijetí určitého standardu. A tuto skutečnost by neměla ignorovat česká moc zákonodárna ani soudní.

---

¹⁴³ PFEIFFER (2021) op. cit. pozn. 131, s. 339-340.

¹⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. října 2015, sp. zn. 26 Cdo 2983/2015.

¹⁴⁵ PFEIFFER (2021) op. cit. pozn. 131, s. 340.

¹⁴⁶ ZABLOUDILOVÁ (2022) op. cit. pozn. 134, s. 280.

¹⁴⁷ BŘÍZA (2014) op. cit. pozn. 71, s. 708.

3. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v českém právním řádu se změnami od 1. ledna 2022

Od rekonstrukce soukromého práva účinné od 1. ledna 2014 byl ZMPS novelizován celkem třikrát. Úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů se však dotkla pouze poslední novela účinná od 1. ledna 2022.¹⁴⁸ Tou zákonodárce zareagoval na nespokojenost věřitelů, kteří se neúspěšně domáhali vymožení svých pohledávek v exekučním řízení, a pokusil se napravit nedostatečný soulad vnitrostátního práva s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, zejména nesoulad s Newyorskou úmluvou. V důvodové zprávě uvedl, že dosavadní úprava a navrhované změny mají zajistit adaptaci vnitrostátního práva na mezinárodní smlouvy, zejména provázanost s jejich instituty a postupy. Nejvýrazněji se změny mají dotknout působnosti právě Newyorské úmluvy. Dle navrhovatelů by novela měla usnadnit výkon cizích rozhodčích nálezů, což je v souladu s cíli Newyorské úmluvy.¹⁴⁹

Je třeba rovněž upozornit na to, že nejasnosti ohledně možnosti výkonu cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení, zejména před rozhodnutími nejvyšších soudních instancí, zapříčinily další nepříznivé důsledky pro věřitele. Na základě žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, adresované Okresnímu soudu ve Vyškově, bylo autorkou této práce zjištěno, že mezi již zmiňovanými společnostmi Neli a Zuckerhandelsunion je u dotázaného soudu vedeno řízení, které dosud nebylo pravomocně skončeno.¹⁵⁰ S ohledem na tuto skutečnost nebyly autorce této práce poskytnuty další informace o předmětu ani stavu řízení. Při dřívější telefonické komunikaci s Okresním soudem ve Vyškově však bylo autorce sděleno, že v systému soudu je mezi dotčenými stranami evidováno řízení, jehož předmětem je **žaloba na vydání bezdůvodného obohacení**.¹⁵¹ Ačkoli je tedy společnost Zuckerhandelsunion oprávněnou na základě platného rozhodčího nálezu, jeho výkon v exekučním řízení společnosti nebyl umožněn. Povinná je naopak oprávněna žalovat na vydání v průběhu řízení již vymožených pohledávek. Takový důsledek je pro věřitele zcela nepřijatelný.

Navíc byli oprávnění z platných rozhodčích nálezů před výše uvedenou novelizací značně limitováni, pokud šlo o další procesní postup, kterým by dosáhli úspěchu ve věci.

---

¹⁴⁸ Zákon č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁴⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Obecná část, bod 6.

¹⁵⁰ Dle sdělení Okresního soudu ve Vyškově k žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 9. června 2022, sp. zn. 0 Si 60/2022.

¹⁵¹ Dle telefonické komunikace s Okresním soudem ve Vyškově, ze dne 1. března 2022.

J. C. Betancourt má za to, že neplní-li stát závazky vyplývající z Newyorské úmluvy, je odpovědný nejen za porušení mezinárodního práva, ale rovněž za zásah do práva strany vést rozhodčí řízení (*the right to arbitrate*). Poškozená strana by proto měla být oprávněna žalovat stát na náhradu škody.¹⁵² Argumentuje mimo jiné čl. 26 a 27 Vídeňské úmluvy o smluvním právu z roku 1969, podle kterých každá platná smlouva zavazuje smluvní strany (státy) a musí být plněna v dobré víře (*pacta sunt servanda*) a žádná ze stran se nemůže dovolávat svého vnitrostátního práva jako důvodu pro neplnění smlouvy.

Otázkou však je, na koho by se měli věřitelé obrátit. Vnitrostátní právo jim opakovaně nedalo za pravdu ani na úrovni nejvyšších soudních instancí. Úspěšnost žaloby na náhradu škody ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, je tedy jen těžko představitelná. Newyorská úmluva současně nemá dohledový orgán ani jiný dohledový mechanismus. Pro porušení mezinárodních závazků by stát mohl postihnout pouze Mezinárodní soudní dvůr v Haagu, jehož pravomoc je však dána pouze v případě sporů mezi státy.¹⁵³ Fyzické a právnické osoby soukromého práva v takovém řízení nejsou aktivně věcně legitimovány.

Je přitom paradoxní, že v rámci příprav Newyorské úmluvy navrhla mezinárodní organizace *International Law Association* inkorporovat do Newyorské úmluvy její vlastní procesní pravidla uznání a výkonu rozhodčích nálezů, která měla obdobné excesy v úpravách smluvních států eliminovat. V jedné ze zpráv k návrhu uvedla, že s ohledem na mnohé obtíže, se kterými bylo možné se setkat v rámci aplikace Ženevských protokolů, a díky těžkopádným procesním pravidlům v jednotlivých smluvních státech, se navrhuje vtělit do Newyorské úmluvy procesní pravidla závazná pro všechny smluvní státy. Ta se měla týkat např. projednání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, obsazení soudu, dokazování, soudních poplatků nebo opravných prostředků.¹⁵⁴ V tomto znění ale nakonec Newyorská úmluva přijata nebyla. Kritizována byla mimo jiné přílišná rigidita takové úpravy (*undesirable rigidity*).¹⁵⁵ Na druhou stranu pouhá aplikace *lex fori* vytvářela riziko, že smluvní státy nebudou respektovat hlavní podstatu a cíl Newyorské úmluvy a uznání a výkon rozhodčích nálezů budou bezdůvodně zatěžovat takovými

---

¹⁵² BETANCOURT, Julio César. State liability for Breach of Article II.3 of the 1958 New York Convention. *Arbitration International* [Online]. 2017, Volume 33, Issue 2, s. 203-247 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://academic.oup.com/arbitration/article/33/2/203/3857768>.

¹⁵³ Čl. 34 Statutu Mezinárodního soudního dvora (*Statute of the International Court of Justice*) [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.icj-cij.org/en/statute>.

¹⁵⁴ Zpráva Generálního tajemníka OSN E/2822, ze dne 31. ledna 1956 [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/travaux+preparatoires/history+1923+-+1958>.

¹⁵⁵ Souhrnný záznam z desátého zasedání konference OSN o mezinárodní obchodní arbitráži E/CONF.26/SR.10, ze dne 12. září 1958 [Online]. s. 3 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/travaux+preparatoires/conference+1958>.

překážkami či podmínkami řízení, které se v případě tuzemských rozhodčích nálezů neaplikují. Výsledkem znění Newyorské úmluvy je proto kompromis – aplikace *lex fori* je limitována čl. III Newyorské úmluvy.¹⁵⁶

3.1. Novela zákona o mezinárodním právu soukromém a exekučního řádu

Již zmíněná novela se dotýká nejen ZMPS, ale rovněž EŘ. V obecnosti lze shrnout, že novela reaguje nejen na potřeby věřitelů, ale rovněž akceptuje výklad Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, když zavádí alespoň pro cizí rozhodčí nálezy nový institut – **rozhodnutí o uznání**. Analogicky jako v případě uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí umožňuje tato legislativní změna vykonat cizí rozhodčí nálezy v exekučním řízení za předpokladu, že bylo vydáno rozhodnutí o uznání cizího rozhodčího nálezu.

Ustanovení nově vloženého § 122 odst. 2 ZMPS, který předmětný institut upravuje, zní: *„Cizí rozhodčí nález lze na návrh uznat zvláštním rozhodnutím. Vyslovit uznání je místně příslušný okresní soud, který je obecným soudem toho, kdo uznání navrhuje, jinak okresní soud, v jehož obvodu nastala nebo může nastat skutečnost, pro kterou má uznání význam, pokud z ustanovení tohoto zákona nebo jiného právního předpisu nevyplývá něco jiného. Soud o uznání rozhoduje rozsudkem; jednání nemusí nařizovat.“* K tomu důvodová zpráva uvádí, že zavést možnost uznat cizí rozhodčí nález na návrh ve zvláštním řízení, se zákonodárci jeví jako vhodné. Odkazuje přitom na obdobnou možnost dle § 16 ZMPS, pokud jde o cizí soudní rozhodnutí, která by se jinak uznávala neformálně. Oprávněný, který této možnosti využije, bude mít dle důvodové zprávy jednak postavenou na jisto otázku uznání, a navíc bude disponovat exekučním titulem.¹⁵⁷

Na tuto úpravu logicky navazuje také novela EŘ. Dle § 37 odst. 2 EŘ nadále platí, že oprávněný může podat exekuční návrh podle EŘ, nesplní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul. Oprávněný však nemůže podat exekuční návrh, je-li exekučním titulem cizí rozhodčí nález (§ 37 odst. 3 EŘ). Výjimkou je situace, kdy má být exekuce vedena podle cizího rozhodčího nálezu, u kterého bylo rozhodnuto o uznání (§ 37 odst. 4 EŘ).

Bez ohledu na to, zda se uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu řídí Newyorskou úmluvou nebo vnitrostátní úpravou obsaženou v ZMPS, se tedy věřiteli nabízí vybrat si, zdali své pohledávky vymůže v rámci soudního výkonu rozhodnutí, které je bez dalšího omezení,

---

¹⁵⁶ SCHERER (2019) op. cit. pozn. 104, s. 201-202.

¹⁵⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zvláštní část, část čtvrtá, k bodu 5.

nebo v exekučním řízení. Výkon v exekučním řízení je přípustný za podmínky předchozího rozhodnutí o uznání.

Rozhodnout o uznání je možné v samostatném řízení, pak je místně příslušným okresní soud, který je obecným soudem navrhovatele (§ 122 odst. 2 ZMPS). Současně s exekučním návrhem je nicméně věřitel oprávněn podat i návrh na uznání cizího rozhodčího nálezu. V takovém případě je věcně a místně příslušným k rozhodnutí o návrhu na uznání příslušný exekuční soud (§ 35 odst. 6 EŘ), tzn. okresní soud, v jehož obvodu má povinný místo svého trvalého pobytu, resp. sídlo (§ 45 EŘ).

Možnost současného podání exekučního návrhu a návrhu na uznání cizího rozhodčího nálezu před účinností novely EŘ neumožňoval. Důvodová zpráva k novele tuto změnu odůvodňuje zvýšenou hospodárností obou řízení. Exekuční řízení a řízení o uznání jsou totiž zahájena stejným okamžikem, tj. doručením návrhů soudnímu exekutorovi (§ 35 odst. 6 EŘ), a měla by do určité míry probíhat paralelně a ve vzájemné závislosti. Dle zákonodárce tato možnost rovněž snižuje pravděpodobnost, že se povinný o výkon rozhodnutí předčasně dozví. Bylo-li by totiž zahájeno samostatné řízení o návrhu na uznání rozhodčího nálezu, stal by se povinný účastníkem takového řízení, o exekuci by se dozvěděl a mohl by se svým majetkem nakládat s účelem se ho zbavit a zmařit tak vykonávací řízení.¹⁵⁸

K exekučnímu návrhu je třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti a rozhodnutí o uznání, jestliže řízení o návrhu na uznání předcházelo zahájení exekučního řízení (§ 38 odst. 2 EŘ). Bude-li však současně s exekučním návrhem podán návrh na uznání rozhodčího nálezu, oba návrhy přiloží soudní exekutor k žádosti o pověření adresované exekučnímu soudu (§ 43a odst. 2 EŘ).

Exekuční soud pak vydá pověření do 15 dnů. Nejprve se však bude zabývat návrhem na uznání. Teprve poté, co rozhodne o návrhu na uznání, vydá pověření soudnímu exekutorovi (§ 43a odst. 3 EŘ). M. Kasíková v této souvislosti uvádí, že pokud soud návrhu na uznání vyhoví, vydá zároveň pověření soudnímu exekutorovi a nečeká na právní moc rozhodnutí o uznání, protože usnesení doručuje až pověřený soudní exekutor (§ 43a odst. 7 EŘ). Naopak zamítne-li návrh na uznání rozhodnutí, udělí soudnímu exekutorovi pokyn, aby exekuční návrh zamítl.¹⁵⁹ Postup soudního exekutora bude ale vždy záviset na pokynu soudu. Nejsou-li splněny zákonné předpoklady pro vedení exekuce, soud udělí exekutorovi pokyn, aby exekuční návrh

---

¹⁵⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zvláštní část, část druhá, k bodu 37, odst. 5.

¹⁵⁹ KASÍKOVÁ (2022) op. cit. pozn. 115, s. 348.

zcela nebo částečně odmítl, zamítl nebo aby řízení zastavil. Tento pokyn je pro soudního exekutora závazný (§ 43a odst. 6 EŘ). Může samozřejmě dojít i k situaci, kdy návrhu na uznání bude vyhověno, avšak soud zjistí, že předpoklady pro vedení exekuce nejsou splněny, např. pro nedostatek pravomoci soudního exekutora. V takovém případě se řízení zastaví (§ 268 odst. 1 písm. h) OSŘ). Důvodová zpráva k tomuto uvádí, že právě až rozhodnutím o uznání je postaveno na jisto, zda je oprávněný skutečně oprávněn podat exekuční návrh.¹⁶⁰

O uznání rozhodčího nálezu rozhoduje soud vždy bez nařízeného jednání (§ 122 odst. 2 ZMPS; § 43a odst. 3 EŘ). Ve vztahu k EŘ je dle předkladatelů novely důvodem snaha, aby se povinný nedozvěděl o tom, že se proti němu vede exekuce, předtím, než vůči němu budou účinné zákazy ohledně nakládání s majetkem.¹⁶¹ Omezení v nakládání s majetkem totiž nastávají nejprve doručením vyrozumění o zahájení exekuce, tzv. generální inhibitorium (§ 44a odst. 1 EŘ), a dále doručením exekučního příkazu ve vztahu k hodnotám postiženým exekučním příkazem, tzv. speciální inhibitorium (§ 47 odst. 6 EŘ). Pokud jde o samostatné řízení, které exekučnímu návrhu předchází, tato funkce naplněna není, když je povinný současně účastníkem takového řízení.

M. Kasíková uvádí, že zda o uznání rozhoduje exekuční soud usnesením nebo rozsudkem (viz § 43a odst. 3 EŘ), určují předpisy, podle nichž soud o uznání rozhoduje.¹⁶² V daném případě bude tímto předpisem ZMPS, který pro rozhodnutí o uznání vyžaduje formu rozsudku (§ 122 odst. 2 ZMPS). Takový rozsudek musí být odůvodněný (§ 43a odst. 3 EŘ; § 122 odst. 3 ZMPS).

Provést exekuci podle exekučního příkazu lze až po právní moci rozhodnutí o uznání cizího rozhodčího nálezu (§ 47 odst. 2 písm. c) EŘ). Na právní moc není třeba vyčkávat, jde-li o pověření soudního exekutora či vydání samotného exekučního příkazu. Provedení exekuce na jeho základě je nicméně chráněno lhůtou k nabytí právní moci (§ 47 odst. 2 písm. e) EŘ). M. Kasíková doplňuje, že vydání exekučního příkazu ještě samo o sobě není „provedením“ exekuce postihující v něm označený majetek. Provedením je až dovršení samotné realizace exekučního řízení, tedy faktické postižení majetku. Tato realizace může být zatížena nevratnými kroky soudního exekutora ve vztahu k majetku povinného, proto je před dokončením celého procesu chráněn i touto lhůtou.¹⁶³ Výše uvedené se promítá rovněž do § 52 odst. 3 písm. c) a d) EŘ, podle kterého se právní mocí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí dle OSŘ v exekučním řízení rozumí také právní moc rozhodnutí o návrhu na uznání a právní moc exekučního příkazu.

---

¹⁶⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zvláštní část, část druhá, k bodu 59.

¹⁶¹ Tamtéž.

¹⁶² KASÍKOVÁ (2022) op. cit. pozn. 115, s. 348.

¹⁶³ Tamtéž, s. 413.

M. Jirmanová dále dovozuje, že proti rozhodnutí soudu prvního stupně o uznání cizího rozhodčího nálezů se lze odvolat a při splnění dalších podmínek upravených OSŘ rovněž dovolat k Nejvyššímu soudu.¹⁶⁴ Možnost podat opravný prostředek sice ZMPS ani EŘ výslovně neupravují, nicméně lze ji dovodit ze znění obou předpisů. Například výše uvedený § 47 odst. 2 EŘ upravuje ochrannou lhůtu, před jejímž vypršením nelze provést exekuci. Toto ustanovení s variantou odvolání proti rozhodnutí o uznání počítá, a dokonce na něj vyčkává. Kromě toho stanoví ustanovení § 52 odst. 1 EŘ, že nestanoví-li zákon jinak, použijí se na exekuční řízení přiměřeně ustanovení OSŘ. Podle toho může účastník napadnout rozhodnutí okresního nebo krajského soudu vydaného v řízení prvním stupni odvoláním, ledaže to zákon vylučuje (§ 201 OSŘ).

Zákonodárce se pro účely úpravy rozhodnutí o uznání ve vztahu k cizím rozhodčím nálezům významně inspiroval úpravou uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí, konkrétně těch, která jsou uznávána a vykonávána v režimu ZMPS. Před účinností novely však existovala výkladová nejasnost, zdali cizí soudní rozhodnutí v majetkových věcech, která se jinak uznávají bez dalšího řízení, lze na návrh uznat ve zvláštním řízení, nebo zda se tato možnost vztahuje pouze na cizí soudní rozhodnutí v ostatních věcech. Tento interpretační problém vyřešil zákonodárce tak, že řízení o uznání vyčlenil do nového a samostatného odstavce (§ 16 odst. 3 ZMPS). Po obsahové stránce podstatné změny neučinil. V tomto řízení o uznání je i nadále místně příslušným okresní soud, který je obecným soudem navrhovatele, jinak okresní soud, v jehož obvodu nastala nebo může nastat skutečnost významná pro uznání. Soud rozhoduje rozsudkem, aniž by byl povinen nařídit jednání (§ 16 odst. 4 ZMPS).

3.2. Analýza platné právní úpravy

Novela ZMPS a EŘ je obecně hodnocena kladně.¹⁶⁵ Zákonodárce totiž vyřešil problém nevykonatelnosti cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení. Vykonatelnost zahraničních rozhodčích nálezů však současně podmínil vydáním rozhodnutí o uznání. Autorka této práce si proto v této souvislosti klade otázku, zdali požadavek existence rozhodnutí o uznání nepředstavuje rozpor s čl. III Newyorské úmluvy, který stanoví, že pro uznání a výkon rozhodčích nálezů vydaných v režimu Newyorské úmluvy, nebudou stanoveny podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní poplatky. Výkon tuzemských rozhodčích nálezů totiž stejné podmínce nepodléhá.

---

¹⁶⁴ JIRMANOVÁ (2022) op. cit. pozn. 130, s. 262.

¹⁶⁵ Srov. ZABLOUDILOVÁ (2022) op. cit. pozn. 134, s. 281.

Ústavní soud je toho názoru, že pokud jde o čl. III Newyorské úmluvy, z výrazu „podstatně“ současně neplyne, že tyto podmínky musejí být stejné.¹⁶⁶ V tomto mu dává za pravdu i komentářová literatura. Například M. Paulsson ustanovení čl. III Newyorské úmluvy vykládá tak, že podmínky stanovené vnitrostátním právem pro výkon cizích rozhodčích nálezů nesmí strany ve srovnání s podmínkami výkonu tuzemských rozhodčích nálezů více zatěžovat. Výraz „podstatně“ nelze ztotožňovat s výrazy „podobně“ či „srovnatelně“. Nelze z něj vyvozovat ani režim národního zacházení.¹⁶⁷ A. Börner doplňuje, že „podmínkami“ se rozumí procesní podmínky. V souladu s čl. III Newyorské úmluvy mohou dle jeho názoru smluvní státy dokonce stanovit samostatný soubor pravidel, který se uplatní pro uznání a výkon nálezů dle Newyorské úmluvy a který je odlišný od procesních podmínek aplikovatelných na tuzemské rozhodčí nálezy. To vše za předpokladu, že tyto podmínky nejsou pro cizí rozhodčí nálezy tíživější.¹⁶⁸ M. Scherer souhlasně uvádí, že režimy uznání a výkonu cizích a tuzemských rozhodčích nálezů nemusí být identické a odchylky v zacházení s nimi jsou přípustné. Dokonce připouští příznivější zacházení s cizími rozhodčími nálezy, opačný přístup však nikoli.¹⁶⁹ E. Mičinský a M. Olík mají za to, že Newyorská úmluva nezakazuje státům přizpůsobit proces uznání a výkonu zahraničních titulů tak, aby byla zohledněna specifika příslušného právního řádu. Ze samotného znění Newyorské úmluvy tedy vyplývá možnost stanovit pro cizí rozhodčí nálezy přísnější režim. Podmínky takového režimu však nikdy nesmí být „podstatně těžší“ a jakkoli znevýhodňovat zahraniční rozhodčí nálezy, jinak jsou neaplikovatelné.¹⁷⁰ Podmínky uznání a výkonu tuzemských a cizích rozhodčích nálezů tedy nemusí být stejné, jak uvádí i Ústavní soud, ale ve vztahu k zahraničním rozhodčím nálezům nikdy nesmí být podstatně tíživější.

Rozlišit, které podmínky uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů ještě představují speciální a individualizovaný režim přípustný dle Newyorské úmluvy a které jsou již podstatně tíživějšími, je v praxi poměrně obtížné a zpravidla je tato otázka předmětem soudního výkladu. Ze zahraniční judikatury je na místě zmínit rozhodnutí portugalského Nejvyššího soudu, který judikoval, že na základě principu rovnosti (*equivalence principle*) by status tuzemských a cizích rozhodčích nálezů měl být stejný. Požadovat proto předchozí uznání cizího rozhodčího nálezu, jeho přezkum či potvrzení tam, kde stejné podmínky neplatí pro tuzemské rozhodčí nálezy,

¹⁶⁶ Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. listopadu 2019, sp. zn. III. ÚS 170/18.

¹⁶⁷ PAULSSON (2016) op. cit. pozn. 79, s. 133.

¹⁶⁸ BÖRNER, Andreas. In: KRONKE, Herbert; NACIMIENTO, Patricia; OTTO, Dirk; PORT, Nicola Christine (eds.). *Recognition and enforcement of foreign arbitral awards: a global commentary on the New York Convention* [Online]. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2010, s. 120 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=6491030&pq-origsite=primo>.

¹⁶⁹ SCHERER (2019) op. cit. pozn. 104, s. 211.

¹⁷⁰ MIČINSKÝ (2016) op. cit. pozn. 110, s. 71.

je v rozporu s čl. III Newyorské úmluvy.¹⁷¹ V jiné věci se portugalský soud zabýval případem, kdy pro uznání cizích rozhodčích nálezů měl být příslušný jiný soud než v případě tuzemských nálezů. Zatímco o uznání i výkonu tuzemských rozhodčích nálezů rozhodoval jediný prvostupňový soud, u cizích rozhodčích nálezů byl k rozhodnutí o uznání příslušný soud vyšší instance, který současně nebyl příslušný k nařízení výkonu rozhodnutí. I v tomto případě bylo shledáno, že se jedná o podstatně tíživější podmínku, a tudíž rozpor s čl. III Newyorské úmluvy.¹⁷² Naopak švýcarský soud odmítl názor, že požadavek nařízení ústního jednání ve vykonávacím řízení představuje rozpor s čl. III Newyorské úmluvy, jestliže stejný proces se dle švýcarského práva uplatní i při výkonu tuzemských rozhodčích nálezů.¹⁷³

Ačkoli tedy pravidla uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů nemusí být stejná, dokonce ani podobná, pokud jde o cizí a domácí rozhodčí nálezy, soudní praxe velmi často právě k tuzemskému režimu přihlíží a oba režimy porovnává. S ohledem na výše uvedené judikatorní závěry má autorka této práce za to, že v poměrech cizích a tuzemských rozhodčích nálezů existuje v České republice dvojitý standard, který je pro oprávněné z cizích rozhodčích nálezů podstatně tíživější. K. Zabloudilová tento přístup považuje za nepřipustný a v rozporu se základní myšlenkou Newyorské úmluvy, tedy že cizí rozhodčí nálezy nesmí být při výkonu v jednotlivých smluvních státech znevýhodňovány oproti těm národním.¹⁷⁴

Výše uvedený závěr autorky potvrzuje i skutečnost, že proti rozhodnutí o uznání jsou dle doktríny přípustné opravné prostředky řádné i mimořádné. To autorka této práce považuje za problematické hned z několika důvodů. Za prvé, zahájí-li oprávněný samostatné řízení o uznání, stane se povinný jeho účastníkem a o vedení exekuce se dozví. V průběhu prvostupňového i odvolacího řízení se tedy povinný může zcela zbavit svého majetku a zmařit tak účel vykonávacího řízení. Za druhé, i pokud by bylo vedeno společné řízení o návrhu na nařízení exekuce a o návrhu na rozhodnutí o uznání, provést exekuci podle exekučního příkazu lze až po právní moci rozhodnutí o uznání cizího rozhodčího nálezu (§ 47 odst. 2 písm. c) EŘ). Opravnými prostředky tedy může povinný provedení exekuce účelově oddalovat. Povinný sice v tomto případě není oprávněn s postiženým majetkem nakládat pod sankcí neplatnosti (§ 47 odst. 6 EŘ), může ale usilovat o zrušení vydaného rozhodnutí.

V tomto smyslu nizozemský Nejvyšší soud rozhodnul, že možnost odvolat se proti rozhodnutí o povolení výkonu cizího rozhodčího nálezu představuje „podstatně tíživější

---

¹⁷¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Portugalské republiky (Supremo Tribunal de Justiça) ze dne 19. března 2009, sp. zn. 299/09.

¹⁷² Rozhodnutí Odvolacího soudu v Portu (Tribunal da Relação do Porto) ze dne 2. října 2001, sp. zn. 0120965.

¹⁷³ Rozhodnutí Odvolacího soudu v Basileji (Appellationsgericht Basel-Stadt) ze dne 27. února 1989, ve věci N.Z. v. I.

¹⁷⁴ ZABLOUDILOVÁ (2022) op. cit. pozn. 134, s. 282.

podmínku“, jestliže stejný opravný prostředek není poskytnut u národních rozhodčích nálezů.¹⁷⁵ Obdobné lze dle názoru autorky aplikovat i na české poměry – rozhodnutí o uznání se u tuzemských rozhodčích nálezů nevyžaduje a proti samotnému exekučnímu příkazu není opravný prostředek přípustný (§ 47 odst. 5 EŘ).

Dle M. Pfeiffer tedy i po novele zůstává uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů vydaných v režimu Newyorské úmluvy Popelkou (*Cinderella treatment*) českého právního řádu. Uvádí, že úprava vykonávacího řízení sice podléhá vnitrostátnímu právu, je však limitována podmínkami čl. III Newyorské úmluvy. Je proto otázkou výkladu, zdali úprava rozhodnutí o uznání ještě spadá pod podmínky uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, jejichž úprava je výlučně svěřena Newyorské úmluvě, nebo zdali se jedná o takové procesní pravidlo, jehož obsah smí determinovat vnitrostátní právo. Dle jejího názoru bude další posouzení souladu české právní úpravy a Newyorské úmluvy logicky na Ústavním soudu. Ten se však již v minulosti přiklonil k druhému ze zmiňovaných pojetí.¹⁷⁶

---

¹⁷⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Nizozemska (Hoge Raad der Nederlanden) ze dne 25. června 2010, sp. zn. 09/02565 EE, ve věci OAO Rosneft v. Yukos Capital s.a.r.l.

¹⁷⁶ PFEIFFER (2021) op. cit. pozn. 131, s. 341-343.

4. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v právním řádu Spolkové republiky Německo

4.1. Prameny právní úpravy

Na rozdíl od české právní úpravy je německá úprava civilního procesu komplexně upravena v jediném předpisu, kterým je ZPO.¹⁷⁷ Jedná se o rozsáhlý předpis v původním znění přijatý 30. ledna 1877, který se člení na 11 knih a obsahuje 1120 paragrafů. V ZPO tedy lze nalézt jak celistvou úpravu vykonávacího řízení (kniha 8 – *Zwangsvollstreckung*), tak rozhodčího řízení (kniha 10 – *Schiedsrichterliches Verfahren*).

Desátá kniha upravující rozhodčí řízení byla podstatně novelizována s účinností od 1. ledna 1998.¹⁷⁸ Cílem navrhovatelů bylo přizpůsobit znění přijaté ještě v 19. století mezinárodním smlouvám, ke kterým se Spolková republika Německo zavázala, zpřístupnit rozhodčí řízení zejména zahraničním subjektům, učinit jej transparentnějším a dosáhnout tak častějšího konání rozhodčího řízení na území Německa. Za tímto účelem bylo navrženo převzít úpravu Vzorového zákona UNCITRAL a implementovat ji do ZPO.¹⁷⁹

Implementace Vzorového zákona UNCITRAL do ZPO je doktrínou považována za úspěšnou,¹⁸⁰ přičemž o ní platí, že kdo zná úpravu Vzorového zákona UNCITRAL, zná i německou úpravu rozhodčího řízení („*Know the Model Law, know German arbitration law*“).¹⁸¹ Ustanovení Vzorového zákona UNCITRAL se totiž od platného znění ZPO podstatně neliší. Na rozdíl od Vzorového zákona UNCITRAL se však ZPO aplikuje nejen na mezinárodní rozhodčí řízení, ale rovněž na tuzemské rozhodčí řízení, a jeho aplikace není omezena pouze na spory obchodní. Kromě toho upravuje ZPO zvláštní druh soudního řízení na určení přípustnosti či nepřípustnosti rozhodčího řízení (§ 1032 odst. 2 ZPO).¹⁸²

Spolková republika Německo je smluvní stranou Newyorské úmluvy, ke které přistoupila 20. února 1975. Newyorská úmluva byla původně ratifikována s výhradou reciprocity dle čl. I odst. 3 Newyorské úmluvy, tzn. Newyorská úmluva se aplikovala pouze pro uznání a výkon

¹⁷⁷ Předpis je v německém jazyce dostupný na: <https://www.gesetze-im-internet.de/zpo/>.

¹⁷⁸ Gesetz zur Neuregelung des Schiedsverfahrensrechts, BGBl. I 1997, Nr. 88, 30. 12. 1997, S. 3224.

¹⁷⁹ Vládní návrh zákona (Gesetzentwurf der Bundesregierung), BR-Drucksache 211/96, ze dne 22. března 1996, s. 1-2.

¹⁸⁰ BRODEC, Jan. Vliv *lex loci arbitri* na průběh mezinárodní arbitráže. In: PFEIFFER, Magdalena; BRODEC, Jan; BŘÍZA, Petr; ZAVADILOVÁ, Marta (eds.). *Liber Amicorum Monika Pauknerová*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 69.

¹⁸¹ SCHÄFER, Jan K. Ensuring a Predictable Arbitration Framework – The German Court’s Take on Three Key provisions of German Arbitration Law. *b-Arbitra | Belgian Review of Arbitration* [Online]. 2019, Volume 2019, Issue 2, s. 451-468 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.kluwerarbitration.com.ezproxy.is.cuni.cz/document/kli-ka-belgianreview-2019-02-007-n?title=b-Arbitra | Belgian Review of Arbitration>.

¹⁸² WILHELMSSEN (2018) op. cit. pozn. 50, s. 34.

rozhodčích nálezů vydaných na území jiného smluvního státu Newyorské úmluvy. Avšak v souvislosti s výše uvedenou novelou ZPO byla tato výhrada v roce 1998 odvolána.¹⁸³ Výhrada čl. I odst. 3 Newyorské úmluvy týkající se obchodních sporů nikdy přijata nebyla.

Stejně jako Česká republika je Německo dále smluvní stranou Evropské úmluvy o mezinárodní obchodní arbitráži z roku 1961, kterou ratifikovalo v roce 1964,¹⁸⁴ a Washingtonské úmluvy, kterou podepsalo o dva roky později.¹⁸⁵ Nadto Německo zavazuje řada bilaterálních smluv, které jsou aplikovatelné na základě „*more-favourable-law*“ ustanovení čl. VII odst. 1 Newyorské úmluvy a § 1061 odst. 1 ZPO, podle kterého se uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů řídí Newyorskou úmluvou, avšak ustanovení jiných mezinárodních smluv zůstávají nedotčena. K těmto „výhodnějším“ režimům uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů přihlíží německé soudy z úřední povinnosti.¹⁸⁶

4.2. Obecná charakteristika rozhodčího řízení

Jak již byla autorkou této práce uvedeno výše, ZPO se aplikuje na všechny druhy rozhodčího řízení – mezinárodní i čistě tuzemské – za podmínky, že místo konání rozhodčího řízení je v Německu (§ 1025 odst. 1 ZPO). Výběr místa konání rozhodčího řízení je v dispozici stran. Pokud se však strany na místě konání rozhodčího řízení nedohodnou, určí jej rozhodčí soud, přičemž přihlédně k okolnostem případu a vhodnosti místa pro účastníky řízení (§ 1043 odst. 1 ZPO). Dokud není místo konání rozhodčího řízení určeno, popř. koná-li se rozhodčí řízení v zahraničí, jsou v souladu s § 1025 odst. 2 ZPO aplikovatelná pouze některá ustanovení ZPO.

Základním předpokladem konání rozhodčího řízení je rozhodčí smlouva (*Schiedsvereinbarung*). Ustanovení § 1029 odst. 1 ZPO rozhodčí smlouvu definuje jako dohodu stran o tom, že všechny nebo jednotlivé spory, které mezi nimi vznikly nebo v budoucnu vzniknou v souvislosti s určitým smluvním či nesmluvním právním vztahem, předloží k rozhodnutí rozhodčímu soudu. Stejně jako dle českého ZRŘ může mít rozhodčí smlouva podobu samostatné rozhodčí smlouvy (*Schiedsabrede*) či smluvní doložky (*Schiedsklausel*) (§ 1029 odst. 2 ZPO).

---

¹⁸³ Contracting States. *Newyorkconvention.org* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/list+of+contracting+states>.

¹⁸⁴ Status of Treaties. *Treaties.un.org* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXII-2&chapter=22&clang=en.

¹⁸⁵ Seznam smluvních států Washingtonské úmluvy [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/ICSID-10/ICSID-3-ENG.pdf>.

¹⁸⁶ SOLOMON, Dennis. Interpretation and Application of the New York Convention in Germany. In: BERMANN, George A. *Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards. The Interpretation and Application of the New York Convention by National Courts*. New York: Springer International Publishing AG, 2017, s. 334-335.

Arbitrabilita neboli *Schiedsfähigkeit* je vyjádřena v ustanovení § 1030 ZPO. Podle tohoto ustanovení mohou být předmětem rozhodčí smlouvy jakékoli majetkové nároky. Spory týkající se nemajetkových nároků mohou být předmětem rozhodčího řízení pouze pokud o nich lze uzavřít smír. Rozhodčí smlouva o sporech týkajících se nájmu bytu v Německu je neúčinná, ledaže se jedná o nájem dle § 549 odst. 2 bod 1-3 BGB (např. nájem na přechodnou dobu). Podle L. H. Wilhelmsen arbitrabilní nejsou rovněž spory týkající se veřejných rejstříků či jiného veřejného zájmu, spory z individuálních pracovněprávních vztahů či spory z rodinného a dědického práva, pokud se týkají osobního stavu. Naopak o sporech v rámci soutěžního práva, práva duševního vlastnictví či o sporech vyplývajících z insolvenčí mohou strany platnou rozhodčí smlouvu uzavřít.¹⁸⁷ Arbitrabilita vymezená v ZPO tedy v zásadě odpovídá ZRŘ s určitými výjimkami. Pro obě právní úpravy je shodná podmínka majetkové podstaty sporu. Naopak německá právní úprava výslovně nevyžaduje, aby jednou z podmínek arbitrability byla obecná pravomoc soudů. Doktrína ji nicméně výkladem dovozuje, neboť dle A. J. Bělohlávka je jen obtížně představitelný majetkový spor, který by do jurisdikce soudů nespadal.¹⁸⁸

ZPO předepisuje pro rozhodčí smlouvu písemnou formu. Musí být obsažena buď v dokumentu podepsaném stranami nebo v dopisech, dálnopisech, telegramech či jiných formách komunikace, které si strany vyměnily a které existenci takové dohody potvrzují (§ 1031 odst. 1 ZPO). Forma se považuje za zachovanou také tehdy, je-li rozhodčí smlouva obsažena v dokumentu zaslaném jednou stranou druhé straně nebo třetí stranou oběma stranám, přičemž obsah tohoto dokumentu bude považován v souladu s obchodními zvyklostmi za součást smlouvy hlavní a nebudou proti němu vzneseny námitky (§ 1031 odst. 2 ZPO). Příkladem může být schválení obchodního potvrzujícího dopisu mlčky jednou ze stran.¹⁸⁹ Pokud jde o rozhodčí smlouvy, jejichž stranou je spotřebitel, musí být vlastnoručně podepsány a nesmí obsahovat žádná další ujednání (§ 1031 odst. 5 ZPO).

V literatuře se lze setkat rovněž se zvláštním druhem rozhodčí smlouvy, kterou je smlouva o rozhodčím znalci (*Schiedsgutachtervertrag*). Jedná se v podstatě o samostatnou formu alternativního řešení sporu, v rámci kterého je ve smlouvě jmenovaný znalec (*Schiedsgutachter*) povinen znalecky rozhodnout o předmětu sporu, typicky stanovit hodnotu majetku. Rozhodnutí znalce je pro strany závazné, avšak nepředstavuje vykonatelný titul. Tento proces se řídí výlučně

---

¹⁸⁷ WILHELMSSEN (2018) op. cit. pozn. 50, s. 149.

¹⁸⁸ BĚLOHLÁVEK (2008) op. cit. pozn. 18, s. 307.

¹⁸⁹ DOBIÁŠ, Petr. Právní úprava rozhodčího řízení v německém civilním procesním řádu. *Obchodněprávní revue*. 2015, roč. 7, č. 10, s. 279.

smluvním ujednáním a znalec není vázán žádnými procesními pravidly, pokud jde o spravedlivý proces. Nepřiměřené nebo zjevně nesprávné rozhodnutí však může být napadeno u soudu.¹⁹⁰

Podle P. Dobiáše se vstřícnost německé úpravy vůči rozhodčímu řízení projevuje rovněž v úpravě jeho samotného průběhu. V souladu s § 1042 odst. 3 ZPO si mohou strany upravit průběh rozhodčího řízení samy nebo odkázat na jednací řád rozhodčí instituce. Výjimkou jsou kogentní ustanovení ZPO, od kterých se strany odchýlit nemohou.¹⁹¹ Vymezení těchto kogentních ustanovení není v německé literatuře jednotné. Ch. H. Paulus mezi ně řadí např. rovnost stran, právo být slyšen, právo na zastoupení (§ 1042 odst. 1 a 2 ZPO), nestrannost rozhodce, autonomii stran, pokud jde o volbu jazyka řízení či místa jeho konání, oprávnění rozhodčího soudu rozhodnout o vlastní příslušnosti (§ 1040 ZPO – *Kompetenz-Kompetenz*) či o tom, zda předmět sporu bude projednán při ústním jednání či na základě dokumentů předložených stranami (§ 1047 ZPO).¹⁹²

Výsledkem rozhodčího řízení je vydání rozhodčího nálezu, který může znít (i) na plnění, (ii) na určení, (iii) na změnu právního stavu, (iv) popř. se jím žaloba zamítne.¹⁹³ Rozhodčí nález musí být vyhotoven v písemné formě, podepsán rozhodci a odůvodněn, ledaže se strany dohodly, že písemné odůvodnění se nevyžaduje nebo pokud se jedná o rozhodčí nález s dohodnutým zněním (*Schiedsspruch mit vereinbartem Wortlaut*) (§ 1054 odst. 1 a 2 ZPO). Strany totiž v průběhu rozhodčího řízení mohou uzavřít smír (*Vergleich*), který může mít na žádost stran podobu rozhodčího nálezu s dohodnutým zněním (§ 1053 ZPO).

Vyhotovený rozhodčí nález se doručuje stranám sporu (§ 1054 odst. 4 ZPO) a mezi stranami má účinky pravomocného soudního rozsudku (§ 1055 ZPO). Proti pravomocnému rozhodčímu nálezu nelze podat žádný opravný prostředek, když ZPO žádnou formu přezkumu rozhodčího nálezu neupravuje. Jedinou formou ochrany je proto návrh na zrušení rozhodčího nálezu (*Aufhebungsantrag*). Ustanovení § 1059 odst. 2 ZPO vyjmenovává důvody, pro které je možné rozhodčí nález zrušit výlučně na návrh, a důvody, ke kterým soudy přihlíží z úřední povinnosti. Tyto důvody se shodují s obsahem čl. 34 Vzorového zákona UNCITRAL a v podstatě odpovídají důvodům odepření uznání a výkonu upravených v čl. V Newyorské úmluvy, s výjimkou čl. V odst. 1 písm. e) Newyorské úmluvy, tj. pro nezávaznost rozhodčího

---

¹⁹⁰ KRÖLL, Stefan Michael. National report for Germany (2007 through 2022). In: BOSMAN, Lise (ed.). *ICCA International handbook on commercial arbitration* [Online]. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2022, s. 68 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.kluwerarbitration.com.ezproxy.is.cuni.cz/document/ipn27188>.

¹⁹¹ DOBIÁŠ (2015) op. cit. pozn. 189, s. 282.

¹⁹² PAULUS, Christoph G. *Zivilprozessrecht: Erkenntnisverfahren, Zwangsvollstreckung und Europäisches Zivilprozessrecht*. 4., überarbeitete und aktualisierte Aufl. Berlin: Springer, 2010, s. 217.

¹⁹³ ZEISS, Walter; SCHREIBER, Klaus. *Zivilprozessrecht*. 10., nebearbeitete Aufl. Tübingen: Mohr Siebeck, 2003, s. 332.

nálezu, který se ve vztahu k tuzemským rozhodčím nálezům neaplikuje. Návrh musí strany podat do tří měsíců od doručení rozhodčího nálezu (§ 1059 odst. 3 ZPO). Příslušným k projednání návrhu je vrchní zemský soud (*Oberlandesgericht*) označený v rozhodčí smlouvě, popř. ten, v jehož obvodu se nacházelo místo konání rozhodčího řízení (§ 1062 odst. 1 bod 4 ZPO). Proti rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu je pak přípustná stížnost (*Rechtsbeschwerde*) (§ 1065 odst. 1 ZPO).

Mezi nejvýznamnější sudiště v Německu patří Německý arbitrážní institut (DIS – *Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit*), který projednává spory obchodní, spory ze sportovního práva či spory podle německého zákona o obalech.¹⁹⁴ Rozhodčí instituce existují rovněž při obchodních komorách v jednotlivých spolkových zemích, např. Frankfurtské mezinárodní rozhodčí centrum (FIAC – *Frankfurt International Arbitration Center*) nebo Hamburské mezinárodní rozhodčí centrum (HIAC – *Hamburg International Arbitration Center*), pod které spadá také Rozhodčí soud při Obchodní komoře v Hamburku (*Schiedsgericht der Handelskammer Hamburg*) či Čínské evropské arbitrážní středisko (CEAC – *Chinese European Arbitration Centre*).¹⁹⁵ Stejně tak má v Německu sídlo řada specializovaných rozhodčích institucí, např. Německá námořní rozhodčí asociace (*German Maritime Arbitration Association*).

4.3. Obecná charakteristika vykonávacího řízení

Dle H. Musielaka je vykonávacím řízením taková část civilního procesu, která je vedena proto, že žalovaný dobrovolně nesplnil povinnost uloženou mu pravomocným rozsudkem, a proto, že svépomoc žalobce je zakázána. Je tedy povinností státu a jeho orgánů ochránit práva oprávněného a za pomoci státního donucení prosadit jeho soukromoprávní nárok.¹⁹⁶

Na rozdíl od české právní úpravy vykonávacího řízení neobsahuje ta německá dvoukolejnost úpravy výkonu rozhodnutí. Úprava vykonávacího řízení je jednotně upravena v ZPO a výkon rozhodnutí provádí s ohledem na způsob výkonu rozhodnutí vykonávací orgán. Není-li výkon rozhodnutí svěřen soudu (*Vollstreckungsgericht*), provádí výkon rozhodnutí soudní vykonavatel (*Gerichtsvollzieher*) (§ 753 odst. 1 ZPO). Kromě soudního vykonavatele a soudu v pozici vykonávacího orgánu vystupuje rovněž katastr nemovitostí (*Grundbuchamt*), popř. jiný druh veřejného rejstříku tam, kde se výkon provádí zápisem do takového rejstříku.

¹⁹⁴ Bereiche der Schiedsgerichtsbarkeit. *Disarb.org* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.disarb.org/ueber-uns/schiedsbereiche>.

¹⁹⁵ Hamburg International Arbitration Center (HIAC). *Ihk.de* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.ihk.de/hamburg/produktmarken/beratung-service/recht-und-steuern/schiedsgerichte/hamburg-international-arbitration-center-5036364>.

¹⁹⁶ MUSIELAK, Hans-Joachim. *Grundkurs ZPO: eine Darstellung zur Vermittlung von Grundlagenwissen im Zivilprozessrecht (Erkenntnisverfahren und Zwangsvollstreckung) mit Fällen und Fragen zur Lern- und Verständniskontrolle sowie mit Übungsklausuren*. 8., neubearbeitete Aufl. München: Beck, 2005, s. 369-370.

Základními předpoklady výkonu rozhodnutí jsou dle německé teorie (i) existence titulu, (ii) který je opatřen doložkou vykonatelnosti a (iii) řádně doručen stranám sporu.¹⁹⁷ Za čtvrtou podmínku je někdy považován návrh věřitele na zahájení vykonávacího řízení, vzhledem k tomu, že výkon rozhodnutí nikdy nemůže být nařízen z úřední povinnosti.¹⁹⁸

Obdobně jako český OSŘ a EŘ rozlišuje ZPO způsoby výkonu podle toho, zda se jedná o peněžité plnění (§ 802a a násl. ZPO) či o plnění z jiných nároků (§ 883 a násl. ZPO). Výkon rozhodnutí pro peněžité plnění se dále člení podle toho, zda se výkon týká movitých věcí, kam dle německého hmotného práva patří věci hmotné, pohledávky a další majetková práva, nebo zda se vztahuje k nemovitostem. U věcí movitých půjde typicky o srážky ze mzdy (*Lohnpfändung*), obstavení účtu (*Kontopfändung*) či zabavení jiného majetku (*Pfändung*). U nemovitých věcí lze výkon provést prostřednictvím zápisu hypotéky do katastru nemovitostí (*Sicherungshypothek* či *Zwangshypothek*), nuceným prodejem (*Zwangsversteigerung*) a nucenou správou (*Zwangsverwaltung*) nemovité věci (§ 866 odst. 1 ZPO). U peněžitých plnění se navíc obdobně jako v české právní úpravě uplatní institut prohlášení o majetku (§ 802c ZPO – *Vermögensauskunft*). Výkon rozhodnutí pro nepeněžité plnění typicky zní na vydání určité věci, jiná konání, nekonání či zdržení se určitého jednání.

4.4. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

Základní tezí uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů je ustanovení § 1061 odst. 1 ZPO, podle kterého se uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů řídí Newyorskou úmluvou, a to bez ohledu na to, ve kterém státě byl rozhodčí nález vydán, když Německo odvolalo výhradu reciprocit dle čl. I odst. 3 Newyorské úmluvy. Tedy místo toho, aby ZPO stanovil zcela samostatný vnitrostátní režim uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, včetně důvodů odmítnutí uznání a výkonu, odkazuje v úplnosti na Newyorskou úmluvu.¹⁹⁹

Cizím rozhodčím nálezem se dle německé literatury rozumí takový rozhodčí nález, jehož vydání předcházelo rozhodčí řízení, které se konalo na jiném místě než v Německu.²⁰⁰ Přičemž aby rozhodčí nález mohl být vykonán podle § 1061 ZPO a Newyorské úmluvy, musí nabývat v principu stejných či podobných účinků jako soudní rozhodnutí. Rozhodnutí, která mají pouze smluvní účinky, německá doktrína za rozhodčí nálezy nepovažuje. O tom, zda rozhodnutí je

---

¹⁹⁷ Tamtéž, s. 374.

¹⁹⁸ PAULUS (2010) op. cit. pozn. 192, s. 224.

¹⁹⁹ KRÖLL, Stefan Michael. In: BÖCKSTIEGEL, Karl-Heinz; KRÖLL, Stefan Michael; NACIMIENTO, Patricia. *Arbitration in Germany: The Model Law in Practice*. 2nd edition. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law International, 2015, s. 445.

²⁰⁰ ZEISS (2003) op. cit. pozn. 193, s. 867-868.

či není rozhodčím nálezem, jsou příslušné rozhodnout německé soudy v souladu s německým právem.²⁰¹

Stejně jako v českém právu jsou účinky cizích rozhodčích nálezů v souladu s principem teritoriality omezeny na území jeho původu. Teprve prostřednictvím institutu uznání rozhodčího nálezu (byť ne v ZPO výslovně upraveným) dochází neformálně k rozšíření jeho účinků i na území jiného státu. Pokud však jde o vykonatelnost rozhodčího nálezu, pro tu se vyžaduje dodatečný formální úkon.²⁰² Rozhodčí nález má sice dle ustanovení § 1055 ZPO mezi stranami účinky pravomocného soudního rozsudku, ani ten tuzemský však nemůže být bez dalšího vykonán (§ 1060 ZPO). V souladu s ustanovením § 794 odst. 1 bod 4a ZPO totiž samotný rozhodčí nález není exekučním titulem. Tím je až pravomocné rozhodnutí soudu, které rozhodčí nález za vykonatelný prohlašuje – **prohlášení vykonatelnosti**. A protože ZPO neobsahuje rozdílnou procesní úpravu tuzemského a mezinárodního rozhodčího řízení, nečiní zásadní rozdíl ani pokud jde o výkon rozhodčích nálezů.²⁰³ I v režimu zahraničních rozhodčích nálezů je tedy předpokladem vykonatelnosti rozhodčího nálezu prohlášení vykonatelnosti.

Zajímavostí je, že kromě tohoto postupu umožňovala v minulosti německá judikatura i výkon rozhodčích nálezů prostřednictvím výkonu cizího prohlášení vykonatelnosti. Obecně německé soudy respektují zásadu „*exequatur sur exequatur ne vaut*“, podle které cizí prohlášení vykonatelnosti samo o sobě nemůže být v Německu předmětem vykonávacího řízení.²⁰⁴ V kontroverzním rozhodnutí z roku 1984 však BGH učinil výjimku v případě rozhodnutí newyorského soudu, které prohlašovalo za vykonatelný rozhodčí nález, jež byl v rozhodnutí současně inkorporován.²⁰⁵ BGH navrhovateli v zásadě umožnil vybrat si, zdali takové rozhodnutí vykoná v souladu s pravidly uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí, tzn. prostřednictvím *double exequatur*, nebo zdali vykoná rozhodčí nález podle Newyorské úmluvy. Toto rozhodnutí však bylo překonáno rozsudkem z roku 2009,²⁰⁶ ve kterém BGH rozhodnul, že *double exequatur* rozhodčích nálezů je nepřipustné i v případě, že se právo, kde bylo vydáno první prohlášení vykonatelnosti, řídí tzv. *doctrine of merger* – doktrínou anglosaského práva, podle které tvoří

²⁰¹ SOLOMON (2017) op. cit. pozn. 186, s. 333-334.

²⁰² SCHÜTZE, Rolf A.; THÜMMEL, Roderich C. *Zivilprozessordnung und Nebengesetze: Großkommentar. Band 11, §§ 916-1066* [Online]. 4., neubearbeitete Aufl. Berlin: De Gruyter, 2014, s. 752-753 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://web-s-ebshost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/detail/detail?vid=0&sid=c0fffd92-c102-44a2-8170-3ae79d52a3ea%40redis&bdata=JkF1dGhUeXBIPWlwLHNNoaWlmbGFuZz1jcyZzaXRIPWVob3N0LWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ== - db=e000xww&AN=710719>.

²⁰³ Ustanovení § 1025 odst. 4 ZPO stanoví, že na uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů se aplikují ustanovení § 1061 až 1065 ZPO.

²⁰⁴ SOLOMON (2017) op. cit. pozn. 186, s. 336.

²⁰⁵ Rozhodnutí BGH ze dne 27. března 1984, sp. zn. IX ZR 24/83.

²⁰⁶ Rozsudek BGH ze dne 2. července 2009, sp. zn. IX ZR 152/06.

rozhodčí nález a soudní rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti daného rozhodčího nálezu jeden celek, přičemž vykonatelné je pouze prohlášení vykonatelnosti.

4.4.1. Procesní pravidla uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů

K uznání cizího rozhodčího nálezu dochází neformálně, tzn. není závislé na samostatném řízení o uznání rozhodčího nálezu ani na rozhodnutí, kterým se rozhodčí nález prohlašuje za vykonatelný. Uznání má tedy povahu vyřešené předběžné otázky a na rozdíl od uznání cizích soudních rozhodnutí se u rozhodčích nálezů nezkoumá vzájemnost.²⁰⁷ Účinků tuzemských rozhodčích nálezů nabývají ty zahraniční, pokud je u nich dán vztah k tuzemsku a jsou splněny podmínky pro uznání. Těmi jsou (i) pravomoc rozhodčí instituce rozhodnout spor, (ii) předmětem rozhodčího nálezu je řešení občanskoprávní či obchodní otázky, a (iii) není dán žádný z důvodů čl. V Newyorské úmluvy, na základě kterého by uznání mohlo být odepřeno.²⁰⁸

Prohlášení vykonatelnosti je naopak zcela formálním úkonem soudu. Jeho význam spočívá nejen v tom, že fakticky umožňuje vykonat cizí rozhodčí nález v tuzemsku, ale rovněž v tom, že zakládá překážku *rei iudicatae*. Pro případ jakýchkoli navazujících řízení prohlášení vykonatelnosti staví na jisto, že v případě dotčeného rozhodčího nálezu nejsou dány důvody pro odepření jeho uznání či výkonu.²⁰⁹

Věcně příslušným k prohlášení vykonatelnosti je vrchní zemský soud (*Oberlandesgericht*). Místně příslušným je soud označený v rozhodčí smlouvě, popř. ten, v jehož obvodu se nacházelo místo konání rozhodčího řízení (§ 1062 odst. 1 bod 4 ZPO). Protože u cizích rozhodčích nálezů se místo rozhodčího řízení vždy nachází v zahraničí, je místně příslušný soud, v jehož obvodu má odpůrce sídlo či obvyklý pobyt, popř. soud, v jehož obvodu se nachází majetek odpůrce nebo věc či věci, jichž se týká rozhodčí žaloba. Není-li přesto dána příslušnost žádného soudu, je věcně a místně příslušný *Kammergericht* v Berlíně (§ 1062 odst. 2 ZPO).²¹⁰

Řízení o návrhu na prohlášení vykonatelnosti se vždy zahajuje na návrh. Oprávněným navrhovatelem je každý, komu rozhodčí nález zakládá určité právo, odpůrcem je povinný z rozhodčího nálezu. Navrhovatel v řízení o návrhu nemusí být právně zastoupen, ledaže soud nařídí ústní projednání návrhu (§ 1063 odst. 2 ZPO).²¹¹ Soud může prohlásit rozhodčí nález za vykonatelný i bez ústního projednání, vždy však na základě vyjádření odpůrce (§ 1063 odst. 1 a 3 ZPO). K návrhu je oprávněný vždy povinen přiložit originál, příp. ověřenou kopii rozhodčího

²⁰⁷ KRÖLL (2015) op. cit. pozn. 199, s. 445.

²⁰⁸ SCHÜTZE (2014) op. cit. pozn. 202, s. 759-773.

²⁰⁹ KRÖLL (2015) op. cit. pozn. 199, s. 445.

²¹⁰ Kammergericht je zvláštní označení pro vrchní zemský soud v Berlíně. Více informací o soudu dostupných z: <https://www.berlin.de/gerichte/kammergericht/das-gericht/>.

²¹¹ SCHÜTZE (2014) op. cit. pozn. 202, s. 775.

nálezu (§ 1064 odst. 1 ZPO). Jak již bylo autorkou této práce uvedeno v kapitole 2.3., německá judikatura naopak důsledně netrvá na současném předložení rozhodčí smlouvy v souladu s čl. IV odst. 1 písm. b) Newyorské úmluvy a preferuje ustanovení vnitrostátního práva.

Prohlášení vykonatelnosti rozhodčího nálezu má formu usnesení (§ 1063 odst. 1 ZPO) a je předběžně vykonatelné (§ 1064 odst. 2 ZPO). Soud může rozhodčí nález prohlásit za vykonatelný, příp. návrh zamítnout a stanovit, že rozhodčí nález v tuzemsku nelze uznat (§ 1061 odst. 2 ZPO). Soud však není oprávněn rozhodčí nález zrušit, změnit ani jakkoli doplnit. Stejně tak mu nepřísluší rozhodčí nález přezkoumávat ve věci samé. Na rozdíl od české právní úpravy mají však německé soudy povinnost přezkoumat rozhodčí nález z hlediska souladu s ústavním právem a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod.²¹²

Prohlášení vykonatelnosti nelze napadnout odvoláním, avšak přípustná je stížnost (*Rechtsbeschwerde*) (§ 1065 odst. 1 ZPO). Stížnost je zvláštním druhem opravného prostředku, který směřuje proti usnesením tam, kde to zákon výslovně stanoví (§ 574 odst. 1 ZPO). Smyslem tohoto institutu je poskytnout ochranu a možnost přezkumu nejen rozhodnutím ve věci, ale rovněž vedlejšími rozhodnutími (*Nebenentscheidungen*). V mnoha ohledech má tedy stížnost blízko k německému dovolání, mimo jiné je k projednání obou opravných prostředků příslušný BGH.²¹³ Stížností je možné napadnout prohlášení vykonatelnosti ve lhůtě 1 měsíce od doručení usnesení stranám (§ 575 odst. 1 ZPO), pokud jí má být vyřešena zásadní právní otázka nebo sjednocena judikatura (§ 574 odst. 2 ZPO). Prohlášení vykonatelnosti je rovněž možné zrušit, a to za předpokladu, že byl rozhodčí nález poté, co byl v tuzemsku prohlášen za vykonatelný, zrušen v místě jeho vydání (§ 1061 odst. 3 ZPO).

4.4.2. Důvody odepření uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů

V důsledku odkazu ZPO na Newyorskou úmluvu musí být prohlášení vykonatelnosti vydáno v souladu s čl. III Newyorské úmluvy, ledaže existuje některý z důvodů pro odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu dle čl. V Newyorské úmluvy.²¹⁴ Ten se svým obsahem shoduje se zněním čl. 36 Vzorového zákona UNCITRAL. Jednotlivé důvody a jejich charakteristiku vymezuje autorka této práce v kapitole 2.2.1. této práce. V této kapitole uvádí pouze některá specifika, která se uplatní ve vztahu k německému právnímu řádu.

Důvody týkající se rozhodčí smlouvy. V několika případech, kdy nebyly splněny formální náležitosti rozhodčích smluv dle čl. II Newyorské úmluvy, se BGH zabýval otázkou, zdali ustanovení „výhodnějšího“ (*schiedsfreundlich*) práva dle čl. VII odst. 1 Newyorské úmluvy

²¹² SCHÜTZE (2014) op. cit. pozn. 202, s. 776, 779.

²¹³ PAULUS (2010) op. cit. pozn. 192, s. 204.

²¹⁴ KRÖLL (2015) op. cit. pozn. 199, s. 445.

nepřipouští přímou aplikaci vnitrostátního práva, § 1031 ZPO, který na formu rozhodčích smluv stanoví méně přísné požadavky. A přestože § 1061 ZPO výslovně zakotvuje, že uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů se řídí Newyorskou úmluvou, BGH dovedl, že odepření aplikace § 1031 ZPO by mělo za následek méně příznivé zacházení s cizími rozhodčími nálezy oproti těm tuzemským, a tudíž by byl dán rozpor s Newyorskou úmluvou.²¹⁵

Vady řízení. Odepření uznání a výkonu rozhodčího nálezu dle čl. V odst. 1 písm. b) Newyorské úmluvy spojuje v tomto ohledu bohatá německá judikatura zejména s právem být slyšet (*rechtlisches Gehör*) a veřejným pořádkem v procesním smyslu. Specifický je na tomto místě požadavek obecných soudů, aby mezi zásahem do práva být slyšet a rozhodnutím, resp. výrokem rozhodčího nálezu, existoval kauzální nexus. Při nedostatku kauzality k odepření dojít nemůže.²¹⁶

Rozhodčí nález a jeho účinky. Podle D. Solomona mají německé soudy dlouhodobě problém s určením, které náležitosti *lex arbitri* musí být splněny, aby byl rozhodčí nález vykonatelný v jiné zemi, přičemž tyto otázky, jak uvádí, nejsou zpravidla posuzovány v kontextu Newyorské úmluvy. Shrnuje, že obecně německé soudy sice nevyžadují *double exequatur*, existuje však řada kontroverzních rozhodnutí, ve kterých se německé soudy od tohoto pravidla odchýlily.²¹⁷

Veřejný pořádek. BGH obecně vykládá pojem veřejný pořádek velmi úzce. Pokud jde o zahraniční rozhodčí nálezy, aplikuje ještě restriktivnější mezinárodní veřejný pořádek. To mělo v minulosti za následek mimo jiné i to, že německé soudy vykonaly i takové cizí rozhodčí nálezy, které by jinak, např. ve vztahu k jejich odůvodnění, byly považovány za odporující vnitrostátnímu veřejnému pořádku. Soudy však nevykonaly nálezy, které byly získány podvodem, nebo v řízení, o kterém nebyla druhá strana informována z důvodu fikce doručení. Tyto případy dle S. M. Krölla odporují rovněž mezinárodnímu veřejnému pořádku a takové rozhodčí nálezy nelze nikdy vykonat.²¹⁸

4.5. Analýza německé právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů a srovnání s českou právní úpravou

Ve vztahu k německé právní úpravě uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů hodnotí autorka této práce kladně zejména skutečnost, že pro domácí i cizí rozhodčí nálezy jsou

---

²¹⁵ Usnesení BGH ze dne 30. září 2010, sp. zn. III ZB 69/06; Usnesení BGH ze dne 21. září 2005, sp. zn. III ZB 18/05.

²¹⁶ KRÖLL (2015) op. cit. pozn. 199, s. 476.

²¹⁷ SOLOMON (2017) op. cit. pozn. 186, s. 361.

²¹⁸ KRÖLL (2022) op. cit. pozn. 190, s. 66.

aplikována zcela identická procesní pravidla – v obou režimech je předpokladem výkonu rozhodčího nálezu rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti. Ve srovnání s českou právní úpravou je tedy ta německá v souladu s čl. III Newyorské úmluvy, na kterou rovněž výslovně odkazuje, když nečiní rozdíly mezi režimem rozhodčích nálezů vydaných v zahraničí a v tuzemsku. Pokud však jde o samotnou procesní úpravu uznání a výkonu rozhodčích nálezů, má autorka této práce za to, že vykazuje několik nedostatků.

V první řadě je řízení o návrhu na prohlášení vykonatelnosti řízením samostatným a odděleným od výkonu rozhodnutí. Ve srovnání s právní úpravou obsaženou v novelizovaném znění EŘ možnost zahájit společné řízení o návrhu na prohlášení vykonatelnosti a návrhu na výkon rozhodnutí ZPO neumožňuje. Přitom možnost vést společné řízení je v České republice doktrínou považována za zásadní zjednodušení přístupu k výkonu cizích exekučních titulů.²¹⁹ Německý soud navíc prohlásí rozhodčí nález za vykonatelný teprve poté, co vyslechne povinného (§ 1063 odst. 1 věta druhá ZPO). To má za následek, že se povinný o úmyslu oprávněného vymocit svůj nárok prostřednictvím státního donucení dozví. Nadto neupravuje ZPO v souvislosti s řízením o prohlášení vykonatelnosti inhibitorium, ani povinného jinak neomezuje v nakládání s majetkem.

Za druhé je proti rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti přípustné podat stížnost. Stížností sice lze prohlášení vykonatelnosti napadat pouze z omezených důvodů, nicméně jakékoli řízení o opravných prostředcích logicky oddaluje vymození nároků oprávněného. K podání stížnosti může navíc ze strany povinného dojít i účelově. Obdobně lze i v českém právní řádu napadnout odvoláním rozhodnutí o uznání. Výhodou české právní úpravy je však skutečnost, že pro případ vedení společného řízení o návrhu na výkon rozhodčího nálezu a vydání rozhodnutí o jeho uznání upravuje ustanovení § 47 odst. 6 EŘ speciální inhibitorium a nakládání s majetkem postiženým exekučním příkazem zakazuje pod sankcí neplatnosti.

I přes tyto procesní nedostatky je nicméně dle názoru autorky přístup německých soudů stejně tak jako zákonodárců k problematice uznání a výkonu netuzemských rozhodčích nálezů příznivější. ZPO nejen že implementuje Vzorový zákon UNCITRAL, výslovně přímo odkazuje na Newyorskou úmluvu a respektuje její aplikační přednost, ledaže sám stanoví pro zahraniční rozhodčí nálezy příznivější režim a zacházení. A právě konstantní hledání výhodnějšího právního režimu německými soudy má dle D. Solomona za následek, že principy založené Newyorskou úmluvou v roce 1958 mohou být rozvíjeny a přizpůsobovány potřebám moderního

---

²¹⁹ JÍCHA, Lukáš. In: SVOBODA, Karel; JÍCHA, Lukáš; KREJSTA, Jan; HOZMAN, David; ÚŠELOVÁ, Veronika; KOCINEC, Jaroslav. *Exekuční řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 239.

obchodu.²²⁰ S tímto přístupem se naopak nelze setkat v českém právním prostředí, ve kterém je výklad Newyorské úmluvy přizpůsobován potřebám vnitrostátní právní úpravy, nikoli naopak.

Autorka této práce si na druhou stranu uvědomuje, že řada problémů, kterým v minulosti čelili věřitelé v České republice, vyplývá z dvoukolejnosti české právní úpravy vykonávacího řízení. Ze všech tří jmenovaných českých a německých procesních předpisů – EŘ, OSŘ a ZPO – totiž nejvýhodnější a nejsnazší režim uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů obsahuje právě OSŘ. Tuzemské i zahraniční rozhodčí nálezy jsou totiž v jeho režimu způsobilými exekučními tituly bez dalšího, což ve své argumentaci rádi připomínali rovněž Nejvyšší soud a Ústavní soud. Výkon rozhodnutí dle OSŘ je nicméně nepraktický, a proto neoblíbený, a to mimo jiné z důvodů uvedených kapitole 2.5.1. této práce. V režimu ZPO sice rozhodčí nálezy nemohou představovat způsobilé exekuční tituly, těmi jsou až rozhodnutí prohlašující jejich vykonatelnost, avšak alespoň pro oprávněné z rozhodčích nálezů vydaných v tuzemsku a zahraničí nestanoví dvojí standard, jak činí EŘ.

---

²²⁰ SOLOMON (2017) op. cit. pozn. 186, s. 377-378.

Závěr

Pokud jde o českou právní úpravu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů platnou a účinnou do konce roku 2021, provedla autorka této práce rozbor nejen jejího zákonného znění, ale rovněž nejdůležitějších závěrů Nejvyššího soudu a Ústavního soudu ve vztahu k možnostem výkonu cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení. Dospěla k závěru, že zkoumané judikatorní závěry jsou v rozporu s Newyorskou úmluvou, konkrétně jejím článkem III. Obě soudní instance totiž dovodily, že cizí rozhodčí nálezy nebylo před rokem 2022 možné vykonat formou exekuce, ale pouze cestou soudního výkonu rozhodnutí, ledaže by soudy rozhodly o uznání cizího rozhodčího nálezu. Stejný režim nicméně před novelou neplatil pro rozhodčí nálezy vydané v tuzemsku. Navíc právní základ pro vedení řízení o uznání rozhodčích nálezů byl před novelizací sporný.

Autorka této práce se dále zabývala novelou ZMPS a EŘ, která výše uvedený problematický stav narovnala. Od 1. ledna 2022 zákonodárce umožnil vykonat cizí rozhodčí nálezy v exekučním řízení. Jejich výkon však současně podmínil vydáním rozhodnutí o uznání a vyhověl tak popsáním závěrům judikatury. Z tohoto důvodu se autorka blíže zabývala otázkou, zdali požadavek vydání rozhodnutí o uznání není v rozporu s čl. III Newyorské úmluvy, když se stejná procesní pravidla neuplatní pro domácí rozhodčí nálezy. Má za to, že se jedná o velmi obtížnou interpretační otázku, nicméně se přiklání k závěrům doktríny a shledává současnou právní úpravu za diskriminační vůči rozhodčím nálezům vydaným v zahraničí, a tudíž za odporující čl. III Newyorské úmluvy. Na druhou stranu hodnotí kladně možnost vést společné řízení o návrhu na vydání rozhodnutí o uznání rozhodčího nálezu a návrhu na jeho výkon v exekučním řízení. Další vývoj v této oblasti bude nicméně záležet na výkladu Nejvyššího soudu, příp. Ústavního soudu.

V úvodu si autorka této práce rovněž položila otázku, zdali je německá právní úprava uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů vhodným zdrojem inspirace pro český právní řád. Přiklání se k názoru, že ano. Autorka této práce sice v závěrečné kapitole upozornila, že německá procesní úprava ZPO vykazuje několik nedostatků – autorka zejména vytýká ZPO absenci úpravy společného řízení o prohlášení vykonatelnosti a vykonávacího řízení či absenci úpravy inhibitoria ve vztahu k řízení o prohlášení vykonatelnosti. Nicméně zejména úpravu výkonu zahraničních rozhodčích nálezů hodnotí obecně pozitivně a shledává ji za souladnou s Newyorskou úmluvou. Mimo jiné proto, že německá právní úprava zachází s cizími i domácími rozhodčími nálezy totožným způsobem a pro cizí rozhodčí nálezy tak nejsou stanoveny podstatně tíživější podmínky jejich výkonu.

Seznam zkratk

BGB	Občanský zákoník Spolkové republiky Německo [<i>Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 2. Januar 2002 (BGBl. I S. 42, 2909; 2003 I S. 738), das zuletzt durch Artikel 4 des Gesetzes vom 15. Juli 2022 (BGBl. I S. 1146) geändert worden ist</i>]
BGH	Spolkový soudní dvůr Spolkové republiky Německo (<i>Bundesgerichtshof der Bundesrepublik Deutschland</i>)
EŘ	Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších předpisů, ve znění pozdějších předpisů
EŘ p. z.	Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších předpisů, ve znění zákona č. 38/2021 Sb., účinném před 1. lednem 2022
EU	Evropská unie
Komise UNCITRAL	Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (<i>United Nations Commission on International Trade Law</i>)
Luganská úmluva	Úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z roku 2007
Nařízení Brusel I bis	Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepracované znění)
Nejvyšší soud	Nejvyšší soud České republiky
Newyorská úmluva	Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z roku 1958

OSN	Organizace spojených národů (<i>United Nations Organisation</i>)
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
Rozhodčí pravidla UNCITRAL	Rozhodčí pravidla UNCITRAL z roku 1976 se změnami z roku 2021 (<i>UNCITRAL Arbitration Rules of 1976, with amendments adopted in 2021</i>)
Smírčí pravidla UNCITRAL	Smírčí pravidla UNCITRAL z roku 2021 (<i>UNCITRAL Mediation Rules of 2021</i>)
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Ústavní soud	Ústavní soud České republiky
Vzorový zákon UNCITRAL	Vzorový zákon UNCITRAL o mezinárodní obchodní arbitráži z roku 1985 se změnami přijatými v roce 2006 (<i>UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration of 1985, with amendments adopted in 2006</i>)
Washingtonská úmluva	Úmluva o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států z roku 1965
ZMPS	Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů
ZPO	Občanský soudní řád Spolkové republiky Německo [<i>Zivilprozessordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 5. Dezember 2005 (BGBl. I S. 3202; 2006 I S. 431; 2007 I S. 1781), die zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 24. Juni 2022 (BGBl. I S. 959) geändert worden ist</i>]
ZRŘ	Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
Ženevské protokoly	Protokol o doložkách o rozsudím z roku 1923 a Úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků z roku 1927

Seznam použitých zdrojů

A. Seznam použité literatury

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Rozhodčí řízení, ordre public a trestní právo: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2008, 2 sv. ISBN 978-80-7400-096-6
2. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-342-7
3. BLACKABY, Nigel; PARTASIDES, Constantine; REDFERN, Alan; HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on International Arbitration*. 6th edition. Oxford: Oxford University Press, 2015. ISBN 978-0-19-871424-8
4. BÖCKSTIEGEL, Karl-Heinz; KRÖLL, Stefan Michael; NACIMIENTO, Patricia. *Arbitration in Germany: The Model Law in Practice*. 2nd edition. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law International, 2015. ISBN 9041164286
5. BORN, Gary B. *International Arbitration: Law and Practice*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law International, 2012. ISBN 978-90-411-4562-8
6. BRODEC, Jan. Vliv lex loci arbitri na průběh mezinárodní arbitráže. In: PFEIFFER, Magdalena; BRODEC, Jan; BŘÍZA, Petr; ZAVADILOVÁ, Marta (eds.). *Liber Amicorum Monika Pauknerová*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. ISBN 978-80-7676-186-5
7. BŘÍZA, Petr; BŘICHÁČEK, Tomáš; FIŠEROVÁ, Zuzana; HORÁK, Pavel; PTÁČEK, Lubomír; SVOBODA, Jiří. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-528-2
8. DOBIÁŠ, Petr. Právní úprava rozhodčího řízení v německém civilním procesním řádu. *Obchodněprávní revue*. 2015, roč. 7, č. 10, s. 278-285. ISSN 1803-6554
9. DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, Lucie. Jak moc musí být cizí rozsudek vykonatelný? In: PFEIFFER, Magdalena; BRODEC, Jan; BŘÍZA, Petr; ZAVADILOVÁ, Marta (eds.). *Liber Amicorum Monika Pauknerová*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. ISBN 978-80-7676-186-5
10. HILL, Jonathan; CHONG Adeline. *International Commercial Disputes: Commercial Conflict of Laws in English Courts*. 4th edition. Oxford: Hart Publishing, 2010. ISBN 978-1-84113-851-0
11. JIRSA, Jaromír; MÁDR, Jaroslav; BERAN, Vladimír; HAVLÍČEK, Karel a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha V (§ 251 až 376 o.s.ř.)*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN: 978-80-7598-378-7

12. KASÍKOVÁ, Martina; JIRMANOVÁ, Miroslava; HUBÁČEK, Jaroslav; PLÁŠIL, Vladimír; ŠIMKA, Karel; KUČERA, Zdeněk; NEKOLA, Václav. *Exekuční řád: komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-855-9
13. MIČINSKÝ, Ludovít; OLÍK, Miloš. *Dohovor o uznání a výkoně rozhodcovských rozhodnutí. Úmluva o uznání a výkoně cizích rozhodčích nálezů (New York, 1958). Komentář/Komentář*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-8168-526-2
14. MUSIELAK, Hans-Joachim. *Grundkurs ZPO: eine Darstellung zur Vermittlung von Grundlagenwissen im Zivilprozessrecht (Erkenntnisverfahren und Zwangsvollstreckung) mit Fällen und Fragen zur Lern- und Verständniskontrolle sowie mit Übungsklausuren*. 8., neubearbeitete Aufl. München: Beck, 2005. ISBN 3-406-53788-X
15. OLÍK, Miloš; MAISNER, Martin; POKORNÝ, Radek; MÁLEK, Petr; JANOUŠEK, Martin. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkoně rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-736-3
16. PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda; ZAVADILOVÁ, Marta a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-80-7478-368-5
17. PAULUS, Christoph G. *Zivilprozessrecht: Erkenntnisverfahren, Zwangsvollstreckung und Europäisches Zivilprozessrecht*. 4., überarbeitete und aktualisierte Aufl. Berlin: Springer, 2010. ISBN 978-3-540-88060-8
18. PAULSSON, Marike. *The 1958 New York Convention in Action*. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law International, 2016. ISBN 90-411-5241-5
19. PFEIFFER, Magdalena. The Cinderella Treatment of Foreign Arbitral Awards in the Czech Enforcement Procedure. In: PFEIFFER, Magdalena; BRODEC, Jan; BŘÍZA, Petr; ZAVADILOVÁ, Marta (eds.). *Liber Amicorum Monika Pauknerová*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. ISBN 978-80-7676-186-5
20. PFEIFFER, Magdalena; PAUKNEROVÁ, Monika; RŮŽIČKA, Květoslav a kol. *Mezinárodní obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-764-1
21. POLÁČEK, Bohumil. *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-770-7
22. RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a v zahraničí*. Praha: C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-873-8
23. ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-80-7478-004-2

24. SOLOMON, Dennis. Interpretation and Application of the New York Convention in Germany. In: BERMANN, George A. *Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards. The Interpretation and Application of the New York Convention by National Courts*. New York: Springer International Publishing AG, 2017. ISBN 978-3-319-50913-6
25. SVOBODA, Karel; JÍCHA, Lukáš; KREJSTA, Jan; HOZMAN, David; ÚŠELOVÁ, Veronika; KOCINEC, Jaroslav. *Exekuční řád: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-863-4
26. SVOBODA, Karel; SMOLÍK, Petr; LEVÝ, Jiří; DOLEŽÍLEK, Jiří. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-828-3
27. UNITED NATIONS COMMISSION ON INTERNATIONAL TRADE LAW. *UNCITRAL Secretariat Guide on the Convention and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958)*. Vienna: Publishing and Library Section, United Nations Office at Vienna, 2016. ISBN 978-92-1-133851-5
28. WILHELMSSEN, Louise Hauberg. *International commercial arbitration and the Brussels I regulation*. Northampton (MA): Edward Elgar Publishing, 2018. ISBN 978-1-78811-504-9
29. WINTEROVÁ, Alena; MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-299-8
30. WOLFF, Reinmar (ed.). *New York Convention. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards of 10 June 1958. Article-by-Article Commentary*. 2nd edition. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2019. ISBN 978-3-406-71445-0
31. ZABLOUDILOVÁ, Kateřina. Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v českém právním prostředí ve světle novelizované právní úpravy a recentní rozhodovací praxe. *Právník*. 2022, roč. 161, č. 3, s. 275-283. ISSN 0231-6625
32. ZEISS, Walter; SCHREIBER, Klaus. *Zivilprozessrecht*. 10., nebearbeitete Aufl. Tübingen: Mohr Siebeck, 2003. ISBN 3-16-147787-1

B. Seznam použitých internetových zdrojů

33. Bereiche der Schiedsgerichtsbarkeit. *Disarb.org* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.disarb.org/ueber-uns/schiedsbereiche>
34. BETANCOURT, Julio César. State liability for Breach of Article II.3 of the 1958 New York Convention. *Arbitration International* [Online]. 2017, Volume 33, Issue 2, s. 203-247 [cit. 2022-10-28]. ISSN 0957-041. Dostupné z: <https://academic.oup.com/arbitration/article/33/2/203/3857768>

35. Contracting States. *Newyorkconvention.org* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/list+of+contracting+states>
36. Hamburg International Arbitration Center (HIAC). *Ihk.de* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.ihk.de/hamburg/produktmarken/beratung-service/recht-und-steuern/schiedsgerichte/hamburg-international-arbitration-center-5036364>
37. KRÖLL, Stefan Michael. National report for Germany (2007 through 2022). In: BOSMAN, Lise (ed.). *ICCA International handbook on commercial arbitration* [Online]. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2020 [cit. 2022-10-28]. ISBN 9789065449672. Dostupné z: <https://www.kluwerarbitration-com.ezproxy.is.cuni.cz/document/ipn27188>
38. KRONKE, Herbert; NACIMIENTO, Patricia; OTTO, Dirk; PORT, Nicola Christine. *Recognition and enforcement of foreign arbitral awards: a global commentary on the New York Convention* [Online]. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2010 [cit. 2022-10-28]. ISBN 9789041173942. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=6491030&pq-origsite=primo>
39. O rozhodčím řízení. *Soud.cz* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>
40. RATHOUSKÝ, Ondřej; SKORKOVSKÁ, Tamara. Exekuce na základě zahraničních rozhodčích nálezů. *EPRAVO.CZ Magazine* [Online]. 2017, č. 4, s. 100-101 [cit. 2022-10-28]. ISSN 1802-1492. Dostupné z: https://www.epravo.cz/_dataPublic/data/E-pravo_mag/2017_E4_web.pdf
41. SCHÄFER, Jan K. Ensuring a Predictable Arbitration Framework – The German Court’s Take on Three Key provisions of German Arbitration Law. *b-Arbitra | Belgian Review of Arbitration* [Online]. 2019, Volume 2019, Issue 2, s. 451-468 [cit. 2022-10-28]. ISSN 2593-0877. Dostupné z: <https://www.kluwerarbitration-com.ezproxy.is.cuni.cz/document/kli-ka-belgianreview-2019-02-007-n?title=b-Arbitra|BelgianReviewofArbitration>
42. SCHÜTZE, Rolf A.; THÜMMEL, Roderich C. *Zivilprozessordnung und Nebengesetze: Großkommentar. Band 11, §§ 916-1066* [Online]. 4., neubearbeitete Aufl. Berlin: De Gruyter, 2014 [cit. 2022-10-28]. ISBN 9783110284904. Dostupné z: <https://web-s-ebscohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/detail/detail?vid=0&sid=c0fffd92-c102-44a2-8170-3ae79d52a3ea%40redis&bdata=JkF1dGhUeXBIPWlwLHN0aWlmbGFuZz1jcyZzaXRIPWVob3N0LWxpdmUmc2NvcGU9c210ZQ== - db=e000xww&AN=710719>
43. Status of Treaties. *Treaties.un.org* [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXII-2&chapter=22&clang=en

C. Seznam použitých právních předpisů

44. Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepracované znění)
45. Německo. Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 2. Januar 2002 (BGBl. I S. 42, 2909; 2003 I S. 738), das zuletzt durch Artikel 4 des Gesetzes vom 15. Juli 2022 (BGBl. I S. 1146) geändert worden ist
46. Německo. Gesetzentwurf der Bundesregierung (BR-Drucksache 211/96, 22. 3. 1996)
47. Německo. Gesetz zur Neuregelung des Schiedsverfahrensrechts (BGBl. I 1997, Nr. 88, 30. 12. 1997, S. 3224)
48. Německo. Zivilprozessordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 5. Dezember 2005 (BGBl. I S. 3202; 2006 I S. 431; 2007 I S. 1781), die zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 24. Juni 2022 (BGBl. I S. 959) geändert worden ist
49. Sdělení č. 209/1993 Sb., o Smlouvě mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech, Ministerstva zahraničních věcí
50. Úmluva č. 191/1931 Sb., o protokolu o doložkách o rozsudím
51. Úmluva č. 192/1931 Sb., o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků
52. Úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
53. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
54. Vyhláška č. 176/1964 Sb., o Evropské úmluvě o obchodní arbitráži
55. Vyhláška č. 420/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států
56. Vyhláška č. 74/1959 Sb., o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů
57. Zákon č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
58. Zákon č. 258/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru
59. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
60. Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
61. Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

62. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších předpisů

63. Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

D. Seznam použité judikatury

Seznam použité tuzemské judikatury

64. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2011, sp. zn. 29 Cdo 265/2010

65. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2001, sp. zn. 21 Cdo 1511/2000

66. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2004, sp. zn. 20 Cdo 456/2003

67. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. října 2008, sp. zn. 20 Nd 125/2007

68. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2013, sp. zn. 23 Cdo 1034/2012

69. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. října 2015, sp. zn. 26 Cdo 2983/2015

70. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. července 2016, sp. zn. 20 Cdo 1349/2016

71. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 2016, sp. zn. 20 Cdo 1165/2016

72. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. srpna 2017, sp. zn. 20 Cdo 5882/2016

73. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. října 2017, sp. zn. 20 Cdo 3422/2017

74. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. června 2018, sp. zn. 20 Cdo 1754/2018

75. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. května 2019, sp. zn. 23 Cdo 3439/2018

76. Usnesení Ústavního soudu ze dne 10. května 2010, sp. zn. IV. ÚS 189/10

77. Usnesení Ústavního soudu ze dne 26. listopadu 2019, sp. zn. III. ÚS 170/18

78. Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. listopadu 2020, sp. zn. II. ÚS 3141/20

Seznam použité evropské judikatury

79. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (velkého senátu) ze dne 13. května 2015, věc C-536/13, *Gazprom*

Seznam použité zahraniční judikatury

80. Německo. Rozhodnutí Bavorského Vrchního zemského soudu (*Bayerisches Oberstes Landesgericht*) ze dne 11. srpna 2004, sp. zn. 4 Z Sch 05/00

81. Německo. Rozhodnutí Spolkového soudního dvora (*Bundesgerichtshof*) ze dne 27. března 1984, sp. zn. IX ZR 24/83

82. Německo. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Berlíně (*Kammergericht*) ze dne 10. srpna 2006, sp. zn. 20 Sch 07/04

83. Německo. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově (*Oberlandesgericht München*) ze dne 15. března 2004, sp. zn. 34 Sch 06/05

84. Německo. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově (*Oberlandesgericht München*) ze dne 23. února 2007, sp. zn. 34 Sch 31/06
85. Německo. Rozsudek Spolkového soudního dvora (*Bundesgerichtshof*) ze dne 2. července 2009, sp. zn. IX ZR 152/06
86. Německo. Usnesení Spolkového soudního dvora (*Bundesgerichtshof*) ze dne 30. září 2010, sp. zn. III ZB 69/06,
87. Německo. Usnesení Spolkového soudního dvora (*Bundesgerichtshof*) ze dne 21. září 2005, sp. zn. III ZB 18/05
88. Nizozemsko. Rozhodnutí Nejvyššího soudu Nizozemska (*Hoge Raad der Nederlanden*) ze dne 25. června 2010, sp. zn. 09/02565 EE, ve věci OAO Rosneft v. Yukos Capital s.a.r.l.
89. Portugalsko. Rozhodnutí Nejvyššího soudu Portugalské republiky (*Supremo Tribunal de Justiça*) ze dne 19. března 2009, sp. zn. 299/09
90. Portugalsko. Rozhodnutí Odvolacího soudu v Portu (*Tribunal da Relação do Porto*) ze dne 2. října 2001, sp. zn. 0120965
91. Švýcarsko. Rozhodnutí Odvolacího soudu v Basileji (*Appellationsgericht Basel-Stadt*) ze dne 27. února 1989, ve věci N.Z. v. I.

E. Seznam ostatních zdrojů

92. Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
93. Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
94. Rezoluce Valného shromáždění OSN 40/72, ze dne 11. prosince 1985 [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/477/79/IMG/NR047779.pdf?OpenElement>
95. Rezoluce Valného shromáždění OSN 61/33, ze dne 18. prosince 2006 [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/496/41/PDF/N0649641.pdf?OpenElement>
96. Sdělení Okresního soudu ve Vyškově k žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 9. června 2022, sp. zn. 0 Si 60/2022
97. Seznam smluvních států Washingtonské úmluvy [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: [https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/ICSID 10/ICSID-3-ENG.pdf](https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/ICSID%2010/ICSID-3-ENG.pdf)

98. Souhrnný záznam z desátého zasedání konference OSN o mezinárodní obchodní arbitráži E/CONF.26/SR.10, ze dne 12. září 1958 [Online]. s. 3 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/travaux+preparatoires/conference+1958>
99. Statut Mezinárodního soudního dvora (*Statute of the International Court of Justice*) [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.icj-cij.org/en/statute>
100. Telefonická komunikace s Okresním soudem ve Vyškově dne 1. března 2022
101. Vzorový zákon UNCITRAL o mezinárodní obchodní arbitráži z roku 1985 se změnami přijatými v roce 2006 (*UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration of 1985, with amendments adopted in 2006*) [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/19-09955_e_ebook.pdf
102. United Nations Treaty Series. Volume 330, No. 4739 [Online]. s. 69 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: [https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume 330/v330.pdf](https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20330/v330.pdf)
103. Zpráva Generálního tajemníka OSN E/2822, ze dne 31. ledna 1956 [Online]. [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.newyorkconvention.org/travaux+preparatoires/history+1923+-+1958>

Aktuální otázky uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů ve srovnávací praxi

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá aktuálními otázkami uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v českém právním řádu, recentní judikaturou českých i zahraničních soudů a legislativním vývojem v této oblasti. Zejména zkoumá možnosti výkonu cizích rozhodčích nálezů v České republice. Právní úpravu obsaženou v českém právním řádu pak porovnává s právní úpravou uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů Spolkové republiky Německo.

První kapitola obecně charakterizuje rozhodčí a vykonávací řízení, instituty uznání a výkonu rozhodčích nálezů a představuje relevantní mezinárodní i národní prameny právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

Druhá kapitola se zabývá právní úpravou uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v českém právním řádu. Kromě popisu procesně právních pravidel obsahuje rozbor relevantní tuzemské judikatury zejména ve vztahu k možnostem výkonu cizích rozhodčích nálezů před českými soudy a jinými exekučními orgány. Na rozbor pak navazuje analýza nejdůležitějších závěrů judikatury a právního stavu účinného ke dni 31. prosince 2021, zejména pokud jde o jejich soulad s Newyorskou úmlouvou.

Třetí kapitola se zaměřuje na novelu zákona o mezinárodním právu soukromém a exekučního řádu a související změny v procesu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů od 1. ledna 2022. Popisuje výhody a nedostatky aktuálně platné a účinné české právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Mimo jiné obsahuje analýzu institutu rozhodnutí o uznání a jeho souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Poslední kapitola obsahuje popis právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v právním řádu Spolkové republiky Německo, včetně základní charakteristiky německého rozhodčího a vykonávacího řízení, a vymezuje relevantní prameny právní úpravy. Německou právní úpravu dále analyzuje a porovnává s platnou a účinnou právní úpravou České republiky.

Klíčová slova: rozhodčí nález, Newyorská úmluva, rozhodnutí o uznání

Current issues of recognition and enforcement of foreign arbitral awards in comparative practice

Abstract

This thesis deals with current issues of recognition and enforcement of foreign arbitral awards in the Czech legal system, the recent case law of both Czech and foreign courts, and legislative development in this area. In particular, it examines the possibilities of enforcement of foreign arbitral awards in the Czech Republic. Moreover, it compares the Czech legal regulation and the legal regulation of recognition and enforcement of foreign arbitral awards of the Federal Republic of Germany.

The first chapter provides general characteristics of arbitration and enforcement proceedings, institutes of recognition and enforcement of arbitral awards, and presents relevant international and national legal sources of recognition and enforcement of foreign arbitral awards.

The second chapter deals with the legal regulation of recognition and enforcement of foreign arbitral awards under Czech law. Besides the description of procedural legal rules, it contains an analysis of relevant national case law, especially in relation to the possibilities of enforcement of foreign arbitral awards before Czech courts and other enforcement authorities. It is further followed by an analysis of the most important conclusions of the case law and the legal state effective until 31 December 2021, in particular with regard to their compliance with the New York Convention.

The third chapter focuses on the amendment of the Act on Private International Law and the Code of Enforcement Procedure and other changes related to the process of recognition and enforcement of foreign arbitral awards as of 1 January 2022. It describes the advantages and disadvantages of the currently valid and effective Czech legal regulation of recognition and enforcement of foreign arbitral awards. Among others, it contains an analysis of the institute of decision on recognition and its compliance with international treaties, the Czech Republic is bound by.

The last chapter contains a description of the legal regulation of recognition and enforcement of foreign arbitral awards of the Federal Republic of Germany, including basic characteristics of German arbitration and enforcement proceedings, and specifies relevant legal sources. It further analyses and compares the German legal regulation and the valid and effective legal regulation of the Czech Republic.

Key words: arbitral award, New York Convention, decision on recognition